

ΤΕΙΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ / ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ

Πτυχιακή εργασία

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΑΝΑΛΥΣΗ ΟΙΝΟΠΟΙΗΤΙΚΩΝ
ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ

**[Μαρία Αθανασοπούλου &
Σόνια Θεοδοσιάδου]**

Επιβλέπων καθηγητής:
[Λυμπέρης Γεώργιος]

Μεσολόγγι 2015

Πνευματικά δικαιώματα

Copyright © Μαρία Αθανασοπούλου & Σόνια Θεοδοσιάδου, 2015

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. Allrightsreserved.

Η έγκριση της πτυχιακής εργασίας από το Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων/Μεσολογίου του ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας δεν υποδηλώνει απαραίτητως και αποδοχή των απόψεων του συγγραφέα εκ μέρους του Τμήματος.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

.....Σφάλμα! Δεν έχει οριστεί σελιδοδείκτης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 - ΑΝΑΛΥΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΩΝ	9
1.1. Ανάλυση Λογιστικών Καταστάσεων.....	9
1.1.1. Κάθετη Ανάλυση	9
1.1.2. Οριζόντια Ανάλυση	9
1.1.3. Ανάλυση Αριθμοδεικτών.....	10
1.2. Αριθμοδείκτες Ρευστότητας	13
1.2.1. Αριθμοδείκτης Γενικής Ρευστότητας	14
1.2.2. Αριθμοδείκτης Ειδικής Ρευστότητας	15
1.2.3. Αριθμοδείκτης Ταμειακής Ρευστότητας	16
1.3. Αριθμοδείκτες Δραστηριότητας.....	16
1.3.1. Αριθμοδείκτης Ταχύτητας Εισπράξεως Απαιτήσεων.....	17
1.3.2. Αριθμοδείκτης Ταχύτητας Εξοφλήσεως Βραχυπρόθεσμων Υποχρεώσεων	18
1.3.3. Αριθμοδείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Αποθεμάτων	19
1.3.4. Αριθμοδείκτης Ταχύτητας Καθαρού Κεφαλαίου Κινήσεως.....	19
1.3.5. Αριθμοδείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Ενεργητικού	20
1.3.6. Αριθμοδείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Παγίων	21
1.3.7. Αριθμοδείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Ιδίων Κεφαλαίων	21
1.4. Αριθμοδείκτες Αποδοτικότητας.....	22
1.4.1. Αριθμοδείκτης Μικτού Περιθωρίου Κέρδους.....	23
1.4.2. Αριθμοδείκτης Καθαρού Περιθωρίου Κέρδους.....	23
1.4.3. Αριθμοδείκτης Αποδοτικότητα Απασχολούμενων Κεφαλαίων.....	24
1.4.4. Αριθμοδείκτης Αποδοτικότητας Ενεργητικού	25
1.4.5. Αριθμοδείκτης Αποδοτικότητας Ιδίων Κεφαλαίων.....	25
1.5. Αριθμοδείκτες Δαπανών Λειτουργίας	26
1.5.1. Αριθμοδείκτης Λειτουργικών Εξόδων.....	26
1.5.2. Αριθμοδείκτης Λειτουργικών Εξόδων Προς Πωλήσεις.....	27
1.6. Αριθμοδείκτες Διαρθρώσεως Κεφαλαίων και Βιωσιμότητας	27
1.6.1. Αριθμοδείκτης Ιδίων Προς Δανειακά Κεφάλαια.....	28
1.6.2. Αριθμοδείκτης Ιδίων Κεφαλαίων Προς Πάγια	28
1.6.3. Αριθμοδείκτης Παγίων προς Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις	29
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 - ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΛΑΔΟΥ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ.....	30

2.1 Οικονομική Κρίση	30
2.2 Η Ελληνική Οικονομία	32
2.3 Οικονομική κρίση στην Ελλάδα	33
2.4 Η Ελλάδα στη δίνη μιας διεθνούς οικονομικής κρίσης	38
2.5 Αίτια εμφάνισης και επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης	40
2.6 Κλάδος οινοποιίας.....	43
2.7 Παραγωγική διαδικασία	44
2.8 Στοιχεία οίνου	45
2.9 Οικονομική κρίση και κλάδος της οινοποιίας.....	47
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 - ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΩΝ	49
3.1 Αριθμοδείκτες Ρευστότητας.....	49
3.1.1 Αριθμοδείκτης Γενικής Ρευστότητας	51
3.1.2 Αριθμοδείκτης Ειδικής Ρευστότητας	52
3.1.3 Αριθμοδείκτης Ταμειακής Ρευστότητας	54
3.2 Αριθμοδείκτες Δραστηριότητας.....	55
3.2.1 Αριθμοδείκτης Ταχύτητας Εισπράξεως Απαιτήσεων.....	59
3.2.2 Αριθμοδείκτης Ταχύτητας Εξοφλήσεως Βραχυπρόθεσμων Υποχρεώσεων	61
3.2.3 Αριθμοδείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Αποθεμάτων	62
3.2.4 Αριθμοδείκτης Ταχύτητας Καθαρού Κεφαλαίου Κίνησης	63
3.2.5 Αριθμοδείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Ενεργητικού	65
3.2.6 Αριθμοδείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Παγίων	66
3.2.7 Αριθμοδείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Ιδίων Κεφαλαίων	67
3.3 Αριθμοδείκτες Αποδοτικότητας	69
3.3.1 Αριθμοδείκτης Μικτού Περιθωρίου Κέρδους.....	71
3.3.2 Αριθμοδείκτης Καθαρού Περιθωρίου Κέρδους.....	73
3.3.3 Αριθμοδείκτης Αποδοτικότητας Απασχολούμενων Κεφαλαίων	74
3.3.4 Αριθμοδείκτης Αποδοτικότητας Ενεργητικού.....	75
3.3.5 Αριθμοδείκτης Αποδοτικότητας Ιδίων Κεφαλαίων.....	76
3.4 Αριθμοδείκτες Δαπανών Λειτουργίας	78
3.4.1. Αριθμοδείκτης Λειτουργικών Εξόδων.....	79
3.4.2 Αριθμοδείκτης Λειτουργικών Εξόδων Προς Πωλήσεις.....	80
3.5 Αριθμοδείκτες Διαρθρώσεως Κεφαλαίων και Βιωσιμότητας	82
3.5.1 Αριθμοδείκτης Ιδίων Προς Δανειακά Κεφάλαια.....	84
3.5.2 Αριθμοδείκτης Ιδίων Προς Πάγια	85

2.5.3 Αριθμοδείκτης Παγίων Προς Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις	86
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	88
Η ανάλυση των αριθμοδεικτών είναι ένα πολύ χρήσιμο εργαλείο για όλους τους ανθρώπους είτε βρίσκονται μέσα στην επιχείρηση είτε έξω.....	88
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	90

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1: Οικονομικά στοιχεία εξαγωγών οίνου	46
Πίνακας 2: Ποσοτικά στοιχεία εξαγωγών οίνου	46
Πίνακας 3: Στοιχεία Αριθμοδεικτών Ρευστότητας Τυρνάβου.....	49
Πίνακας 4: Στοιχεία Αριθμοδεικτών Ρευστότητας Ζακύνθου	49
Πίνακας 5: Στοιχεία Αριθμοδεικτών Ρευστότητας Νεμέας.....	50
Πίνακας 6: Στοιχεία Αριθμοδεικτών Ρευστότητας Κεφαλληνία	50
Πίνακας 7: Στοιχεία Αριθμοδεικτών Ρευστότητας Μεσσηνία	51
Πίνακας 8:Αριθμοδείκτης Γενικής Ρευστότητας	51
Πίνακας 9: Αριθμοδείκτης Ειδικής Ρευστότητας	53
Πίνακας 10: Αριθμοδείκτης Ταμειακής Ρευστότητας	54
Πίνακας 11: Στοιχεία Αριθμοδεικτών Δραστηριότητας Τυρνάβου.....	55
Πίνακας 12: Στοιχεία Αριθμοδεικτών Δραστηριότητας Ζακύνθου	56
Πίνακας 13: Στοιχεία Αριθμοδεικτών Δραστηριότητας Νεμέας.....	57
Πίνακας 14: Στοιχεία Αριθμοδεικτών Δραστηριότητας Κεφαλληνία.....	58
Πίνακας 15: Στοιχεία Αριθμοδεικτών Δραστηριότητας Μεσσηνία.....	59
Πίνακας 16: Αριθμοδείκτης Ταχύτητας Εισπράξεως Απαιτήσεων.....	60
Πίνακας 17: Αριθμοδείκτης Ταχύτητας Εξοφλήσεως Βραχυπρόθεσμων Υποχρεώσεων	61
Πίνακας 18: Αριθμοδείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Αποθεμάτων	62
Πίνακας 19: Αριθμοδείκτης Ταχύτητας Καθαρού Κεφαλαίου Κινήσεως	64
Πίνακας 20: Αριθμοδείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Ενεργητικού	65
Πίνακας 21: Αριθμοδείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Παγίων	66
Πίνακας 22: Αριθμοδείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Ιδίων Κεφαλαίων	67
Πίνακας 23: Στοιχεία Αριθμοδεικτών Αποδοτικότητας Τυρνάβου	69
Πίνακας 24: Στοιχεία Αριθμοδεικτών Αποδοτικότητας Ζακύνθου	69
Πίνακας 25: Στοιχεία Αριθμοδεικτών Αποδοτικότητας Νεμέας	70
Πίνακας 26: Στοιχεία Αριθμοδεικτών Αποδοτικότητας Κεφαλληνίας	70
Πίνακας 27: Στοιχεία Αριθμοδεικτών Αποδοτικότητας Μεσσηνίας	71
Πίνακας 28: Αριθμοδείκτης Μικτού Περιθωρίου Κέρδους.....	72
Πίνακας 29: Αριθμοδείκτης Καθαρού Περιθωρίου Κέρδους.....	73
Πίνακας 30: Αριθμοδείκτης Αποδοτικότητας Απασχολούμενων Κεφαλαίων	74
Πίνακας 31: Αριθμοδείκτης Αποδοτικότητας Ενεργητικού	75
Πίνακας 32: Αριθμοδείκτης Αποδοτικότητας Ιδίων Κεφαλαίων	77
Πίνακας 33: Στοιχεία Αριθμοδεικτών Δαπανών Λειτουργίας Τυρνάβου	78
Πίνακας 34: Στοιχεία Αριθμοδεικτών Δαπανών Λειτουργίας Ζακύνθου.....	78
Πίνακας 35: Στοιχεία Αριθμοδεικτών Δαπανών Λειτουργίας Νεμέας.....	78
Πίνακας 36: Στοιχεία Αριθμοδεικτών Δαπανών Λειτουργίας Κεφαλληνίας.....	79
Πίνακας 37: Στοιχεία Αριθμοδεικτών Δαπανών Λειτουργίας Μεσσηνίας.....	79
Πίνακας 38: Αριθμοδείκτης Λειτουργικών Εξόδων.....	79

Πίνακας 39: Αριθμοδείκτης Λειτουργικών Εξόδων Προς Πωλήσεις.....	81
Πίνακας 40: Στοιχεία Αριθμοδεικτών Διαρθρώσεως κεφαλαίων και βιωσιμότητας Τυρνάβου	82
Πίνακας 41: Στοιχεία Αριθμοδεικτών Διαρθρώσεως κεφαλαίων και βιωσιμότητας Ζακύνθου	82
Πίνακας 42: Στοιχεία Αριθμοδεικτών Διαρθρώσεως κεφαλαίων και βιωσιμότητας Νεμέα.....	83
Πίνακας 43: Στοιχεία Αριθμοδεικτών Διαρθρώσεως κεφαλαίων και βιωσιμότητας Κεφαλληνία.....	83
Πίνακας 44: Στοιχεία Αριθμοδεικτών Διαρθρώσεως κεφαλαίων και βιωσιμότητας Μεσσηνία.....	83
Πίνακας 45: Αριθμοδείκτης Ιδίων Προς Δανειακά Κεφάλαια.....	84
Πίνακας 46: Αριθμοδείκτης Ιδίων Κεφαλαίων Προς Πάγια	85
Πίνακας 47: Αριθμοδείκτης Παγίων Προς Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις	86

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Σχεδιάγραμμα 1: Εξαγωγές οίνου της Ελλάδας	47
Σχεδιάγραμμα 2: Αριθμοδείκτης Γενικής Ρευστότητας	52
Σχεδιάγραμμα 3: Αριθμοδείκτης Ειδικής Ρευστότητας	53
Σχεδιάγραμμα 4: Αριθμοδείκτης Ταμειακής Ρευστότητας	55
Σχεδιάγραμμα 5: Αριθμοδείκτης Ταχύτητας Εισπράξεως Απαιτήσεων	60
Σχεδιάγραμμα 6: Αριθμοδείκτης Ταχύτητας Εξοφλήσεως Βραχυπρόθεσμων Υποχρεώσεων	61
Σχεδιάγραμμα 7: Αριθμοδείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Αποθεμάτων	63
Σχεδιάγραμμα 8: Αριθμοδείκτης Ταχύτητας Καθαρού Κεφαλαίου Κινήσεως	64
Σχεδιάγραμμα 9: Αριθμοδείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Ενεργητικού	65
Σχεδιάγραμμα 10: Αριθμοδείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Παγίων	67
Σχεδιάγραμμα 11: Αριθμοδείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Ιδίων Κεφαλαίων	68
Σχεδιάγραμμα 12: Αριθμοδείκτης Μικτού Περιθωρίου Κέρδους	72
Σχεδιάγραμμα 13: Αριθμοδείκτης Καθαρού Περιθωρίου Κέρδους	73
Σχεδιάγραμμα 14: Αριθμοδείκτης Αποδοτικότητας Απασχολούμενων Κεφαλαίων ..	75
Σχεδιάγραμμα 15: Αριθμοδείκτης Αποδοτικότητας Ενεργητικού	76
Σχεδιάγραμμα 16: Αριθμοδείκτης Αποδοτικότητας Ιδίων Κεφαλαίων	77
Σχεδιάγραμμα 17: Αριθμοδείκτης Λειτουργικών Εξόδων.....	80
Σχεδιάγραμμα 18: Αριθμοδείκτης Λειτουργικών Εξόδων Προς Πωλήσεις	81
Σχεδιάγραμμα 19: Αριθμοδείκτης Ιδίων Προς Δανειακά Κεφάλαια	84
Σχεδιάγραμμα 20: Αριθμοδείκτης Ιδίων Κεφαλαίων Προς Πάγια.....	85
Σχεδιάγραμμα 21: Αριθμοδείκτης Παγίων Προς Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις....	87

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 - ΑΝΑΛΥΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΩΝ

1.1.Ανάλυση Λογιστικών Καταστάσεων

Οι πιο διαδεδομένοι τρόποι ανάλυσης των οικονομικών καταστάσεων είναι οι:

- Κάθετη Ανάλυση
- Οριζόντια Ανάλυση
- Ανάλυση Αριθμοδεικτών

1.1.1. Κάθετη Ανάλυση

Στην κάθετη ανάλυση ένα μέγεθος ή ένα στοιχείο μιας οικονομικής κατάστασης που μπορεί να είναι ένας ισολογισμός ή τα αποτελέσματα χρήσης μιας επιχείρησης χρησιμοποιούνται σαν βάση για να γίνουν οι υπολογισμοί. Η οικονομική κατάσταση αυτή διαθέτει και άλλα μεγέθη ή στοιχεία τα οποία τα χρησιμοποιεί για να τα συγκρίνει με αυτήν την βάση. Έτσι, μετά την παραπάνω σύγκριση έχουμε όλα τα ποσά της οικονομικής κατάστασης εκφρασμένα σε ποσοστά της βάσης υπολογισμού.

Αυτές οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις που παρουσιάζουν τα μεγέθη τους με τον παραπάνω τρόπο ονομάζονται καταστάσεις κοινού μεγέθους ή καταστάσεις του 100% ή καταστάσεις συστατικού ποσοστού και μπορούν να περιγράψουν την εσωτερική δομή των χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

1.1.2. Οριζόντια Ανάλυση

Με την μέθοδο της οριζόντιας ανάλυσης στην ουσία γίνεται σύγκριση και αξιολόγηση των μεταβολών κάποιων στοιχείων μιας οικονομικής κατάστασης μιας επιχείρησης ανάμεσα στα έτη. Με την οριζόντια ανάλυση συγκρίνονται οι διαδοχικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις μιας επιχείρησης. Τα στοιχεία ενός έτους είτε είναι μηνιαία, είτε τρίμηνα, είτε εξάμηνα, είτε ετήσια μπορούν να συγκριθούν με τα

αντίστοιχα στοιχεία του προηγούμενου έτους ή των προηγούμενων ετών και να προκύψουν συμπεράσματα.

Για να βγουν σωστά συμπεράσματα από αυτήν την σύγκριση πρέπει να τηρούνται όλες οι λογιστικές υποχρεώσεις, τα στοιχεία να προέρχονται από τις ίδιες ομάδες, να υπάρχει ομοιόμορφη ταξινόμηση σε όλες τις περιόδους και να σημειώνονται οτιδήποτε μεταβολές στα διάφορα στοιχεία.

1.1.3. Ανάλυση Αριθμοδεικτών

Αριθμοδείκτης είναι η απλή μαθηματική έκφραση της σχέσεως ενός μεγέθους του ισολογισμού ή της καταστάσεως αποτελεσμάτων χρήσης προς ένα άλλο και μπορεί να εκφραστεί με απλή μαθηματική μορφή(Νιάρχος Ν.Α., 2004, p.47).

Επίσης, αριθμοδείκτες μπορούν να θεωρηθούν οι σχέσεις μεταξύ μεγεθών που μπορούν να προσδιορίσουν την απόδοση ή την πραγματική θέση ενός κλάδου ή μιας οικονομικής μονάδας ή κάποιων τμημάτων αυτής. Οι αριθμοδείκτες βοηθούν μια οικονομική μονάδα να μετρήσει και να επεξεργαστεί τα αποτελέσματά της (TAXnews).

Σύμφωνα με τον Νιάρχο (2004) η χρηματοοικονομική ανάλυση περιλαμβάνει κάποιες διαδικασίες. Η πρώτη διαδικασία είναι η επιλογή και ο υπολογισμός κάποιων δεδομένων, η δεύτερη διαδικασία περιλαμβάνει την κατάταξη των δεδομένων αυτών με τρόπο που να διευκολύνει τον υπολογισμό των σχέσεων και η τρίτη διαδικασία περιλαμβάνει την μελέτη και την αξιολόγηση των σχέσεων αυτών(Νιάρχος Ν.Α., 2004).

Τα οικονομικά στοιχεία προκειμένου να υπολογιστούν οι αριθμοδείκτες λαμβάνονται από:

- Τον ισολογισμό
- Το λογαριασμό γενικής εκμετάλλευσης
- Το λογαριασμό αποτελεσμάτων χρήσης
- Τους λογαριασμούς γενικής λογιστικής
- Τους λογαριασμούς αναλυτικής λογιστικής

- Τα λογιστικά και εξωλογιστικά έντυπα και στατιστικά στοιχεία της οικονομικής μονάδας(TAXnews)

Για την ανάλυση και την ερμηνεία των αριθμοδεικτών ενδιαφέρονται συνήθως οι παρακάτω:

- Μέτοχοι
- Πελάτες
- Πιστωτές
- Εργαζόμενοι
- Δημόσιες υπηρεσίες
- Διοίκηση της τράπεζας

Οι αριθμοδείκτες είναι πολύ σημαντικοί για την διοίκηση της επιχείρησης και για τους εξωτερικούς της αναλυτές. Οι αριθμοδείκτες βοηθούν τη διοίκηση να γνωρίζει την κατάστασή της όπως το πόσο ικανή είναι να παράγει κέρδη ή να ανταπεξέρχεται στις υποχρεώσεις της τη συγκεκριμένη στιγμή. Επίσης, βοηθούν τους εξωτερικούς αναλυτές να γνωρίζουν την οικονομική κατάσταση της επιχείρησης, την ρευστότητά της και άλλα στοιχεία της (Ρεβανόλογου & Γεωργοπούλου, 1996, p. 393).

Η ανάλυση των αριθμοδεικτών παρέχει χρήσιμες πληροφορίες για τη ρευστότητα, τη δραστηριότητα, την αποδοτικότητα και την βιωσιμότητα μιας επιχείρησης ή ενός τμήματός της ή ενός κλάδου. Οι εσωτερικοί και οι εξωτερικοί συνεργάτες μιας επιχείρησης μπορούν να δουν πολλά χρήσιμα στοιχεία για την επιχείρηση με την βοήθεια των αριθμοδεικτών(Βασιλείου & Ηρειώτης, 2008).

Η ανάλυση των αριθμοδεικτών διακρίνεται σε:

- Διαχρονική ανάλυση, στην οποία συγκρίνονται τα αποτελέσματα μιας χρήσης της επιχείρησης με τα αποτελέσματα προηγούμενων χρήσεων ή με αποτελέσματα που θα παρουσιάσει στις επόμενες χρήσεις.
- Διαστρωματική ανάλυση, στην οποία συγκρίνονται τα χρηματοοικονομικά στοιχεία της επιχείρησης με τα αντίστοιχα χρηματοοικονομικά στοιχεία άλλων παρόμοιων επιχειρήσεων ή με τη μέση τιμή του κλάδου στον οποίο ανήκει η επιχείρηση κατά τη διάρκεια του ίδιου διαστήματος (Βασιλείου & Ηρειώτης, 2008).

Η έμπειρη και σωστή ερμηνεία των αριθμοδεικτών συνιστά την δυσκολότερη φάση της χρηματοοικονομικής ανάλυσης(Κάντζος, 2002, p. 73).

Η ανάλυση των αριθμοδεικτών είναι μία δύσκολη διαδικασία και πολλές φορές μπορεί να προκαλέσει προβλήματα. Πιο συγκεκριμένα τα προβλήματα που μπορεί να δημιουργηθούν από τη χρήση των αριθμοδεικτών οφείλονται:

- Στην έλλειψη στοιχείων
- Στα πρότυπα μεταξύ των οποίων γίνεται η σύγκριση
- Στην επιλογή δεικτών
- Στην αξιοπιστία των λογιστικών αριθμών
- Στην Διαθεσιμότητα των λογιστικών στοιχείων
- Στην ανομοιογένεια των λογιστικών μεθόδων
- Στις μη ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις
- Στη μη λογιστικοποίηση ορισμένων γεγονότων
- Στη μη γραμμική σχέση μεταξύ αριθμητού και παρανομαστού στον υπολογισμό των δεικτών
- Στην επιλεκτική εμφάνιση συγκεκριμένων μεγεθών και λογαριασμών στις διάφορες κατηγορίες των στοιχείων των χρηματοοικονομικών καταστάσεων.
- Στις αφανείς υποχρεώσεις και δεσμεύσεις
- Στους αρνητικούς παρανομαστές
- Σε στοιχεία από βάσεις δεδομένων
- Στην χρήση μέσου όρου των μεγεθών στον υπολογισμό των αριθμοδεικτών
- Στη διαφάνεια των αριθμοδεικτών (Κάντζος, 2002, pp. 79-86)

Στη σχετική βιβλιογραφία υπάρχουν πολλοί εναλλακτικοί αριθμοδείκτες. Οι κυριότεροι και οι περισσότερο χρησιμοποιημένοι στην χρηματοοικονομική ανάλυση των λογιστικών καταστάσεων μπορούν να καταταγούν στις παρακάτω κατηγορίες:

- ↳ Αριθμοδείκτες Ρευστότητας. Οι αριθμοδείκτες ρευστότητας μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τον προσδιορισμό της βραχυχρόνιας οικονομικής

θέσεις της επιχείρησης και για την ικανότητα της επιχείρησης να ανταποκρίνεται στις βραχυπρόθεσμες αυτές υποχρεώσεις της.

- ↳ Αριθμοδείκτες Δραστηριότητας. Οι αριθμοδείκτες δραστηριότητας μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να μετρηθεί ο βαθμός αποτελεσματικότητας μιας επιχείρησης στη χρησιμοποίηση των περιουσιακών της στοιχείων.
- ↳ Αριθμοδείκτες Αποδοτικότητας. Οι αριθμοδείκτες αποδοτικότητας μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να μετρηθεί η αποδοτικότητα της επιχείρησης, τα κέρδη της και η ικανότητα της διοίκησης.
- ↳ Αριθμοδείκτες Δαπανών Λειτουργίας. Οι αριθμοδείκτες δαπανών λειτουργίας εκτιμούν τις δαπάνες λειτουργίας.
- ↳ Αριθμοδείκτες Διαρθρώσεως Κεφαλαίων και Βιωσιμότητας. Οι αριθμοδείκτες διάρθρωσης κεφαλαίων και βιωσιμότητας μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να εκτιμηθεί η μακροχρόνια ικανότητα μιας επιχείρησης να ανταποκρίνεται στις υποχρεώσεις της.
- ↳ Επενδυτικοί Αριθμοδείκτες. Οι επενδυτικοί αριθμοδείκτες μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να συσχετίσουν τον αριθμό των μετοχών και τη χρηματιστηριακή τους τιμή με τα κέρδη, τα μερίσματα και τα περιουσιακά στοιχεία της επιχείρησης.

1.2. Αριθμοδείκτες Ρευστότητας

Οι αριθμοδείκτες ρευστότητας δείχνουν τη ρευστότητα της επιχείρησης. Όταν μια επιχείρηση διαθέτει ρευστότητα τότε σημαίνει ότι έχει μια καλή πορεία και ότι μπορεί να ανταποκρίνεται με επιτυχία στις υποχρεώσεις της. Με τους αριθμοδείκτες ρευστότητας επομένως μπορούμε να δούμε αν η επιχείρηση έχει τη δυνατότητα να ανταποκρίνεται στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της. Για να το κάνει αυτό η επιχείρηση πρέπει να μπορεί να μετατρέπει εύκολα τα περιουσιακά της στοιχεία σε μετρητά. Όταν μια επιχείρηση για οποιονδήποτε λόγο δεν καταφέρνει να πληρώσει τις υποχρεώσεις της τότε χάνει την αξιοπιστία της και την εμπιστοσύνη της. Επίσης, πολλές φορές όταν η επιχείρηση δεν μπορεί να ανταπεξέλθει στις υποχρεώσεις της παύει να λειτουργεί. Όταν μια επιχείρηση έχει περισσότερες εισπράξεις από το ποσό των πληρωμών της τότε η επιχείρηση αυτή έχει ίδια και ξένα κεφάλαια (Κίτσος Γ., 2011).

Οι αριθμοδείκτες ρευστότητας μπορούν να διακρίνουν πολλά πράγματα για μια επιχείρηση. Καταρχήν, μπορούν να δουν αν τα περιουσιακά στοιχεία της επιχείρησης και τα διαθέσιμά της είναι επαρκή. Μπορούν επίσης, να ελέγξουν τα αποθέματα της επιχείρησης, τις πιστώσεις και τις απαιτήσεις της.

Σύμφωνα με τον Νιάρχο (2004) μια επιχείρηση για να έχει καλή ρευστότητα θα πρέπει κάθε μέρα να μπορεί να πληρώνει τις υποχρεώσεις της και να καλύπτει τις απαιτήσεις των δανειστών της. Θα πρέπει επίσης, να μπορεί να πληρώνει τα μερίσματα των μετόχων της καθώς και τους τόκους των απαιτήσεών της. Τέλος, η επιχείρηση θα πρέπει να μπορεί να διενεργεί όλες τις εργασίες της και να εκμεταλλεύεται οποιαδήποτε ευκαιρία προκύψει(Νιάρχος Ν.Α., 2004).

Οι σημαντικότεροι αριθμοδείκτες ρευστότητας που θα αναλυθούν είναι:

- Αριθμοδείκτης Γενικής Ρευστότητας
- Αριθμοδείκτης Ειδικής Ρευστότητας
- Αριθμοδείκτης Ταμειακής Ρευστότητας

1.2.1. Αριθμοδείκτης Γενικής Ρευστότητας

Ο αριθμοδείκτης γενικής ρευστότητας υπολογίζεται αν διαιρέσουμε το κυκλοφορούν ενεργητικό μιας επιχείρησης με τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της.

Αριθμοδείκτης Γενικής Ρευστότητας=

Κυκλοφορούν ενεργητικό/ Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις

Ο αριθμοδείκτης γενικής ρευστότητας δείχνει τη ρευστότητα της επιχείρησης. Αυτός ο δείκτης εκτός από τη ρευστότητα δείχνει και το περιθώριο ασφαλείας μιας επιχείρησης. Σαν περιθώριο ασφαλείας θεωρείται ένα ποσό που η επιχείρηση διαθέτει για να μπορέσει να διαχειριστεί μια αρνητική πορεία των κεφαλαίων κίνησης της. Το περιθώριο ασφαλείας όταν μια επιχείρηση είναι υγιής, δηλαδή όταν καλύπτει τις υποχρεώσεις της με τα κεφάλαιά της, δεν πρέπει να είναι μεγάλο. Σε περίπτωση όμως

που η επιχείρηση αντιμετωπίζει προβλήματα με την πληρωμή των υποχρεώσεών της πρέπει να διαθέτει ένα μεγάλο περιθώριο ασφαλείας(Νιάρχος Ν.Α., 2004).

Ο αριθμοδείκτης του κλάσματος δηλαδή το κυκλοφορούν ενεργητικό περιλαμβάνει τα χρηματικά διαθέσιμα μιας επιχείρησης (εμπορεύματα), τις απαιτήσεις της (πελάτες) και τα αποθέματά της. Ο παρανομαστής του κλάσματος δηλαδή οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις περιλαμβάνουν όλες τις υποχρεώσεις που λήγουν μέσα στη χρήση, τους προμηθευτές, τις τράπεζες, τα γραμμάτια πληρωτέα, τα δάνεια, τους πιστωτές, τους φόρους- τέλη, τις οφειλές προς το ελληνικό δημόσιο κ.ά.

Ο αριθμοδείκτης γενικής ρευστότητας όσο πιο μεγάλος είναι τόσο πιο καλή ρευστότητα έχει μια επιχείρηση. Όταν αυτός είναι μεγαλύτερος από τη μονάδα τότε η επιχείρηση έχει περισσότερα κυκλοφοριακά στοιχεία από τις βραχυχρόνιες υποχρεώσεις της και γι' αυτό το λόγο μπορεί να καλύψει τις τρέχουσες υποχρεώσεις της. Όταν στην αντίθετη περίπτωση ο αριθμοδείκτης γενικής ρευστότητας είναι μικρότερος από τη μονάδα τότε σημαίνει ότι η επιχείρηση διαθέτει λιγότερα κυκλοφοριακά στοιχεία και πολλές βραχυχρόνιες υποχρεώσεις επομένως θα αντιμετωπίσει δυσκολίες στην πληρωμή των υποχρεώσεών της(Κίτσος Γ., 2011).

1.2.2. Αριθμοδείκτης Ειδικής Ρευστότητας

Ο αριθμοδείκτης ειδικής ρευστότητας υπολογίζεται αν διαιρέσουμε το κυκλοφορούν ενεργητικό μείον τα αποθέματα μιας επιχείρησης με τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της.

Αριθμοδείκτης Ειδικής Ρευστότητας=

Κυκλοφορούν ενεργητικό- Αποθέματα/ Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις

Ο αριθμοδείκτης ειδικής ρευστότητας περιλαμβάνει τα στοιχεία που μετατρέπονται εύκολα σε μετρητά. Ο αριθμοδείκτης αυτός δείχνει τον αριθμό των φορών που τα ταχέως ρευστοποιήσιμα στοιχεία της επιχειρήσεως καλύπτουν τις βραχυχρόνιες υποχρεώσεις της(Νιάρχος Ν.Α., 2004).

Ο αριθμοδείκτης ειδικής ρευστότητας για να είναι ικανοποιητικός πρέπει να είναι κοντά στη μονάδα και τα εύκολα ρευστοποιημένα στοιχεία της να είναι ίσα με τις υποχρεώσεις της. Όσο πιο μεγάλος είναι ο αριθμοδείκτης αυτός σημαίνει ότι η επιχείρηση βρίσκεται σε καλύτερη βραχυπρόθεσμη οικονομική κατάσταση. Όταν ο δείκτης αυτός είναι μεγαλύτερος της μονάδας τότε η επιχείρηση έχει περισσότερα εύκολα ρευστοποιούμενα στοιχεία από τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της και όταν ο δείκτης αυτός είναι κάτω από τη μονάδα σημαίνει το αντίθετο (Κίτσος Γ., 2011).

1.2.3. Αριθμοδείκτης Ταμειακής Ρευστότητας

Ο αριθμοδείκτης ταμειακής ρευστότητας υπολογίζεται αν διαιρέσουμε το διαθέσιμο ενεργητικό μιας επιχείρησης με τις ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις της.

Αριθμοδείκτης Ταμειακής Ρευστότητας=

Διαθέσιμο ενεργητικό / Ληξιπρόθεσμες Υποχρεώσεις

Ο αριθμοδείκτης ταμειακής ρευστότητας μας δείχνει αν η επιχείρηση έχει οικονομική επάρκεια ή όχι μετρητών σε σχέση με τις λειτουργικές της ανάγκες. Όταν ο δείκτης αυτός είναι καλός τότε σημαίνει ότι μια επιχείρηση μπορεί να καλύψει τις τρέχουσες ανάγκες της με τα μετρητά που διαθέτει (Νιάρχος Ν.Α., 2004). Στην ουσία ο αριθμοδείκτης ταμειακής ρευστότητας μπορεί να μας δείξει πόσες φορές τα διαθέσιμα περιουσιακά στοιχεία μιας επιχείρησης καλύπτουν της ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις της (Καφούση Γ.Ν., 1987).

1.3. Αριθμοδείκτες Δραστηριότητας

Οι αριθμοδείκτες δραστηριότητας μας δείχνουν πόσο μετατρέπονται τα περιουσιακά στοιχεία της επιχείρησης σε μετρητά. Τα περιουσιακά στοιχεία μιας επιχείρησης είναι τα αποθέματα και οι απαιτήσεις της (Νιάρχος Ν.Α., 2004).

Οι σημαντικότεροι αριθμοδείκτες δραστηριότητας που θα αναλυθούν είναι:

- Αριθμοδείκτης Ταχύτητας Εισπράξεως Απαιτήσεων
- Αριθμοδείκτης Ταχύτητας Εξοφλήσεως Βραχυπρόθεσμων Υποχρεώσεων
- Αριθμοδείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Αποθεμάτων
- Αριθμοδείκτης Ταχύτητας Καθαρού Κεφαλαίου Κινήσεως
- Αριθμοδείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Ενεργητικού
- Αριθμοδείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Παγίων
- Αριθμοδείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Ιδίων Κεφαλαίων

1.3.1. Αριθμοδείκτης Ταχύτητας Εισπράξεως Απαιτήσεων

Ο αριθμοδείκτης ταχύτητας εισπράξεως απαιτήσεων υπολογίζεται αν διαιρέσουμε τις καθαρές πωλήσεις μιας επιχείρησης με το Μ.Ο. των απαιτήσεών της.

Αριθμοδείκτης Ταχύτητας Εισπράξεως Απαιτήσεων=

Καθαρές Πωλήσεις / Μ.Ο. Απαιτήσεων

Κανονικά στον αριθμητή του αριθμοδείκτη ταχύτητας εισπράξεως απαιτήσεων μπαίνουν οι πιστωτικές πωλήσεις μιας εταιρείας. Επειδή όμως οι πιστωτικές πωλήσεις μιας εταιρείας δεν ανακοινώνονται συνήθως χρησιμοποιούμε σαν αριθμητή του κλάσματος τις καθαρές πωλήσεις ή τον κύκλο εργασιών μιας επιχείρησης. Στον παρανομαστή του αριθμοδείκτη είναι καλό να χρησιμοποιείται ο μέσος όρος αρχής και τέλους των απαιτήσεων και όχι αυτές που υπάρχουν στον ισολογισμό γιατί μπορεί να μην αντιπροσωπεύουν τις απαιτήσεις όλου του έτους(Νιάρχος Ν.Α., 2004).

Ο αριθμοδείκτης ταχύτητας εισπράξεως απαιτήσεων δείχνει στην ουσία πόσες φορές κατά μέσο όρο γίνεται η είσπραξη των απαιτήσεων κατά τη διάρκεια μιας λογιστικής χρήσης σε μια επιχείρηση. Η είσπραξη των απαιτήσεων είναι καλό να γίνονται γρήγορα για να μην υπάρχει κίνδυνος ζημιών από επισφαλής πελάτες. Όταν η ταχύτητα εισπράξεως των απαιτήσεων είναι μεγάλη τότε ο χρόνος που τα δεσμευμένα κεφάλαια είναι μένουν στην επιχείρηση είναι μικρά και η επιχείρηση βρίσκεται σε καλύτερη θέση. Αντίθετα, όταν η ταχύτητα εισπράξεως των απαιτήσεων

είναι μικρή τότε εισπράττει αργά τις απαιτήσεις της και επομένως η εταιρεία διαθέτει χαμηλή ρευστότητα. Στην ουσία ο δείκτης αυτός μας δείχνει αν η επιχείρηση διαχειρίζεται σωστά τα κεφάλαιά της και αν έχει καλή ρευστότητα (Το Βήμα, 1999).

1.3.2. Αριθμοδείκτης Ταχύτητας Εξοφλήσεως Βραχυπρόθεσμων Υποχρεώσεων

Ο αριθμοδείκτης ταχύτητας εξοφλήσεως βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων υπολογίζεται αν διαιρέσουμε τις αγορές μιας επιχείρησης με το μέσο ύψος βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων.

Αριθμοδείκτης Ταχύτητας Εξοφλήσεως Βραχυπρόθεσμων Υποχρεώσεων=

$$\text{Αγορές} / \text{Μέσο Ύψος Βραχυπρόθεσμων Υποχρεώσεων}$$

Στον αριθμητή του αριθμοδείκτη ταχύτητας εξοφλήσεως βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων χρησιμοποιούνται οι αγορές. Τις περισσότερες φορές όμως οι αγορές δεν ανακοινώνονται από τις εταιρείες και γι' αυτό το λόγο αντί για τις αγορές χρησιμοποιούμε το κόστος πωληθέντων.

Ο αριθμοδείκτης ταχύτητας εξοφλήσεως βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων μας δείχνει πόσες φορές στη διάρκεια μιας χρήσης πληρώνονται οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της επιχείρησης κατά μέσο όρο. Ο αριθμοδείκτης αυτός είναι καλό για την επιχείρηση να είναι μικρός. Αν η ταχύτητα εισπράξεως απαιτήσεων είναι μεγαλύτερη από την ταχύτητα εξοφλήσεως βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων, τότε οι υποχρεώσεις της επιχείρησης εξοφλούνται πιο αργά από ότι εισπράττονται οι απαιτήσεις της (Νιάρχος Ν.Α., 2004).

Όταν ο αριθμός των ημερών του χρόνου (365) διαιρεθεί με τον αριθμοδείκτη ταχύτητας εξοφλήσεως βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων τότε υπολογίζεται το χρονικό διάστημα που οι υποχρεώσεις της επιχείρησης μένουν απλήρωτες.

1.3.3. Αριθμοδείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Αποθεμάτων

Ο αριθμοδείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας αποθεμάτων υπολογίζεται αν διαιρέσουμε το κόστος πωληθέντων μιας επιχείρησης με το μέσο όρο αποθεμάτων.

Αριθμοδείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Αποθεμάτων=

Κόστος Πωληθέντων / Μ.Ο. Αποθεμάτων

Στον αριθμητή του κλάσματος μπαίνει το κόστος πωληθέντων ή όταν δεν το γνωρίζουμε μπορούμε να βάλουμε την αξία των πωλήσεων. Στον παρανομαστή του αριθμοδείκτη είναι καλό να χρησιμοποιείται ο μέσος όρος αρχής και τέλους των αποθεμάτων και όχι αυτά που υπάρχουν στον ισολογισμό γιατί μπορεί να μην αντιπροσωπεύουν τα αποθέματα όλου του έτους.

Ο αριθμοδείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας αποθεμάτων δείχνει το πόσες φορές έγινε η ανανέωση των αποθεμάτων σε μια επιχείρηση σε σχέση με τις πωλήσεις της. Είναι καλό για την επιχείρηση να έχει μεγάλο δείκτη κυκλοφοριακής ταχύτητας αποθεμάτων. Για να το πετύχει αυτό η επιχείρηση πρέπει να κρατάει όσο το δυνατόν μικρότερα αποθέματα(Κίτσος Γ., 2011).

Όταν ο αριθμός των ημερών του χρόνου (365) διαιρεθεί με τον αριθμοδείκτη κυκλοφοριακής ταχύτητας αποθεμάτων τότε μπορεί να υπολογιστεί ο αριθμός των ημερών που έμειναν τα αποθέματα στην επιχείρηση έως ότου πωληθούν ή ο αριθμός των ημερών που χρειάζεται για να γίνει η ανανέωση των αποθεμάτων μιας επιχείρησης.

1.3.4. Αριθμοδείκτης Ταχύτητας Καθαρού Κεφαλαίου Κινήσεως

Ο αριθμοδείκτης ταχύτητας καθαρού κεφαλαίου κινήσεως υπολογίζεται αν διαιρέσουμε τις καθαρές πωλήσεις μιας επιχείρησης με το καθαρό κεφάλαιο κίνησης.

Αριθμοδείκτης Ταχύτητας Καθαρού Κεφαλαίου Κινήσεως=

Καθαρές Πωλήσεις / Καθαρό Κεφάλαιο Κίνησης

Σαν καθαρό κεφάλαιο κίνησης εννοούμε το κυκλοφορούν ενεργητικό μείον τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις. Υπάρχει μία σχέση ανάμεσα στις καθαρές πωλήσεις και στο καθαρό κεφάλαιο κίνησης. Όσο οι πωλήσεις της επιχείρησης αυξάνονται τόσο περισσότερα κεφάλαια κίνησης απαιτούνται για αποθέματα(Νιάρχος Ν.Α., 2004).

Ένας μεγάλος αριθμοδείκτης καθαρού κεφαλαίου κίνησης σημαίνει ότι η επιχείρηση είναι αποδοτική. Αν κάποια στιγμή οι καθαρές πωλήσεις μιας επιχείρησης μειωθούν τότε στην αποθήκη της επιχείρησης θα μείνουν πολλά εμπορεύματα. Με αυτόν τον τρόπο θα αυξηθούν οι υποχρεώσεις της επιχείρησης αφού δεν θα μπορεί να ανταπεξέλθει σε αυτές.

1.3.5. Αριθμοδείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Ενεργητικού

Ο αριθμοδείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας ενεργητικού υπολογίζεται αν διαιρέσουμε τις καθαρές πωλήσεις μιας επιχείρησης με το σύνολο του ενεργητικού.

Αριθμοδείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Ενεργητικού=

Καθαρές Πωλήσεις / Σύνολο Ενεργητικού

Ο αριθμοδείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας ενεργητικού δείχνει το πόσο χρησιμοποιεί μια επιχείρηση τα περιουσιακά της στοιχεία προκειμένου να πραγματοποιήσει πωλήσεις(Το Βήμα, 1999). Κάθε εταιρεία χρησιμοποιεί διαφορετική μέθοδο απόσβεσης και έτσι ο δείκτης αυτός επηρεάζεται πολύ από αυτό.

Όταν ο αριθμοδείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας ενεργητικού είναι μεγάλος σημαίνει ότι η επιχείρηση χρησιμοποιεί πολύ τα περιουσιακά της στοιχεία για να πραγματοποιήσει πωλήσεις. Από την άλλη όταν η επιχείρηση έχει έναν μικρό δείκτη κυκλοφοριακής ταχύτητας ενεργητικού σημαίνει ότι δεν χρησιμοποιεί σε μεγάλο

βαθμό τα περιουσιακά της στοιχεία για να πραγματοποιήσει πωλήσεις και γι' αυτό η επιχείρηση θα πρέπει ή να αρχίσει να τα χρησιμοποιεί ή να ρευστοποιήσει ένα μέρος αυτών(Κίτσος Γ., 2011).

1.3.6. Αριθμοδείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Παγίων

Ο αριθμοδείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας παγίων υπολογίζεται αν διαιρέσουμε τις καθαρές πωλήσεις μιας επιχείρησης με τα καθαρά πάγια.

Αριθμοδείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Παγίων=

Καθαρές Πωλήσεις / Καθαρά Πάγια

Ο αριθμοδείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας παγίων εκφράζει τον βαθμό στον οποίο χρησιμοποιούνται τα πάγια περιουσιακά στοιχεία της επιχείρησης σε σχέση με τις πωλήσεις της. Έτσι με αυτόν τον αριθμοδείκτη μπορεί κανείς να δει αν η επιχείρηση έχει υπερεπένδυση ή όχι σε πάγια σε σχέση με τις πωλήσεις(Νιάρχος Ν.Α., 2004).

Όταν ο αριθμοδείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας παγίων είναι μεγάλος δείχνει ότι τα πάγια περιουσιακά στοιχεία της επιχείρησης χρησιμοποιούνται περισσότερο σε σχέση με τις πωλήσεις της. Όταν ο δείκτης αυτός μειωθεί τότε σημαίνει ότι για ένα συγκεκριμένο διάστημα η επιχείρηση δεν χρησιμοποίησε αρκετά τα πάγιά της(Κίτσος Γ., 2011).

1.3.7. Αριθμοδείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Ιδίων Κεφαλαίων

Ο αριθμοδείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας ιδίων κεφαλαίων υπολογίζεται αν διαιρέσουμε τις καθαρές πωλήσεις μιας επιχείρησης με το μέσο όρο ιδίων κεφαλαίων.

Αριθμοδείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Ιδίων Κεφαλαίων=

Καθαρές Πωλήσεις / Μ.Ο. Ιδίων Κεφαλαίων

Ο αριθμοδείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας ιδίων κεφαλαίων εκφράζει τον βαθμό στον οποίο χρησιμοποιούνται τα ίδια κεφάλαια της επιχείρησης σε σχέση με τις πωλήσεις της. Στην ουσία ο δείκτης αυτός εκφράζει τις πωλήσεις που πραγματοποίησε η επιχείρηση με κάθε μονάδα ιδίων κεφαλαίων(Νιάρχος Ν.Α., 2004).

Όταν ο αριθμοδείκτης αυτός είναι μεγάλος τότε σημαίνει ότι η επιχείρηση πραγματοποιεί μεγάλες πωλήσεις με λίγα ίδια κεφάλαια και επομένως αυξάνονται τα κέρδη της(Κίτσος Γ., 2011). Όμως όταν ο αριθμοδείκτης αυτός είναι μεγάλος τότε η επιχείρηση δεν έχει μεγάλη ασφάλεια γιατί βασίζεται σε ξένα κεφάλαια για να λειτουργήσει.

1.4. Αριθμοδείκτες Αποδοτικότητας

Οι αριθμοδείκτες αποδοτικότητας αναφέρονται αφ' ενός στις σχέσεις κερδών και απασχολούμενων κεφαλαίων και αφ' ετέρου στις σχέσεις μεταξύ κερδών και απαιτήσεων(Νιάρχος Ν.Α., 2004).

Η αποδοτικότητα σε μια επιχείρηση είναι πολύ σημαντική αφού χωρίς αυτή η επιχείρηση δεν θα μπορεί να πραγματοποιεί κέρδη. Η μέτρηση της αποδοτικότητας λοιπόν είναι σημαντική για να φανεί η εξέλιξη και οι προοπτικές της επιχείρησης. Η αποδοτικότητα της επιχείρησης φαίνεται από τις πωλήσεις και κέρδη της. Όταν αυξηθούν οι πωλήσεις σε μια επιχείρηση πρέπει να αυξηθούν και τα κέρδη της αλλιώς η αύξηση δεν είναι σημαντική. Η αύξηση πρέπει να συσχετιστεί με το αρχικό κεφάλαιο για να υπολογιστεί η αποδοτικότητα της επιχείρησης(Κίτσος Γ., 2011).

Οι σημαντικότεροι αριθμοδείκτες αποδοτικότητας που θα αναλυθούν είναι:

- Αριθμοδείκτης Μικτού Περιθωρίου Κέρδους
- Αριθμοδείκτης Καθαρού Περιθωρίου Κέρδους
- Αριθμοδείκτης Αποδοτικότητα Απασχολούμενων Κεφαλαίων
- Αριθμοδείκτης Αποδοτικότητας Ενεργητικού
- Αριθμοδείκτης Αποδοτικότητας Ιδίων Κεφαλαίων

1.4.1. Αριθμοδείκτης Μικτού Περιθωρίου Κέρδους

Ο αριθμοδείκτης μικτού περιθωρίου κέρδους υπολογίζεται αν διαιρέσουμε τα μικτά κέρδη μιας επιχείρησης με τις καθαρές πωλήσεις X 100.

Αριθμοδείκτης Μικτού Περιθωρίου Κέρδους=

$$\text{Μικτά Κέρδη} / \text{Καθαρές Πωλήσεις} \times 100$$

Ένας καλός αριθμοδείκτης μικτού περιθωρίου κέρδους σημαίνει ότι η επιχείρηση μπορεί να καλύψει τα έξοδά της και να κρατήσει ένα ικανοποιητικό ποσό κέρδους. Όταν λοιπόν ο αριθμοδείκτης αυτός είναι μεγάλος για την επιχείρηση τότε σημαίνει ότι αγοράζει σε καλές τιμές και πωλεί σε υψηλές τιμές, επομένως έχει μεγάλο περιθώριο κέρδους. Όσο πιο μεγάλος είναι ο αριθμοδείκτης αυτός για μια επιχείρηση τόσο περισσότερο αυτή μπορεί να αντιμετωπίσει κάποια ενδεχόμενη αύξηση της τιμής των προϊόντων της (Νιάρχος Ν.Α., 2004). Όταν ο αριθμοδείκτης αυτός είναι χαμηλός σημαίνει ότι η επιχείρηση δεν αγοράζει ή δεν πουλάει τα προϊόντα της σε ικανοποιητικές τιμές (Κίτσος Γ., 2011).

Με τον αριθμοδείκτη μικτού περιθωρίου κέρδους μπορεί κανείς να δει την αποδοτικότητα της επιχείρησης. Ο δείκτης δείχνει την πολιτική που ακολουθεί μία επιχείρηση σε σχέση με τις τιμές της (Το βήμα, 1999).

1.4.2. Αριθμοδείκτης Καθαρού Περιθωρίου Κέρδους

Ο αριθμοδείκτης καθαρού περιθωρίου κέρδους υπολογίζεται αν διαιρέσουμε τα καθαρά κέρδη μιας επιχείρησης με τις καθαρές πωλήσεις X 100.

Αριθμοδείκτης Καθαρού Περιθωρίου Κέρδους=

$$\text{Καθαρά Κέρδη} / \text{Καθαρές Πωλήσεις} \times 100$$

Ο αριθμοδείκτης καθαρού περιθωρίου κέρδους δείχνει το καθαρό κέρδος της επιχείρησης, δηλαδή το ποσό που μένει στην επιχείρηση μετά την αφαίρεση του κόστους πωληθέντων και τον υπόλοιπων εξόδων από τις καθαρές πωλήσεις. Ο αριθμοδείκτης αυτός δείχνει το πόσο κερδοφόρα είναι μια επιχείρηση. Τις περισσότερες φορές ο αριθμοδείκτης αυτός χρησιμοποιείται από τη διοίκηση της επιχείρησης και τους εξωτερικούς αναλυτές για μελλοντικές προβλέψεις (Κίτσος Γ., 2011).

1.4.3. Αριθμοδείκτης Αποδοτικότητα Απασχολούμενων Κεφαλαίων

Ο αριθμοδείκτης αποδοτικότητας απασχολούμενων κεφαλαίων υπολογίζεται αν διαιρέσουμε τα καθαρά κέρδη μιας επιχείρησης συν τα χρηματοοικονομικά έξοδα με τα συνολικά απασχολούμενα κεφάλαια X 100.

Αριθμοδείκτης Αποδοτικότητας Απασχολούμενων Κεφαλαίων=

$$\text{Καθαρά Κέρδη} + \text{Χρηματοοικονομικά Έξοδα} / \text{Συνολικά Απασχολούμενα Κεφάλαια} \times 100$$

Ο αριθμοδείκτης αποδοτικότητας απασχολούμενων κεφαλαίων δείχνει την αποδοτικότητα της επιχείρησης χωρίς όμως να λαμβάνει υπόψη τις πηγές από τις οποίες η επιχείρηση αντλεί τα κεφάλαιά της. Ο αριθμοδείκτης αυτός δείχνει ακόμα τον τρόπο που η επιχείρηση χρησιμοποιεί τα ίδια και τα ξένα κεφάλαιά της και πιο συγκεκριμένα δείχνει το πόσο επικερδή είναι τα συνολικά κεφάλαια μιας επιχείρησης (Κίτσος Γ., 2011).

Όταν ο αριθμοδείκτης αυτός είναι υψηλός τότε σημαίνει ότι η επιχείρηση χρησιμοποιεί αποδοτικά τα περιουσιακά της στοιχεία ενώ όταν είναι μικρός σημαίνει ότι η επιχείρηση κάτι κάνει λάθος σε σχέση με τα περιουσιακά της στοιχεία.

Σύμφωνα με τον Νιάρχο (2004) ο αριθμοδείκτης αποδοτικότητας απασχολούμενων κεφαλαίων όταν είναι μικρός και κάτι συμβεί στην επιχείρηση τότε ο αριθμοδείκτης αυτός μπορεί να μηδενιστεί. Επίσης, μπορεί αν είναι μικρός η επιχείρηση να σταματήσει να λειτουργεί. Όταν ο δείκτης αυτός είναι μικρότερος από

το κόστος των δανειακών κεφαλαίων και τα δανειακά κεφάλαια αυξηθούν τότε θα μειωθούν τα κατά μετοχή κέρδη της επιχείρησης. Τέλος, ο δείκτης αυτός αποτελεί γνώμονα στην περίπτωση που η επιχείρηση θέλει να εξαγοράσει κάποια άλλη επιχείρηση ή να προσθέσει και άλλες δραστηριότητες.

1.4.4. Αριθμοδείκτης Αποδοτικότητας Ενεργητικού

Ο αριθμοδείκτης αποδοτικότητας ενεργητικού υπολογίζεται αν διαιρέσουμε τα καθαρά κέρδη μιας επιχείρησης με το σύνολο του ενεργητικού X 100.

Αριθμοδείκτης Αποδοτικότητας Ενεργητικού=

$$\text{Καθαρά Κέρδη} / \text{Ενεργητικό} \times 100$$

Ο αριθμοδείκτης αποδοτικότητας ενεργητικού δείχνει το πόσο αποδοτικά είναι τα περιουσιακά στοιχεία μιας επιχείρησης ή κάποιων τμημάτων της. Η διοίκηση της επιχείρησης το χρησιμοποιεί για να αξιολογήσει και να ελέγξει τις λειτουργίες της (Νιάρχος Ν.Α., 2004).

Με τον αριθμοδείκτη αυτό μπορεί κανείς να συγκρίνει τις επιχειρήσεις με άλλες παρόμοιες επιχειρήσεις ή με το μέσο όρο του κλάδου, να δει την αποδοτικότητα της επιχείρησης και τη δυνατότητα αυτής να παράγει κέρδος και να βρει τα αίτια μεταβολής της κερδοφορίας της επιχείρησης ανάμεσα στα έτη.

1.4.5. Αριθμοδείκτης Αποδοτικότητας Ιδίων Κεφαλαίων

Ο αριθμοδείκτης αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων υπολογίζεται αν διαιρέσουμε τα καθαρά κέρδη μιας επιχείρησης με τα ίδια κεφάλαια X 100.

Αριθμοδείκτης Αποδοτικότητας Ιδίων Κεφαλαίων=

$$\text{Καθαρά Κέρδη} / \text{Ίδια Κεφάλαια} \times 100$$

Ο αριθμοδείκτης αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων δείχνει αν η επιχείρηση πέτυχε τους στόχους που είχε θέσει και αν ήταν κερδοφόρα. Στην ουσία μετράει το πόσο αποτελεσματικά είναι τα επενδυμένα κεφάλαιά της (Το βήμα, 1999).

Όταν μέσα στην χρήση υπάρχει αύξηση ιδίων κεφαλαίων ή μετοχικού κεφαλαίου για οποιονδήποτε λόγο πρέπει η επιχείρηση να υπολογίσει και τα ίδια κεφάλαια που απασχολήθηκαν στην διάρκεια της χρήσης (Κίτσος Γ., 2011).

1.5. Αριθμοδείκτες Δαπανών Λειτουργίας

Οι αριθμοδείκτες δαπανών λειτουργίας μετράνε το πόσο αποδοτική είναι η διοίκηση μίας επιχείρησης όταν πρόκειται να αντιμετωπίσει τις δαπάνες λειτουργίας της.

Οι σημαντικότεροι αριθμοδείκτες δαπανών λειτουργίας που θα αναλυθούν είναι:

1. Αριθμοδείκτης Λειτουργικών Εξόδων
2. Αριθμοδείκτης Λειτουργικών Εξόδων Προς Πωλήσεις

1.5.1. Αριθμοδείκτης Λειτουργικών Εξόδων

Ο αριθμοδείκτης λειτουργικών εξόδων υπολογίζεται αν διαιρέσουμε το κόστος πωληθέντων της επιχείρησης συν τα λειτουργικά έξοδα μιας επιχείρησης με τις καθαρές πωλήσεις της X 100.

Αριθμοδείκτης Λειτουργικών Εξόδων=

$$\text{Κόστος Πωληθέντων} + \text{Λειτουργικά Έξοδα} / \text{Καθαρές Πωλήσεις} \times 100$$

Όταν ο αριθμοδείκτης λειτουργικών εξόδων είναι μεγάλος, η αποδοτικότητα της επιχείρησης είναι μικρή. Αυτό οφείλεται στο ότι τα λειτουργικά κέρδη που μένουν στην επιχείρηση δεν επαρκούν για να εξυπηρετήσουν τα χρηματοοικονομικά έξοδα της επιχείρησης (Νιάρχος Ν.Α., 2004).

1.5.2. Αριθμοδείκτης Λειτουργικών Εξόδων Προς Πωλήσεις

Ο αριθμοδείκτης λειτουργικών εξόδων προς πωλήσεις υπολογίζεται αν διαιρέσουμε τα λειτουργικά έξοδα μιας επιχείρησης με τις καθαρές πωλήσεις της X 100.

Αριθμοδείκτης Λειτουργικών Εξόδων Προς Πωλήσεις=

$$\text{Λειτουργικά Έξοδα} / \text{Καθαρές Πωλήσεις} \times 100$$

Ο αριθμοδείκτης λειτουργικών εξόδων προς πωλήσεις δείχνει τη τάση των λειτουργικών εξόδων στην πορεία μιας επιχείρησης σε σχέση με τις πωλήσεις της.

1.6. Αριθμοδείκτες Διαρθρώσεως Κεφαλαίων και Βιωσιμότητας

Οι αριθμοδείκτες διαρθρώσεως κεφαλαίων αφορούν τους τρόπους με τους οποίους μπορεί να χρηματοδοτηθεί μία επιχείρηση. Κάποιοι από τους τρόπους χρηματοδότησης μιας επιχείρησης είναι τα ίδια κεφάλαια, οι μακροπρόθεσμες και οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της.

Σύμφωνα με τον Νιάρχο (2004), η διάρθρωση των κεφαλαίων μιας επιχείρησης επηρεάζεται από τους επιχειρηματικούς κινδύνους, από την άντληση των κεφαλαίων με επωφελείς όρους και την θέση της επιχείρησης σε σχέση με την φορολογία.

Οι σημαντικότεροι αριθμοδείκτες δαπανών λειτουργίας που θα αναλυθούν είναι:

- Αριθμοδείκτης Ιδίων Προς Δανειακά Κεφάλαια
- Αριθμοδείκτης Ιδίων Κεφαλαίων Προς Πάγια
- Αριθμοδείκτης Παγίων προς Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις

1.6.1. Αριθμοδείκτης Ιδίων Προς Δανειακά Κεφάλαια

Ο αριθμοδείκτης ιδίων προς δανειακά κεφάλαια υπολογίζεται αν διαιρέσουμε τα ίδια κεφάλαια μιας επιχείρησης με τα ξένα κεφάλαιά της X 100.

Αριθμοδείκτης Ιδίων Προς Δανειακά Κεφάλαια=

$$\text{Ίδια Κεφάλαια} / \text{Ξένα Κεφάλαια} \times 100$$

Ο αριθμοδείκτης ιδίων προς δανειακά κεφάλαια δείχνει το ποσοστό δανείων που έχει η επιχείρηση. Όταν ο αριθμοδείκτης αυτός είναι μεγαλύτερος από τη μονάδα τότε η επιχείρηση θεωρείται ασφαλής γιατί τα δικά της κεφάλαια είναι μεγαλύτερα από τα κεφάλαια των πιστωτών της. Αντίθετα, όταν ο αριθμοδείκτης αυτός είναι μικρότερος από τη μονάδα τότε σημαίνει ότι η επιχείρηση έχει πολλά κεφάλαια από τους δανειστές της.

1.6.2. Αριθμοδείκτης Ιδίων Κεφαλαίων Προς Πάγια

Ο αριθμοδείκτης ιδίων κεφαλαίων προς πάγια υπολογίζεται αν διαιρέσουμε τα ίδια κεφάλαια μιας επιχείρησης με τα πάγια της.

Αριθμοδείκτης Ιδίων Κεφαλαίων Προς Πάγια=

$$\text{Ίδια Κεφάλαια} / \text{Καθαρά Πάγια}$$

Ο αριθμοδείκτης ιδίων κεφαλαίων προς πάγια δείχνει τον τρόπο χρηματοδότησης των παγίων μιας επιχείρησης καθώς και την γενικότερη πορεία της χρηματοδότησης των παγίων της επιχείρησης (Νιάρχος Ν.Α., 2004). Όταν τα ίδια κεφάλαια είναι μεγαλύτερα από τις επενδύσεις σε πάγια μιας επιχείρησης τότε ένα τμήμα των κεφαλαίων κίνησης της επιχείρησης προέρχεται από τους μετόχους της.

Όταν συμβαίνει το αντίθετο τότε σημαίνει ότι για τη χρηματοδότηση των παγίων χρειάζονται εκτός από τα ίδια κεφάλαια και τα ξένα κεφάλαια της επιχείρησης.

1.6.3. Αριθμοδείκτης Παγίων προς Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις

Ο αριθμοδείκτης παγίων προς μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις υπολογίζεται αν διαιρέσουμε τα καθαρά πάγια μιας επιχείρησης με το σύνολο των μακροπρόθεσμων υποχρεώσεών της.

Αριθμοδείκτης Παγίων Προς Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις=

Καθαρά Πάγια / Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις

Ο αριθμοδείκτης παγίων προς μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις δείχνει τον τρόπο που η επιχείρηση επιλέγει για την χρηματοδότηση των παγίων περιουσιακών της στοιχείων. αν υπάρχει εγγραφή υποθήκης ή προσημείωσης επί των παγίων περιουσιακών της στοιχείων, ο αριθμοδείκτης δείχνει αν μπορούν να αποκτηθούν επιπλέον κεφάλαια με την παροχή της ίδιας εμπράγματης ασφάλειας (Νιάρχος Ν.Α., 2004).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2- ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΛΑΔΟΥ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

2.1 Οικονομική Κρίση

Η οικονομική κρίση αποτελεί ένα φαινόμενο σύμφωνα με το οποίο μια οικονομία χαρακτηρίζεται από μια συνεχή και ιδιαίτερα αισθητή ελάττωση της οικονομικής λειτουργίας. Όταν αναφερόμαστε στην οικονομική λειτουργία-δραστηριότητα κάνουμε λόγο για το σύνολο των μακροοικονομικών μεγεθών μιας οικονομίας όπως για παράδειγμα είναι η απασχόληση, το εθνικό προϊόν, οι επενδύσεις κ.α..

Ο πιο βασικός δείκτης οικονομικής λειτουργίας είναι οι επενδύσεις, που όταν παρουσιάζουν διαφορετικές διακυμάνσεις είναι σε θέση να παρασύρουν μαζί τους όλα τα άλλα οικονομικά μεγέθη (Κουφάρης, 2010).

Η οικονομική κρίση είναι η μια εκ των δυο φάσεων που αφορούν οικονομικές διακυμάνσεις και κυρίως την φάση καθόδου, όταν δηλαδή η οικονομική λειτουργία είναι σε μια διαρκή συρρίκνωση (European Commission, 2009, pp. 17-26). Οι οικονομικές αυτές διακυμάνσεις που προαναφέραμε ορίζονται σαν οι συνεχόμενες αυξομειώσεις της οικονομικής λειτουργίας μέσα σε μια οικονομία.

Ένας διαφορετικός όρος που χρησιμοποιείται για τις διακυμάνσεις αυτές είναι κυκλικές διακυμάνσεις ή οικονομικοί κύκλοι (ο όρος αυτός βγαίνει από την αγγλική ορολογία *businesscycles*) και το κάνουν ακριβώς για αυτόν τον λόγο για να τονίσουν δηλαδή την ιδιαίτερη σημασία που έχουν οι επενδύσεις στην εξέλιξη ενός οικονομικού κύκλου. Σύμφωνα, με στατιστικές μελέτες που έχουν πραγματοποιηθεί έχει αποδειχθεί πως οι οικονομικές κρίσεις κρατάνε περίπου 7 μέχρι και 11 χρόνια (Υπουργείο Οικονομικών, 2010).

Λόγω της ραγδαίας εξέλιξης και ανάπτυξης πλέον της τεχνολογίας, οι διακυμάνσεις αυτές έχουν αυξηθεί ιδιαίτερα μιας και η αγορά αλλά και η οικονομία γενικότερα αλλάζουν απρόσμενα καθώς η παγκοσμιοποίηση παίζει πάρα πολύ μεγάλο ρόλο όπως και η τεχνολογία. Μέσα σε τέτοιες δύσκολες και δυσμενείς καταστάσεις οικονομικού περιβάλλοντος δημιουργούνται διάφορες σοβαρές και εξαιρετικά σημαντικές αλλαγές στα δεδομένα της αγοράς.

Μια μεγάλη και απότομη πτώση της ζήτησης είναι σε θέση να προκαλέσει πολλές αλλαγές στις προβλεπόμενες πωλήσεις αλλά και γενικότερα στο σύνολο του σχεδιασμού. Μια οικονομική κρίση έχει την δυνατότητα να φέρει στην επιφάνεια όλους τους λάθος μηχανισμούς κάνοντας έτσι την αρχή μιας εντελώς καινούριας θεμελιώδους των θεωριών προς διόρθωση των πιο παλιών (Κουφάρης, 2010).

Οι κρίσεις αποτελούν ένα περιοδικό φαινόμενο χωρίς να υπάρχει συγκεκριμένη περίοδος (υπολογίζεται όπως προαναφέραμε σε 7 έως 11 χρόνια κατά μέσον όρο) και έτσι αποτελεί ένα μέρος της οικονομίας. Η οικονομία διέπεται από μια λογική αλληλουχία μέσα στην οποία υπάρχει η μεγέθυνση αλλά και η ύφεση, η καινοτομία αλλά και η παρακμή.

Σύμφωνα με την ιστορία και από όσα αυτή μας έχει δείξει αφού η κρίση αποτελεί ένα επαναλαμβανόμενο φαινόμενο σημαίνει πως υπάρχει και μια κοινή λογική ή μια κοινή μέθοδος καταπολέμησης του φαινομένου αυτού (European Commission, 2009, p. 32).

Γενικότερα, η οικονομική κρίση έχει να κάνει με ένα ορισμένο χρονικό διάστημα όπου η αγορά εκφράζει μια συνεχή πτωτική τάση. Όλα αυτά τα συμπτώματα ξεκινάνε από μια πάρα πολύ έντονη διατάραξη η οποία αρχίζει με την αγορά κάποιας χώρας, η οποία σιγά-σιγά εξαπλώνεται και στις άλλες χώρες με την ίδια ακριβώς είτε με παρόμοια μορφή, δημιουργώντας έτσι τεράστια προβλήματα στους κατοίκους της χώρας αυτής (Ταλιουρίδου, 2011, pp. 55-56).

Άλλωστε δεν θα πρέπει να ξεχνάμε πως ένα στοιχείο το οποίο χαρακτηρίζει το καπιταλιστικό σύστημα αποτελεί και η οικονομική αστάθεια. Ένα σύστημα περιέχει διάφορες περιόδους ευημερίας αλλά και οικονομικών κατανεύσεων. Κατά την διάρκεια των συγκεκριμένων διακυμάνσεων η οικονομική λειτουργία είναι ιδιαίτερα ισχυρή και πάντα διευρυνόμενη ευνοώντας με αυτόν τον τρόπο το σύνολο των παραγόντων της οικονομίας των νοικοκυριών, των επιχειρήσεων αλλά και μιας χώρας (Anginer, et al., 2014).

Η περίοδος η οποία έπεται, περιέχει άκρως αντίθετα χαρακτηριστικά και ιδιότητες. Η οικονομική δραστηριότητα ελαττώνεται αισθητά δημιουργώντας με αυτόν τον τρόπο διάφορες αρνητικές συνθήκες σε όλους τους παράγοντες μιας οικονομίας. Έτσι, η εναλλαγή φάσεων έχει έναν επαναλαμβανόμενο ρυθμό και η οικονομία είναι απόλυτα καταδικασμένη να πραγματοποιήσει εναλλασσόμενες φάσεις οικονομικής λειτουργίας δίχως να έχει την δυνατότητα να εισέρθει σε μια φάση συνεχόμενης σταθερής τάσης.

2.2 Η Ελληνική Οικονομία

Το 2009, λόγω της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης είκοσι από τα είκοσι επτά κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, παρουσίασαν ελλείμματα πάνω από το ανώτατο όριο του 3% του ΑΕΠ. Συγκεκριμένα στην Ελλάδα, το δημοσιονομικό έλλειμμα από το 3,7% του ΑΕΠ το 2008 εκτινάχθηκε στο 12,7% το 2009 και η συνεχής μείωση του ΑΕΠ της οδήγησε την χώρα στο να παρουσιάσει υπερβολικά μεγάλο έλλειμμα και να αντιμετωπίζει τον κίνδυνο πιθανής πτώχευσης(Αργείτης, 2012).

Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και οι αρχηγοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης αναγκάστηκαν να παρέχουν οικονομική βοήθεια στην Ελλάδα για να δημιουργήσουν έναν μηχανισμό οικονομικής σταθερότητας. Για να αντιμετωπίσει το έλλειμμα η Ελλάδα υιοθέτησε ένα σχέδιο αναδιάρθρωσης του οικονομικού της συστήματος με τον έλεγχο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και του Διεθνές Νομισματικού Ταμείου(Αργείτης, 2012).

Τα αίτια της κρίσης βρίσκονται κυρίως στα χρόνια διαρθρωτικά προβλήματα και τις πολιτικές που εφαρμόστηκαν στη χώρα μας. Τα διαρθρωτικά αυτά προβλήματα υπήρχαν πριν αναπτυχθεί η διεθνής οικονομική κρίση και έγιναν εντονότερα με την άφιξη της, αντί να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά από τις διάφορες πολιτικές που εφαρμόστηκαν στη χώρα μας(Μανούσου, 2011).

Η ελληνική οικονομία διακρίνεται από μακροοικονομικές ανισορροπίες, καθώς ο ρυθμός ανάπτυξης της χώρας επιβραδύνεται σταθερά και το ύψος του Δημόσιου χρέους της χώρας αυξάνεται. Τα στοιχεία αυτά δείχνουν ότι η Ελλάδα δεν μπορεί να αντιμετωπίσει τις συνέπειες της διεθνούς οικονομικής κρίσης και δεν μπορεί να σημειωθεί ανάπτυξη στην οικονομία της(Μανούσου, 2011).

Ο παραγωγικός τομέας της Ελλάδας είναι αδύναμος, καθώς στηρίχθηκε σε τομείς όπως το εμπόριο, η ναυτιλία και ο τουρισμός, οι οποίοι δέχθηκαν διεθνώς ισχυρό πλήγμα. Επίσης, η πιστωτική επέκταση των ελληνικών τραπεζών δυσχεραίνει την κατάσταση, καθώς καθιστά το τραπεζικό σύστημα της Ελλάδας ιδιαίτερα ευάλωτο απέναντι στη διεθνή οικονομική κρίση(Βαρβαρέσος, 2009).

Ο δείκτης οικονομικής δραστηριότητας στη χώρα μας παρουσίασε συνεχή και επιταχυνόμενη επιβράδυνση του ρυθμού ανάπτυξης του ΑΕΠ, από 5,6% το 2003 σε 2,9% το 2008. Οι τιμές των προϊόντων έχουν αυξηθεί, τα νοικοκυριά έχουν υπερχρεωθεί και το ποσοστό ανεργίας συνεχώς αυξάνεται.Επιπλέον, παρατηρείται

άνιση φορολογική επιβάρυνση των εισοδημάτων των εργαζομένων και των συνταξιούχων, γεγονός που δυσχεραίνει περισσότερο τα προβλήματα διαβίωσης που αντιμετωπίζουν οι Έλληνες πολίτες(Ανδρεάδης, 2011).

Τα ελλείμματα, το δημόσιο χρέος και η άνιση κατανομή των φορολογικών επιβαρύνσεων αποτελούν τα κύρια αίτια της κρίσης. Στην Ελλάδα, η διεθνής οικονομική κρίση έφερε στην επιφάνεια χρόνια προβλήματα του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα. Η ελληνική οικονομία στηρίζεται κατά 50% στο δημόσιο και όπως προαναφέραμε, σε τέσσερις βασικούς κλάδους, στις τράπεζες, στη ναυτιλία, στην οικοδομή και στον τουρισμό. Όλοι αυτοί οι τομείς αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα και αυτή τη στιγμή η χώρα μας δεν παράγει έσοδα(Αργείτης, 2012).

2.3 Οικονομική κρίση στην Ελλάδα

Τα τελευταία 10 χρόνια περίπου, η χώρα μας έχει εισχωρήσει σε μια μεταβατική περίοδο και μια κρίσιμη καμπή της σύγχρονης ιστορίας της, αφού οι οικονομικές στρατηγικές οι οποίες ακολουθήθηκαν όλα αυτά τα χρόνια αλλά και τις προηγούμενες δεκαετίες, κατάφεραν να προκαλέσουν αρκετές φορές την χώρα μας να φτάσει στα πρόθυρα κήρυξης πτώχευσης για τέταρτη φορά στην ιστορία της από την ημέρα της δημιουργίας της σαν ελληνικό κράτος.

Στο παραπάνω γεγονός τεράστιο ρόλο έπαιξε και η εμφάνιση της παγκόσμιας χρηματοοικονομικής ύφεσης του 2007, η οποία σε συνδυασμό με τις προηγούμενες λανθασμένες οικονομικές στρατηγικές οδήγησε την χώρα μας σε τεράστια ζητήματα σε όλους τους οικονομικούς τομείς όπως είναι το ΑΕΠ, η ζήτηση, η απασχόληση, τα τεράστια ποσοστά ανεργίας που υπάρχουν σήμερα, οι τεράστιες αυξήσεις των τιμών του πετρελαίου και όλων των αγαθών αλλά και οι πολλές απολύσεις και μειώσεις μισθών που χαρακτήρισαν τις επιχειρήσεις της χώρας μας τα τελευταία χρόνια σε συνδυασμό με το μεγάλο ποσοστό αυτών οι οποίες δεν κατάφεραν να επιβιώσουν από την κρίση και έτσι πτώχευσαν (Κυριακού, 2013).

Παρά το γεγονός αυτό, πάντως, η χώρα μας δεν έχει κηρύξει πτώχευση ακόμα σε σχέση με προηγούμενες παρόμοιες καταστάσεις, καθώς στην σημερινή εποχή αντίθετα με προηγούμενα έτη είναι μέλος της Ε.Ε. και έχει κοινό νόμισμα το ευρώ,

κάτι το οποίο θα προκαλέσει τεράστιες επιπτώσεις σε περίπτωση που η χώρα μας πτωχεύσει καθώς θα προκληθεί ένα ντόμινο αλληλεπιδράσεων σε ολόκληρη την Ευρώπη, επηρεάζοντας πρώτα από όλες τις χώρες που έχουν και αυτές τρομερά προβλήματα λόγω της οικονομικής κρίσης, χώρες δηλαδή όπως η Ισπανία, η Ιταλία και η Πορτογαλία.

Από την ώρα που η χώρα μας έχει επέλθει στην δίνη της παγκόσμιας χρηματοοικονομικής κρίσης, εξαιτίας των ασυλλόγιστων εξωτερικών δανεισμών που προηγήθηκαν όλα τα προηγούμενα χρόνια, η χώρα μας έχει στραφεί εκ νέου σε καινούριους εξωτερικούς δανεισμούς καθώς έχει υπογράψει μέχρι σήμερα δυο μνημόνευα με αποτέλεσμα να έχει εισέλθει στον συχνό έλεγχο του Διεθνές Νομισματικού Ταμείου (Τσαχτσαρλή, 2012).

Το ΔΝΤ σε συνδυασμό με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή αλλά και την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα συνθέτουν την Τρόικα, η οποία έχει την ευχέρεια πραγματοποίησης νεοφιλελεύθερων στρατηγικών με στόχο να επιλύσει διάφορα προβλήματα. Αυτή είναι και η λογική των μέτρων που έχουν ληφθεί με την υπογραφή των 2 Μνημονίων, τα οποία έχουν υπογραφεί από την Κυβέρνηση της χώρας μας από το 2011 μέχρι και σήμερα (Κυριακού, 2013).

Μερικά από τα πιο σημαντικά μέτρα των Μνημονίων αυτών, είναι η μεγάλη μείωση των μισθών των εργαζομένων, η ελάττωση των δημόσιων εξόδων, η ανοδική τάση των φόρων, η αύξηση του ορίου συνταξιοδότησης αλλά και η γενικότερη σταθεροποίηση της οικονομίας της Ελλάδας που αποτελεί και τον βασικότερο στόχο των τελευταίων ετών.

Γενικότερα, η χώρα μας είναι στην δύσκολη αυτήν θέση μιας παγκόσμιας χρηματοοικονομικής ύφεσης για 1η φορά από την ώρα που έχει γίνει μέλος της Ε.Ε. Η παγκόσμια κοινότητα αντιμετωπίζει στην σύγχρονη εποχή την πιο ισχυρή χρηματοοικονομική ύφεση της εποχής μετά τον πόλεμο. Οι συνέπειες της συγκεκριμένης εξέλιξης σε εθνικό αλλά και σε διεθνές επίπεδο είναι ένα σύνολο εκρήξεων και συνεχών αλλαγών στις διεθνείς τιμές του πετρελαίου, των πρώτων υλών αλλά και των κύριων αγαθών.

Τα τελευταία χρόνια ο πληθωρισμός της Ε.Ε. έχει υπερδιπλασιαστεί και έχει δημιουργήσει τεράστια προβλήματα σε όλα τα κράτη όπως και στην χώρα μας καθώς έχει αποτελέσει ένα ιδιαίτερα σημαντικό κοινωνικό ζήτημα για όλα τα κράτη. Η ανεργία στην χώρα μας τα τελευταία χρόνια έχει καταρρίψει κάθε προηγούμενο ρεκόρ, φτάνοντας στο τέλος του 2013 να αγγίζει ακόμα και το 28%. Οι ρυθμοί

ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχουν ελαττωθεί περισσότερο από 50% ενώ υφίσταται τεράστιος κλονισμός και μεγάλη ανασφάλεια σε όλους τους χρηματοοικονομικούς τομείς (Κατή, 2014).

Ένα άλλο τεράστιο πρόβλημα το οποίο αναπτύχθηκε τα τελευταία χρόνια είναι η τεράστια ανοδική τάση που εντοπίζεται στον τομέα των επιτοκίων αλλά και στην δυσκολία των δανεισμών όπως επίσης και στη ανοδική τάση όλων των τιμών των εμπορευμάτων και των καυσίμων τα οποία έχουν προκαλέσει μεγάλη ακρίβεια και ελάττωση της αγοραστικής ισχύς των πολιτών. Ταυτόχρονα, με όλα τα παραπάνω έχει εντοπιστεί τεράστια πτωτική τάση και στις καταναλωτικές δαπάνες κάτι το οποίο έχει σαν αποτέλεσμα να υπάρχει ελάττωση των κύκλων της απασχόλησης αλλά και της ζήτησης.

Η γενικότερη κατάσταση που δημιουργήθηκε στην Αμερική το 2007, προκάλεσε μια παγκόσμια χρηματοοικονομική κρίση η οποία εμφάνισε ραγδαία εξέλιξη και διαδόθηκε άμεσα σε αρκετές χώρες και κυρίως στην Ε.Ε., με αποτέλεσμα να εισέλθει και στην χώρα μας, επιφέροντας τεράστιες επιπτώσεις. Η κατάρρευση η οποία υπήρξε την περίοδο εκείνη στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, διαδόθηκε άμεσα και στις τράπεζες αλλά και στα χρηματιστήρια της Ε.Ε. αλλά και σε μερικά ασιατικά κράτη.

Το 2009, οι κυβερνήσεις πραγματοποίησαν μεγάλες προσπάθειες με βασικότερο στόχο να κατορθώσουν να εξασφαλίσουν τις τράπεζες οι οποίες κινδύνευαν από κατάρρευση και διαμέσου των συγκεκριμένων ενεργειών, προσπαθούσαν να προστατέψουν αλλά και να διασφαλίσουν σταθεροποίηση της οικονομίας. Οι παραπάνω ενέργειες, όμως, είχαν σαν συνέπεια το δημόσιο έλλειμμα των περισσότερων κρατών της Ε.Ε. να παρουσιάσει τριπλάσια αύξηση και το δημόσιο χρέος να παρουσιάσει με την σειρά του τεράστια ανοδική τάση.

Οι συγκεκριμένες κυβερνήσεις έφτασαν να είναι υπόλογες στις τράπεζες, που εν τέλει ωφελήθηκαν από τους πόρους τους οποίους είχαν την διάθεση τους με στόχο την εξασφάλιση τους. Οι ενέργειες που έγιναν μετατόπισαν τους κινδύνους από τον χρηματοοικονομικό κλάδο στον δημόσιο και ειδικότερα στα κρατικά ομόλογα. Για την επίλυση όλων αυτών των προβλημάτων, οι περισσότερες κυβερνήσεις της Ε.Ε. όπως και η δική μας, όπως έχουμε ήδη αναφέρει παραπάνω, ακολούθησαν στρατηγική μέτρων λιτότητας (Τσαχτσαρλή, 2012).

Τα μέτρα αυτά είχαν σαν κύριο σκοπό την ελάττωση των δημόσιων οφειλών και των ελλειμμάτων βάση των κατευθύνσεων αλλά και των αναγκών που

παρουσίαζε το κάθε κράτος ξεχωριστά. Με λίγα λόγια, η σύγχρονη παγκόσμια χρηματοοικονομική ύφεση άρχισε σαν κρίση ενυπόθηκων δανεισμών μεγάλου κινδύνου και εξελίχθηκε σε παγκόσμιο επίπεδο σε ύφεση της αληθινής οικονομίας, που εξελίσσεται σε ολόκληρη την Ε.Ε. αλλά και στην χώρα μας εδώ και αρκετά χρόνια (Κυριακού, 2013).

Όπως, έχουμε ήδη προαναφέρει, όμως, η χρηματοοικονομική ύφεση στην χώρα μας, δεν προκλήθηκε μονάχα από το κακό παγκόσμιο κλίμα αλλά και από τις τακτικές και τις ενέργειες που ακολουθήθηκαν όλα τα προηγούμενα χρόνια, εμφανίζοντας τεράστια προβλήματα κυρίως διαθρωτικά. Δεν θα πρέπει να ξεχνάμε, άλλωστε, πως από το 1975 και ύστερα, η χώρα μας ακολούθησε τακτική αλόγιστων εξωτερικών δανεισμών με επίπτωση την ραγδαία και μη ελεγχόμενη διόγκωση των οφειλών της προς τους δανειστές της. Κατά την διάρκεια του 1980 μέχρι και το 1993 το χρέος αυτό από 29% περίπου είχε ανέλθει στο 111,6% του ΑΕΠ.

Η χώρα μας, με τον τρόπο αυτόν, είχε αναπτύξει όλα κριτήρια, τα οποία προκάλεσαν σε μια οικονομική κατάρρευση δίχως να υπάρχει κάποια συγκεκριμένη εξάρτηση από την διεθνή χρηματοοικονομική ύφεση η οποία ξέσπασε την περίοδο εκείνη, το οποίο ήταν κάτι το οποίο απλά έφερε τα προβλήματα της χώρας μας στην επιφάνεια. Αυτός είναι και ο λόγος που σύμφωνα με μελέτες που έχουν πραγματοποιηθεί, η συγκεκριμένη ύφεση θα κρατήσει περισσότερο σε διάρκεια στην χώρα μας παρά στις υπόλοιπες χώρες της Ευρώπης.

Τα αποτελέσματα και οι συνέπειες της συγκεκριμένης οικονομικής κρίσης έχουν αναφερθεί και παραπάνω, καθώς όπως είναι λογικό μια τέτοια ύφεση έχει την δυνατότητα να επηρεάσει σε τεράστιο βαθμό την ποιότητα ζωής των πολιτών της χώρας μας. Με το ξεκίνημα, λοιπόν, της συγκεκριμένης ύφεσης, οι πολίτες της χώρας μας δεν γνωρίζουν πόσο θα κρατήσει η εν λόγω κατάσταση αλλά και τον τρόπο με τον οποίο θα κατορθώσουμε να βγούμε από την συγκεκριμένη κατάσταση (Κυριακού, 2013).

Ένα άλλο αποτέλεσμα όλων των παραπάνω είναι το γεγονός πως αρκετοί Έλληνες έχουν μετανάστευση λόγω της συγκεκριμένης κατάστασης, αλλά παράλληλα υπάρχουν και άλλοι πολίτες οι οποίοι σκέφτονται άμεση να προβούν σε μια παρόμοια μετακίνηση. Γενικότερα, μια επίπτωση των οικονομικών κρίσεων είναι και η μετανάστευση η οποία πραγματοποιείται από τους πολίτες μιας χώρας η οποία έχει επέλθει στην δίνη μιας χρηματοοικονομικής ύφεσης (Τριανταφύλλου, 2013).

Αυτός είναι και ο λόγος που όπως δείχνουν έρευνες που έχουν γίνει, η συγκεκριμένη κατάσταση της χώρας μας θα προκαλέσει νέα μεταναστευτικά ρεύματα από την χώρα μας σε άλλα κράτη, όπως επίσης είναι πιθανό να επιφέρει μεγάλες επιρροές ακόμα και στη ροή μετανάστευσης που υφίσταται ήδη. Η οικονομική ύφεση, έχει την ευχέρεια να στρέψει τεράστιο ποσοστό πολιτών της χώρας μας, οι οποίοι δεν έχουν δουλειά, είτε έχουν χαμηλούς μισθούς, στην μετανάστευση σε διαφορετικά κράτη με βασικότερος στόχο την εύρεση καλύτερης ποιότητας ζωής αλλά και καλύτερες εργασιακές συνθήκες.

Η Ελλάδα, τις τελευταίες δεκαετίες είναι κράτος υποδοχής αρκετών διαφοροποιημένων μεταναστευτικών εθνικοτήτων, σαν μια ακόμη πιθανή συνέπεια της ύφεσης λογίζεται και η ελάττωση των καινούριων μεταναστευτικών εισχωρήσεων είτε και η ελάττωση του μεταναστευτικού αποθέματος της με στόχο τον επαναπατρισμό είτε την μετανάστευση σε κάποιο άλλο κράτος. Οι συνέπειες της κάθε οικονομικής ύφεσης στον τομέα της μετανάστευσης έχουν άμεση εξάρτηση από την ισχύ της ύφεσης αλλά και από την διάρκεια που αυτήν θα έχει (Κυριακού, 2013).

Η οικονομική κρίση σε συνδυασμό με τα υπόλοιπα προβλήματα από τις πολιτικές της εσωτερικής υποτίμησης και ειδικά με τα πρόσφατα αποτελέσματα των ευρωεκλογών (25/5/2014) θέτει τις ευρωπαϊκές ελίτ, τις εναλλακτικές πολιτικές δυνάμεις, τα κοινωνικά κινήματα και τα συνδικάτα, προ των ευθυνών τους. είναι πλέον φανερό σε όλους τους ευρωπαίους πολίτες ότι η Ευρώπη: α) ή θα πρέπει να αλλάξει και να προσανατολισθεί οικονομικά, πολιτικά και κοινωνικά σε μία κατεύθυνση ευρωπαϊκή, β) ή με τις βασικές αδυναμίες που αποκάλυψε η οικονομική και κοινωνική κρίση θα αποσταθεροποιηθεί περαιτέρω η διαδικασία ολοκλήρωσής της και θα εθνικοποιηθεί. Κινητήρια δύναμη προς αυτή την κατεύθυνση οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης, αποτελεί η εγκατάλειψη των πολιτικών λιτότητας και οπισθοδρόμησης που εφαρμόζονται τα τελευταία πέντε χρόνια στα κράτη-μέλη της Μεσογειακής Ευρώπης με την σκληρότητα των αγορών και των δανειστών και στα κράτη-μέλη της βόρειας Ευρώπης με τις πολιτικές δημοσιονομικής προσαρμογής. Γι' αυτό ακριβώς τον λόγο οι ευρωπαίοι εργαζόμενοι και πολίτες αντιλαμβάνονται πολύ καλά ότι αυτό που συντελείται στην Ελλάδα, την Κύπρο, την Ισπανία, την Πορτογαλία, την Ιρλανδία αποτελεί το επεισόδιο, ενώ αυτό που συντελείται σε ολόκληρη την Ευρώπη αποτελεί το προοίμιο της κανονικότητας του επεισοδίου. Αυτή την διαδικασία της κανονικότητας του επεισοδίου, οι δυνάμεις των αγορών και της αναπτυξιακής και κοινωνικής κατάρρευσης προσπαθούν να επιβάλλουν με την

συρρίκνωση των παραγωγικών δυνάμεων και των θεσμών που τροφοδοτούν την αλληλεγγύη, την δημοκρατία και την κοινωνική συνοχή. Έτσι, κρίνοντας εκ του αποτελέσματος, η στρατηγική επιλογή των πολιτικών της εσωτερικής υποτίμησης για την ανάσχεση της οικονομικής και δημοσιονομικής κρίσης, με την «κρίση εργασίας», την «κρίση φτωχοποίησης» (34,6% του πληθυσμού, 3.795.100 άτομα, 2013 - ΕΛΣΤΑΤ 2014) και την «κρίση ανισοτήτων», περιπλέκει και οξύνει ακόμη περισσότερο την οικονομική και κοινωνική κρίση στο παρόν και αποδυναμώνει τις κινητήριες δυνάμεις της οικονομίας για την αντιμετώπισή της στο μέλλον. Έτσι, απαιτείται, πριν και πάνω απ' όλα, η άρση των εισοδηματικών και κοινωνικών ανισοτήτων με αναδιανομή του εισοδήματος και δίκαιη φορολογική επιβάρυνση, προκειμένου να αποκατασταθεί η δημοσιονομική ανισορροπία, να αναταχθεί το επίπεδο ζήτησης και το επίπεδο αγοραστικής δύναμης των πολιτών καθώς και αυτό της εναλλακτικής επενδυτικής-αναπτυξιακής δραστηριότητας (ευρωπαϊκό σχέδιο επενδύσεων) της ευρωπαϊκής και ελληνικής οικονομίας (INE, 2014).

2.4 Η Ελλάδα στη δίνη μιας διεθνούς οικονομικής κρίσης

Ο Γενικός Χρηματιστηριακός Δείκτης των Αθηνών πλησίασε σε επίπεδο κάτω από τις 1.800 μονάδες, δηλαδή σε χαμηλότερα επίπεδα ακόμα και από αυτά του 1989, παρά τα κέρδη που παρουσίασαν οι ελληνικές τράπεζες αλλά και οι επιχειρήσεις. Η Ελλάδα παρουσίασε μεγάλες απώλειες της τάξεως των 24 δισ. ευρώ στο δεύτερο εξάμηνο του 2008, και συγκεκριμένα μέσα σε 24 μέρες.

Στην Ελλάδα εμφανίστηκαν οι μεγαλύτερες απώλειες βιομηχανικών παραγγελιών ύψους 10%, ενώ στη Γαλλία ήταν 7%. Αναλυτές προαναγγέλλουν τη μείωση των εξαγωγών, της κατανάλωσης αλλά και της παραγωγικής δραστηριότητας, ενώ οι κατασκευές παραμένουν στα ίδια επίπεδα. Απαισιόδοξες ήταν και οι προβλέψεις για τα ποσοστά της ανεργίας. Οι επιπτώσεις αυτές οδήγησαν στις αναθεωρήσεις όλων των κρατικών προϋπολογισμών με αποτέλεσμα οι ηγέτες της Ευρωπαϊκής ένωσης ζήτησαν απαιτητικά τη χαλάρωση του Συμφώνου σταθερότητας, με το να το προσαρμόσουν στις δυσμενείς συνθήκες, χωρίς όμως αυτό το αίτημα να γίνει ποτέ δεκτό.

Η Ελλάδα βρίσκεται στη δίνη μιας διεθνούς οικονομικής κρίσης, η διεθνής κοινότητα αντιμετωπίζει, σήμερα, την πιο μεγάλη οικονομική κρίση της μεταπολεμικής περιόδου. Ήταν εμφανή πια τα εξής γεγονότα:

- Εμφάνιση αύξησης του πληθωρισμού της ευρωζώνης
- Η ακρίβεια αποτέλεσε μεγάλο κοινωνικό πρόβλημα για όλες τις χώρες
- Η ανεργία άγγιξε υψηλά ποσοστά
- Οι ρυθμοί ανάπτυξης της Ε.Ε. μειώθηκαν κατά 50%
- Η χρηματοοικονομική κρίση επηρέασε σημαντικά την Ευρώπη
- Χρηματοοικονομικοί οργανισμοί άρχιζαν να κλονίζονται.

Η οικονομία δεν αποτελεί μεμονωμένη υπόθεση αλλά είναι συνδεδεμένη με την ανθρώπινη φύση, με την πολιτική και με το τι θεωρείται ορθή συμπεριφορά. Η τρέχουσα οικονομική κρίση, δυστυχώς, έχει ξεπεράσει τα διαθέσιμα μέσα και είναι αρκετά δύσκολο να υπάρξει λύση από τις αγορές αλλά και από το κράτος ξεχωριστά.

Τα ουσιαστικά προβλήματα της κρίσης, τα οποία επηρέασαν και το σύνολο των πολιτών, είναι η δυσκολία δανειοδότησης, η απότομη άνοδος των επιτοκίων, η αύξηση των τιμών των εμπορευμάτων και των καυσίμων, που είχαν σαν αποτέλεσμα και τη μείωση της αγοραστικής δύναμης των καταναλωτών. Παρουσιάστηκε πτώση των καταναλωτικών δαπανών και στη συνέχεια πτώση των κύκλων των εργασιών.

Η ελληνική οικονομία παγιδεύτηκε ανάμεσα στη δημοσιονομική κατάρρευση αλλά και την οικονομική ύφεση. Σύμφωνα με έρευνες της ΕΣΥΕ, τους πρώτους τρεις μήνες του 2009 χάθηκαν 70.000 θέσεις εργασίας και παράλληλα, ενώ δόθηκαν στις τράπεζες 28 δισ. ευρώ, η ρευστότητα δεν επηρέασε τις επιχειρήσεις.

Τα μέτρα της κυβέρνησης έχουν ως αποτέλεσμα να επιδεινώνουν την ύφεση και τη δημοσιονομική κρίση. Λογικό είναι ότι, αν το πρόβλημα της Ελλάδας μεγάλωνε και εξακολουθεί να αναπτύσσεται, τότε θα οδηγούσε προς την ίδια κατεύθυνση την Ισπανία, την Ιταλία αλλά και την Πορτογαλία, εξαιτίας του μηχανισμού μετάδοσης χρηματιστηριακών ιών. Μία τέτοια εμπειρία είχαμε στην Ανατολική Ευρώπη, αλλά και παλαιότερα στην Ασιατική κρίση, στην κρίση της Ρωσίας, του Μεξικού κ.λπ. Θα πρέπει να τονιστεί σε αυτό το σημείο ότι οι παράγοντες των αγορών υποστηρίζουν ότι, στην περίπτωση της Ελλάδας, η διαρκή μείωση των δημοσιονομικών ελλειμμάτων δεν επαρκεί για να δοθεί τέλος στο πρόβλημα του χρέους.

2.5 Αίτια εμφάνισης και επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης

Η κρίση στη χώρα μας αναμένεται να έχει μεγαλύτερη διάρκεια από ότι σε άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης γιατί η δομή και τα προβλήματα δεν είναι μόνο διαφορετικά, αλλά διατηρούνται. Γίνονται μεγαλύτερα και οξύτερα, αντί να αμβλύνονται, κάτω και από τις συνθήκες εμφάνισης της διεθνούς κρίσης (Busch, 1985).

Η σημερινή κρίση ξεκίνησε από την συνύπαρξη των ακόλουθων τριών παραγόντων (INE- ΓΣΕΕ, 2008):

- Η φούσκα στις τιμές των ακινήτων σε περιοχές των ΗΠΑ διευκόλυνε την υπερκατανάλωση, με αποτέλεσμα την υπερθέρμανση της οικονομίας και την αύξηση του ελλείμματος τρεχουσών συναλλαγών, όπως συμβαίνει σε παρόμοιες κρίσεις.
- Η εξάπλωση στεγαστικών δανείων υψηλού κινδύνου, δηλαδή η ύπαρξη μιας πιστωτικής επέκτασης σε κατηγορίες νοικοκυριών, που υπό κανονικές συνθήκες δεν θα έπρεπε να έχουν δανειοδοτηθεί. Οι τράπεζες δανειοδοτούσαν με μόνη εγγύηση την αναμενόμενη αύξηση στην τιμή της κατοικίας, ενώ διευκόλυναν τα νοικοκυριά με χαμηλά επιτόκια στα πρώτα χρόνια, τα οποία όμως αργότερα θα αναπροσαρμόζονταν. Δεν ήταν λίγες οι φορές που οι τράπεζες πλήρωναν το δάνειο του νοικοκυριού από άλλη τράπεζα γιατί το νοικοκυριό είχε πρόβλημα αποπληρωμής.
- Η δημιουργία και η μεταφορά του ρίσκου από τους ισολογισμούς των τραπεζών στους επενδυτές και στο κοινό μέσω τιτλοποιήσεων, οι οποίοι αγνοούσαν το ύψος του κινδύνου. Αυτή η κατάσταση επέτρεπε στις τράπεζες να δανείζουν σε μη φερέγγυους δανειολήπτες και να αποκτούν ρευστότητα για περισσότερες δανειοδοτήσεις, χωρίς να είναι αναγκαίο να βρουν νέους καταθέτες.

Η πρόσφατη οικονομική κρίση δεν αποτελούσε ένα απρόσμενο φαινόμενο. Τα αίτια της συνδέονται με την μεταπολεμική συσσώρευση του κεφαλαίου στον ανεπτυγμένο καπιταλισμό και ιδιαίτερα τη «χρυσή εποχή» της συσσώρευσης του

κεφαλαίου, την κρίση της δεκαετίας του '70, τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίστηκε η κρίση αυτή, την εμπειρία της «νεοφιλελεύθερης» περιόδου και ιδίως όταν και εντάθηκε το φαινόμενο της χρηματιστικοποίησης της καπιταλιστικής οικονομίας (Υπουργίο Οικονομικών της Κυπριακής Δημοκρατίας, 2010)

Η παραγωγική βάση της Ελληνικής οικονομίας είναι αδύναμη καθώς στηρίχθηκε, σε αντίθεση με άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σε τομείς όπως η ναυτιλία, ο τουρισμός και η οικοδομή, οι οποίοι πλήττονται πρώτοι και με ιδιαίτερη ένταση από την κρίση. Οι τράπεζες λειτούργησαν με πρωτόγονους ρυθμούς πιστωτικής επέκτασης, στο εσωτερικό αλλά και στο εξωτερικό, οι οποίες μαζί με μεγάλες ελληνικές επιχειρήσεις, είναι εκτεθειμένες πια στην διεθνή κρίση με την δημιουργία υψηλών κινδύνων, καθώς η κρίση αυτή απειλεί με ιδιαίτερη σφοδρότητα τις χώρες αυτές (Tsoulfidis, 2010).

Τα αίτια της κρίσης θα πρέπει να αναζητηθούν στα διαρθρωτικά προβλήματα και τις πολιτικές που εφαρμόστηκαν, αλλά και στη διεθνή συγκυρία της οικονομικής και χρηματοπιστωτικής κρίσης, που τα ανέδειξε με εντονότερο τρόπο. Κυρίαρχο χαρακτηριστικό της οικονομίας μας είναι η εμφάνιση διαρθρωτικών προβλημάτων πολύ πριν την ύπαρξη της οικονομικής και χρηματοπιστωτικής κρίσης, τα οποία διογκώθηκαν τα τελευταία χρόνια με την επιμονή στην άσκηση πολιτικών στη κατεύθυνση των αυτορρυθμιζόμενων αγορών (Μπούρας & Λυκούρας, 2011).

Επιπλέον, οι αιτίες της ελληνικής δημοσιονομικής κρίσης πρέπει να εντοπιστούν σε τρεις επιπλέον παράγοντες (INE-ΓΣΕΕ, 2008):

- Στις πολιτικές μείωσης των φορολογικών εσόδων, που ακολούθησαν οι ελληνικές κυβερνήσεις για πάνω από μια δεκαετία πριν την κρίση.
- Στη στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία ήταν νεοφιλελεύθερη και απέκλειε τη στήριξη των δημόσιων οικονομικών της Ευρωζώνης με απευθείας δανεισμό από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Αντίθετα, υποχρέωνε τις κυβερνήσεις να παίρνουν δάνεια από τις εμπορικές τράπεζες και τις χρηματοπιστωτικές αγορές, με αποτέλεσμα αυτό να οδηγήσει στην εκτίναξη των επιτοκίων δανεισμού στη συγκυρία της κρίσης. Όταν οι χρηματαγορές δεν εμπιστευόντουσαν πια την ελληνική

οικονομία, τα επιτόκια δανεισμού του Δημοσίου αυξήθηκαν κατά μεγάλο ποσοστό. Τον Φεβρουάριο του 2010, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποφάσισε την διαμόρφωση ενός πακέτου δανειακής στήριξης του ελληνικού Δημοσίου με την εμπλοκή του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ), με τον περιορισμό ότι η χώρα θα ακολουθούσε ένα αυστηρό πρόγραμμα περιστολής των δημόσιων δαπανών. Η κυβέρνηση έκανε στροφή στην μείωση των δαπανών του δημοσίου και στην περιστολή του κοινωνικού κράτους αλλά και με επιπλέον αύξηση των εσόδων κυρίως από έμμεσους φόρους (αύξηση Φόρου Προστιθέμενης Αξίας). Άφησε αμετάβλητες άλλες πηγές εσόδων ή δαπανών. Στις 23 Απριλίου του 2010, η ελληνική κυβέρνηση ζήτησε την ενεργοποίηση του μηχανισμού δανειακής στήριξης εκ μέρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Διεθνές Νομισματικού Ταμείου, εγκαινιάζοντας πολιτικές «συρρίκνωσης του κράτους» αναφορικά με την τοπική αυτοδιοίκηση, το ασφαλιστικό σύστημα και τις συντάξεις.

- Στην ύπαρξη του ευρώ που, πριν την εμφάνιση της κρίσης, έκανε εύκολη τη μεταφορά πόρων προς τις χώρες που αναπτύσσονταν γρηγορότερα. Αυτές οι κεφαλαιακές εισροές ισοσκελίζουν το ισοζύγιο πληρωμών της χώρας, δηλαδή επέτρεπαν πριν την κρίση να διατηρηθεί ένα σημαντικό έλλειμμα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών. Με την απότομη εμφάνιση της κρίσης η δυνατότητα αυτή δεν υπήρχε πια, καθώς μειώθηκαν οι κεφαλαιακές εισροές.

Στο χρονικό διάστημα από 1996 έως το 2008, η Ελλάδα παρουσίασε αύξηση του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος κατά 61%, η Ισπανία κατά 56% και η Ιρλανδία κατά 124%, σε αντίθεση με τις περισσότερο αναπτυγμένες ευρωπαϊκές χώρες. Για την Γερμανία ήταν 19,5%, την Ιταλία 17,8% και για τη Γαλλία 30,8%. Οι χώρες που σημείωσαν υψηλότερους ρυθμούς ανάπτυξης κατέληξαν με ελλείμματα στις τρέχουσες συναλλαγές (INE-ΓΣΕΕ, 2008).

Τα αποτελέσματα της οικονομικής κρίσης είναι διαφορετικά όχι μόνο μεταξύ των χωρών, όπου οι χώρες μέσης και χαμηλής ανάπτυξης πλήττονται περισσότερο σε σχέση με τις αναπτυγμένες χώρες, αλλά και στο εσωτερικό των χωρών, καθώς τα

άτομα με χαμηλή εκπαίδευση να υφίστανται τις πλέον δυσμενείς επιπτώσεις σε σχέση με τα άτομα υψηλής εκπαίδευσης της μεσαίας και ανώτερης τάξης (Stiglitz, 2006).

Η οικονομική κρίση οδηγεί σε δυσάρεστες επιπτώσεις στην κοινωνική ζωή, δεδομένου ότι η μείωση εισοδήματος προκαλεί απώλειες στην ευημερία και ωθεί μεγάλα τμήματα του πληθυσμού στη φτώχεια. Ο ρυθμός της οικονομικής ανάπτυξης, το διεθνές εμπόριο και η απασχόληση παρουσιάζουν σε μεγάλο βαθμό την κατάσταση στην οποία βρίσκεται η διεθνής οικονομία (Marmot&Bell, 2009).

Η παρούσα κρίση κινεί σε μηδενικό ή και αρνητικό ρυθμό την ανάπτυξη στην παγκόσμια οικονομία, με εξαίρεση μερικές άλλες νέες βιομηχανικές χώρες. Σε παγκόσμια κλίμακα, η οικονομική κρίση θέτει σε καθεστώς ευπρόσβλητης εργασίας το ήμισυ σχεδόν των εργατών, οι οποίοι βρίσκονται σε κίνδυνο να χάσουν την εργασία τους και συνεπώς να βρεθούν σε κατάσταση εργασιακής ανασφάλειας. Από τα τέλη του 2008, η ανεργία άρχισε όλο και περισσότερο να αυξάνεται. Η κατάσταση αυτή απειλεί κυρίως τις χώρες με χαμηλή και μέση ανάπτυξης, καθώς και στο εσωτερικό των χωρών τα χαμηλά κοινωνικά στρώματα, ενώ αποδεικνύει τρία βασικά προβλήματα:

- Την αύξηση των ανισοτήτων στο εσωτερικό των χωρών
- Τις δύσκολες συνθήκες κοινωνικής προστασίας και υγείας
- Τα ζητήματα της κλιματικής αλλαγής και της οικολογικής υποβάθμισης.

2.6 Κλάδος οινοποιίας

Σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία, τα κρασιά χωρίζονται σε δύο κατηγορίες, τους οίνους ονομασίας προέλευσης (Ο.Π.Α.Π. ή Ο.Π.Ε.) και τους επιτραπέζιους οίνους.

Τα κρασιά ονομασίας προελεύσεως διακρίνονται σε κρασιά ονομασίας προελεύσεως ανωτέρας ποιότητας (Ο.Π.Α.Π.) και ονομασίας προελεύσεως ελεγχόμενης (Ο.Π.Ε.). Τα κρασιά Ο.Π.Α.Π. έχουν πάνω στο φελλό μια κόκκινη ταινία ενώ τα Ο.Π.Ε. μία μπλε ταινία. Επίσης, τα κρασιά διακρίνονται σε επιτραπέζιους οίνους που αποτελούν σχεδόν το σύνολο των ελληνικών κρασιών, σε

τοπικούς οίνους οι οποίοι φέρουν το όνομα της περιοχής που προέρχονται και σε οίνους ονομασίας κατά παράδοση.

Επιπλέον, οι διάφοροι τύποι κρασιών έχουν να κάνουν με το χρώμα, τη περιεκτικότητα σε σάκχαρα και τη περιεκτικότητα σε διοξείδιο του άνθρακα.

2.7 Παραγωγική διαδικασία

Η παραγωγική διαδικασία της οινοποίησης ξεκινά με τον τρύγο κατά τη διάρκεια του οποίου συλλέγονται τα ώριμα σταφύλια και οδηγούνται άμεσα στο οινοποιείο όπου και φυλάσσονται σε ανοξειδωτες δεξαμενές (σταφυλοδόχος), προκειμένου να μην επηρεαστεί η τελική ποιότητα του κρασιού⁵. Ιδιαίτερα σημαντικός είναι ο χρόνος συγκομιδής του σταφυλιού, καθώς η πρόωρη συγκομιδή οδηγεί σε χαμηλές περιεκτικότητες. Στη σύγχρονη μηχανοποιημένη παραγωγή κρασιού, τα σταφύλια συνήθως συνθλίβονται και αποσπάται το κοτσάνι τους συγχρόνως από έναν θραυστήρα, που αποτελείται από ένα διάτρητο κύλινδρο που περιέχει πτερύγια που περιστρέφονται με 600 έως 1.200 στροφές το λεπτό (εκρογιστήριο). Από το στάδιο αυτό και έπειτα η διαδικασία διαφοροποιείται με βάση το παραγόμενο προϊόν: σε περίπτωση παραγωγής ερυθρού οίνου οι φλοιοί των σταφυλιών παραμένουν μέσα στο σταφυλοχυμό, ενώ στην παραγωγή λευκού οίνου απομακρύνονται (Hellastat, 2009).

Στην παραγωγή ερυθρού οίνου οι ρόγες του σταφυλιού μεταφέρονται στο θλιπτήριο από όπου παραλαμβάνεται ο σταφυλοπολτός, ο οποίος οδηγείται σε ανοξειδωτες δεξαμενές. Ακολουθεί το στάδιο της αλκοολικής ζύμωσης κατά το οποίο τα ένζυμα που περιέχονται στο φλοιό του σταφυλιού επιδρούν στο σταφυλοχυμό που αυξάνει τον αλκοολικό του βαθμό. Λόγω αύξησης της θερμοκρασίας του σταφυλοχυμού κατά τη ζύμωση χρησιμοποιούνται ειδικά ψυκτικά πρόσμικτα, ώστε το μίγμα να διατηρεί την επιθυμητή θερμοκρασία (25-28°C). Η απομάκρυνση των φλοιών από το μούστο λαμβάνει χώρα αφού ο σταφυλοχυμός αποκτήσει το επιθυμητό χρώμα, ενώ σε πολλές περιπτώσεις ακολουθεί και μια δεύτερη διαδικασία, η μηλογαλακτική ζύμωση, όπου με τη βοήθεια βακτηρίων το μηλικό οξύ του μούστου μετατρέπεται σε γαλακτικό συμβάλλοντας στη διαδικασία της ωρίμανσής του (Hellastat, 2009).

Στην παραγωγή λευκού οίνου οι ρόγες μεταφέρονται στο πιεστήριο από το οποίο παραλαμβάνεται ο μούστος απαλλαγμένος από φλοιούς σταφυλιών και ακολουθεί η διαδικασία της απολάσπωσης και ψύξης του χυμού. Το τελευταίο στάδιο πριν από τη μεταφορά στις δεξαμενές αποθήκευσης αφορά στην αλκοολική ζύμωση, όπου η επιθυμητή θερμοκρασία περιορίζεται στους 18°C (Hellastat, 2009)..

Επόμενο στάδιο τόσο για τον ερυθρό όσο και για το λευκό οίνο είναι η ωρίμανση, που λαμβάνει χώρα σε ξύλινα βαρέλια κάτω από συγκεκριμένες συνθήκες υγρασίας (70-75%) και θερμοκρασίας (10-14°C), καθώς και η παλαίωση που πραγματοποιείται μέσα στη φιάλη και βελτιώνει τα αρωματικά και γευστικά χαρακτηριστικά του. Η εμφιάλωση είναι το τελικό και πλήρως αυτοματοποιημένο στάδιο της παραγωγικής διαδικασίας και περιλαμβάνει αυτόματα μηχανήματα πλύσης φιαλών, γεμίσματος και μηχανήματα εφαρμογής πωμάτων και ετικετών (Hellastat, 2009).

2.8 Στοιχεία οίνου

Λόγω της οικονομικής κρίσης έχει επηρεαστεί και η αγορά κρασιού στην Ελλάδα. Αναλυτικότερα, η αξία των εξαγόμενων κρασιών μειώθηκε από €58,21 εκ. το 2005 σε €56,45 εκ. το 2007 (πίνακας 1). Από την πλευρά των ποσοτήτων, το 2007 πραγματοποιήθηκαν εξαγωγές ύψους 347,17χιλ. hl, μειωμένες κατά 2,5% έναντι του 2006 οπότε είχαν διαμορφωθεί σε 356,14χιλ. hl, τα υψηλότερα της τελευταίας τριετίας (πίνακας 2).

Πίνακας 1: Οικονομικά στοιχεία εξαγωγών οίνου

Εξαγωγές κρασιού σε εκ. ευρώ (2005-2008)								
	2005	2006	Ρυθμός μεταβολής 06/05	2007	Ρυθμός μεταβολής 07/06	11-μηνο 2007	11-μηνο 2008	Ρυθμός μεταβολής 08/07
Αφρώδες κρασί	2,29	2,00	-12,9%	1,42	-28,8%	1,32	2,43	83,5%
Κρασί σε φιάλη < 2 λίτρων	49,41	43,61	-11,7%	46,02	5,5%	41,99	43,37	3,3%
Κρασί σε φιάλη > 2 λίτρων	6,40	10,39	62,3%	7,69	-26,0%	7,55	5,00	-33,9%
Βερμούτ και λοιπά κρασιά	0,11	0,71	547,9%	1,32	85,4%	1,29	0,11	-91,4%
Σύνολο	58,21	56,70	-2,6%	56,45	-0,5%	52,15	50,91	-2,4%

Πηγή: Ε.Σ.Υ.Ε.

Πίνακας 2: Ποσοτικά στοιχεία εξαγωγών οίνου

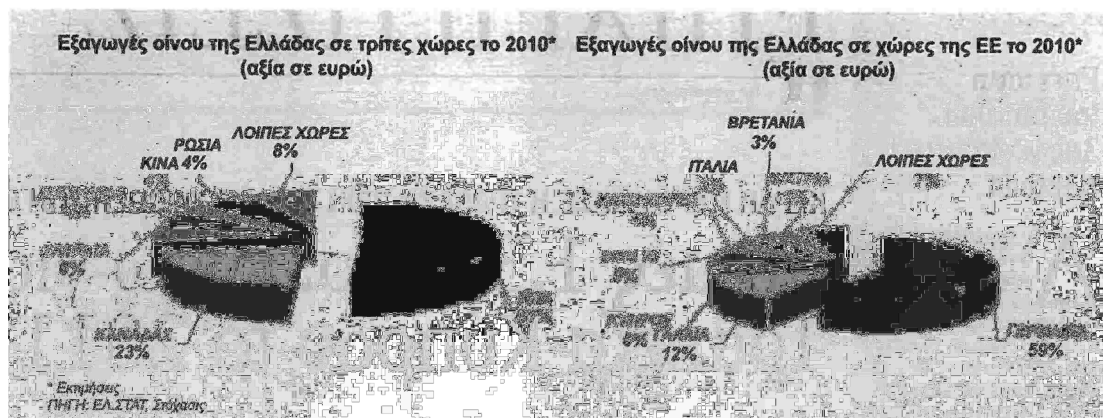
Εξαγωγές κρασιού σε χιλ. εκατόλιτρα (2005-2008)								
	2005	2006	Ρυθμός μεταβολής 06/05	2007	Ρυθμός μεταβολής 07/06	11-μηνο 2007	11-μηνο 2008	Ρυθμός μεταβολής 08/07
Αφρώδες κρασί	15,40	20,73	34,6%	10,02	-51,7%	9,63	16,92	75,6%
Κρασί σε φιάλη < 2 λίτρων	274,73	231,18	-15,9%	242,05	4,7%	221,06	210,09	-5,0%
Κρασί σε φιάλη > 2 λίτρων	51,43	75,52	46,8%	56,69	-24,9%	55,75	35,25	-36,8%
Βερμούτ και λοιπά κρασιά	1,01	28,71	2730,3%	38,42	33,8%	38,35	0,46	-98,8%
Σύνολο	342,58	356,14	4,0%	347,17	-2,5%	324,80	262,72	-19,1%

Πηγή: Ε.Σ.Υ.Ε.

Στον κλάδο της οινοποιίας υπάρχει έντονος ανταγωνισμός μεταξύ των επιχειρήσεων εξ' αιτίας των ίσων σε μέγεθος επιχειρήσεων που υπάρχουν στον κλάδο και της συνεχόμενης προσπάθειάς τους να αυξήσουν το μερίδιο αγοράς τους. Το 80% του κλάδου αποτελείται από 20 μεγάλες επιχειρήσεις.

Όσον αφορά την ευρωπαϊκή αγορά, η παραγωγή του οίνου στην ΕΕ-27 είναι 164 εκατ. το 2010. Η Γαλλία και η Ιταλία και η Ισπανία είναι από τους μεγαλύτερους οινοπαραγωγούς στην ΕΕ-27. Η ΕΕ-27 αντιπροσωπεύει το 66% της παγκόσμιας παραγωγής, το 64% της παγκόσμιας κατανάλωσης και το 70% των παγκόσμιων εισαγωγών και εξαγωγών οίνου. Η παγκόσμια παραγωγή του οίνου το 2010 μειώθηκε στο 264 εκατ.ΗL ενώ η παγκόσμια κατανάλωση αυξήθηκε σε 238 εκατ.ΗL (Κέρδος, 2012)

Σχεδιάγραμμα 1: Εξαγωγές οίνου της Ελλάδας

Πηγή: Κέρδος, 2012

2.9 Οικονομική κρίση και κλάδος της οινοποιίας

Η οινοποιία διαθέτει σημαντική θέση στον πρωτογενή τομέα και στην εγχώρια αγορά ποτών. Οι ελληνικές επιχειρήσεις έχουν επενδύσει πολλά στην αναβάθμιση της παραγωγής και στην προσφορά μεγάλης ποικιλίας προϊόντων κρασιού, που μάλιστα έχουν αποσπάσει διεθνείς διακρίσεις. Παρόλα αυτά η Ελλάδα αντιμετωπίζει μία οικονομική κρίση, η οποία έχει επηρεάσει την πορεία του κλάδου.

Ο κλάδος της οινοποιίας αποτελείται από παραγωγικές επιχειρήσεις και η εγχώρια παραγωγή χωρίζεται σε πολλές οινοποιητικές μονάδες. Οι περισσότερες από αυτές τις μονάδες είναι μικρομεσαίες και η κύρια ασχολία τους είναι η οινοποιία. Υπάρχουν βέβαια και μεγάλες οινοβιομηχανίες, οι οποίες αν και είναι λίγες καλύπτουν μεγάλο μέρος της παραγωγής. Οι οινοβιομηχανίες αυτές διαθέτουν σύγχρονες εγκαταστάσεις και ποικιλία προϊόντων.

Το κρασί συνδέεται με την παράδοση των Ελλήνων και γι' αυτό το λόγο είναι υψηλά στις προτιμήσεις των καταναλωτών. Παρόλα αυτά, η οικονομική κρίση έχει επηρεάσει τον κλάδο αρνητικά γιατί πλήττει το διαθέσιμο εισόδημα των καταναλωτών. Επιπλέον, η δύσκολη οικονομική κατάσταση των καταναλωτών βοηθάει στην υποκατάσταση των εμφιαλωμένων κρασιών από το χύμα κρασί, το οποίο έχει αυξήσει τη ζήτησή του τα τελευταία χρόνια.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της κλαδικής μελέτης, η εξέλιξη της παραγωγής οίνου διαχρονικά δεν ακολουθεί σταθερή πορεία. Την προηγούμενη πενταετία (περίοδοι 2004/05 έως 2008/09), η εγχώρια παραγωγή υποχώρησε, με μέσο ετήσιο ρυθμό -2,6%. Την τελευταία πενταετία (περίοδοι 2009/10 έως 2013-2014) η παραγωγή κινήθηκε πτωτικά τις τρεις πρώτες περιόδους ενώ στη συνέχεια ανέκαμψε, διαμορφώνοντας μέσο ετήσιο ρυθμό μεταβολής οριακά αρνητικό για την πενταετία συνολικά. Η εγχώρια οινοπαραγωγή είναι προσανατολισμένη κυρίως στο λευκό κρασί, κατηγορία που συνήθως καλύπτει μερίδιο μεταξύ του 65%-70% του συνόλου. Τα κρασιά με ένδειξη ΠΟΠ και ΠΓΕ καλύπτουν ποσοστό 27%-29% της παραγωγής. Από το συνολικό μέγεθος της εγχώριας κατανάλωσης οίνου, τα εμφιαλωμένα κρασιά εκτιμάται ότι καλύπτουν ποσοστό κοντά στο επίπεδο του 40% στην παρούσα φάση, ενώ το μεγαλύτερο μερίδιο αντιστοιχεί σε χύμα κρασί. Αναφορικά με τις εισαγωγές, τα κρασιά εγχώριας παραγωγής καλύπτουν τη ζήτηση σε μεγάλο βαθμό, γεγονός που διαμορφώνει σε χαμηλά επίπεδα το βαθμό εισαγωγικής διείσδυσης και συγκεκριμένα μεταξύ 5%-8%. Από την άλλη πλευρά, παρατηρείται υποχώρηση των εξαγωγών οίνου μετά το 2010, με το βαθμό εξαγωγικής επίδοσης να διαμορφώνεται σε περίπου 11% την περίοδο 2011/12 και σε 9,6% την περίοδο 2012/13. (ICAP, 2015)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3- ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΩΝ

3.1 Αριθμοδείκτες Ρευστότητας

Πίνακας 3: Στοιχεία Αριθμοδεικτών Ρευστότητας Τυρνάβου

	2009	2010	2011	2012	2013
Κυκλοφορούν ενεργητικό	3.947.994,07	10.928.821,07	10.134.528,77	10.278.697,58	10.717.107,77
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	4.024.946,09	8.423.284,35	7.242.052,44	8.882.709,10	6.957.925,89
Αποθέματα	687.515,36	4.009.023,13	3.686.720,34	3.576.932,79	5.005.874,89
Διαθέσιμο ενεργητικό	64.996	98.360,22	104.064,54	393.250,36	101.308,61

Πίνακας 4: Στοιχεία Αριθμοδεικτών Ρευστότητας Ζακύνθου

	2009	2010	2011	2012
Κυκλοφορούν ενεργητικό	3.947.994,07	3.446.570,64	5.314.060,00	4.830.244,57
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	4.024.946,09	3.777.252,38	5.892.570,42	5.768.677,01
Αποθέματα	3.333.971,97	3.465.149,59	3.515.255,73	3.620.655,30
Διαθέσιμο ενεργητικό	64.996	104.316,67	199.884,31	150.903,01

Πίνακας 5: Στοιχεία Αριθμοδεικτών Ρευστότητας Νεμέας

	2009	2010	2011	2012	2013
Κυκλοφορούν ενεργητικό	2.818.510,11	2.511.675,25	4.192.115,89	3.317.787,16	5.028.783,22
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	2.300.032,16	2.290.511,76	2.096.415,56	1.318.818,58	2.845.542,07
Αποθέματα	5.576.114,29	5.067.591,21	4.997.146,07	4.756.493,30	5.391.565,17
Διαθέσιμο ενεργητικό	68.471,36	95.692,37	30.160,64	224.439,73	406.875,18

Πίνακας 6: Στοιχεία Αριθμοδεικτών Ρευστότητας Κεφαλληνία

	2009	2010	2011	2012	2013
Κυκλοφορούν ενεργητικό	1.950.173,06	1.821.169,14	1.608.451,72	1.698.950,49	1.840.980,23
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	447.019,60	451.747,49	250.999,81	392.918,77	499.339,81
Αποθέματα	1.420.687,19	1.420.687,19	1.420.810,82	1.420.810,82	1.421.490,39
Διαθέσιμο ενεργητικό	367.789,21	264.748,31	299.984,89	325.291,13	341.934,96

Πίνακας 7: Στοιχεία Αριθμοδεικτών Ρευστότητας Μεσσηνία

	2009	2010	2011	2012
Κυκλοφορούν ενεργητικό	3.216.325,06	2.931.527,39	1.980.732,16	1.108.943,68
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	3.005.095,80	2.785.424,63	2.510.108,68	2.002.470,53
Αποθέματα	3.343.333,83	3.343.333,83	3.343.333,83	3.343.333,83
Διαθέσιμο ενεργητικό	33.533,94	81.906,18	36.951,20	39.731,80

3.1.1 Αριθμοδείκτης Γενικής Ρευστότητας

Αριθμοδείκτης Γενικής Ρευστότητας=

Κυκλοφορούν ενεργητικό/ Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις

Πίνακας 8:Αριθμοδείκτης Γενικής Ρευστότητας

	2009	2010	2011	2012	2013
ΤΥΡΝΑΒΟΣ	0,98	1,30	1,40	1,15	1,54
ΖΑΚΥΝΘΟΣ	0,98	0,91	0,90	0,84	
NEMEA	1,22	1,10	1,99	2,51	1,77
ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑ	4,36	4,03	6,41	4,32	3,69
ΜΕΣΣΗΝΙΑ	1,07	1,05	0,79	0,55	

Σχεδιάγραμμα 2: Αριθμοδείκτης Γενικής Ρευστότητας

Ο δείκτης γενικής ρευστότητας πρέπει να βρίσκεται πάνω από την μονάδα για να είναι ικανοποιητικός. Το γεγονός αυτό δείχνει ότι από πλευράς ρευστότητας οι εταιρίες είναι σε πολύ καλή κατάσταση, αφού το κυκλοφορούν ενεργητικό τους είναι μεγαλύτερο από τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις τους. Τον καλύτερο αριθμοδείκτη γενικής ρευστότητας τον έχει η Κεφαλληνία και αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι έχει μεγάλο κυκλοφορούν ενεργητικό σε σχέση με τις βραχυχρόνιες υποχρεώσεις της. Επίσης και η Νεμέα αλλά και ο Τύρναβος έχει έναν καλό αριθμοδείκτη, ο οποίος είναι όλα τα έτη πάνω από τη μονάδα. Τέλος, η Ζάκυνθος και η Μεσσηνία έχουν αριθμοδείκτη γενικής ρευστότητας κάτω από τη μονάδα και αυτό σημαίνει ότι δεν βρίσκονται σε καλό επίπεδο από πλευράς ρευστότητας.

3.1.2 Αριθμοδείκτης Ειδικής Ρευστότητας

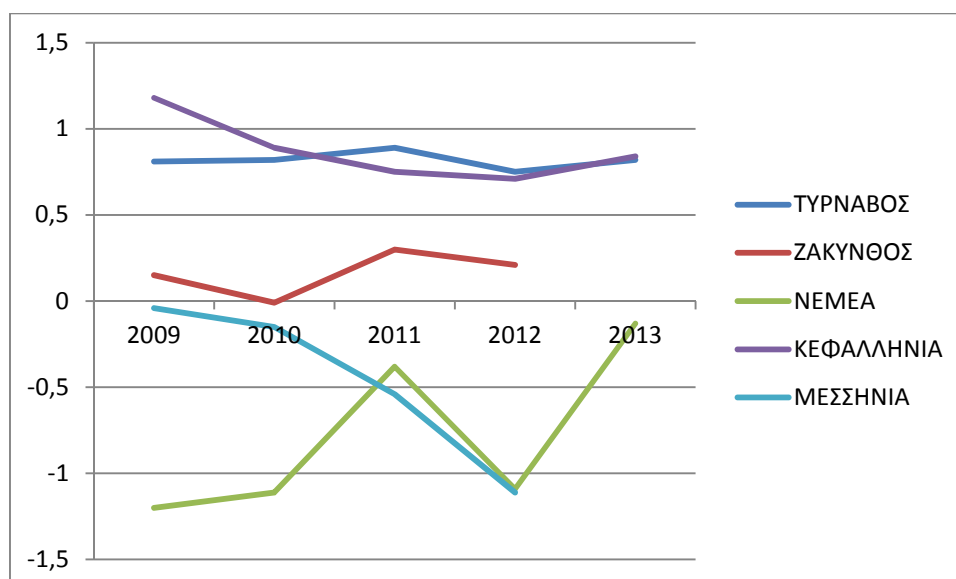
Αριθμοδείκτης Ειδικής Ρευστότητας=

Κυκλοφορούν ενεργητικό- Αποθέματα/ Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις

Πίνακας 9: Αριθμοδείκτης Ειδικής Ρευστότητας

	2009	2010	2011	2012	2013
ΤΥΡΝΑΒΟΣ	0,81	0,82	0,89	0,75	0,82
ΖΑΚΥΝΘΟΣ	0,15	-0,01	0,30	0,21	
NEMEA	-1,20	-1,11	-0,38	-1,09	-0,13
ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑ	1,18	0,89	0,75	0,71	0,84
ΜΕΣΣΗΝΙΑ	-0,04	-0,15	-0,54	-1,11	

Σχεδιάγραμμα 3: Αριθμοδείκτης Ειδικής Ρευστότητας

Και ο αριθμοδείκτης ειδικής ρευστότητας πρέπει να είναι πάνω από την μονάδα για να καλύπτουν τα ρευστοποιημένα στοιχεία της επιχείρησης τις βραχυχρόνιες υποχρεώσεις της. Ο αριθμοδείκτης ειδικής ρευστότητας της Κεφαλληνίας και του Τύρναβου είναι σε καλύτερη κατάσταση από τις υπόλοιπες εταιρίες, αλλά και πάλι δεν βρίσκεται πάνω από τη μονάδα. Αυτό σημαίνει ότι τα ρευστοποιημένα στοιχεία της επιχείρησης δεν καλύπτουν τις βραχυχρόνιες υποχρεώσεις της. Ο αριθμοδείκτης της Νεμέας είναι κατά βάση αρνητικός όλα τα έτη που εξετάζουμε και αυτό οφείλεται στα μεγάλα αποθέματα που διαθέτει. Ο

αριθμοδείκτης ειδικής ρευστότητας της Μεσσηνίας μειώνεται με τα χρόνια. Ο αριθμοδείκτης της Ζακύνθου Ακολουθεί μία σταθερή πορεία που κοντά ανάμεσα στο -0,01 και στο 0,30.

3.1.3 Αριθμοδείκτης Ταμειακής Ρευστότητας

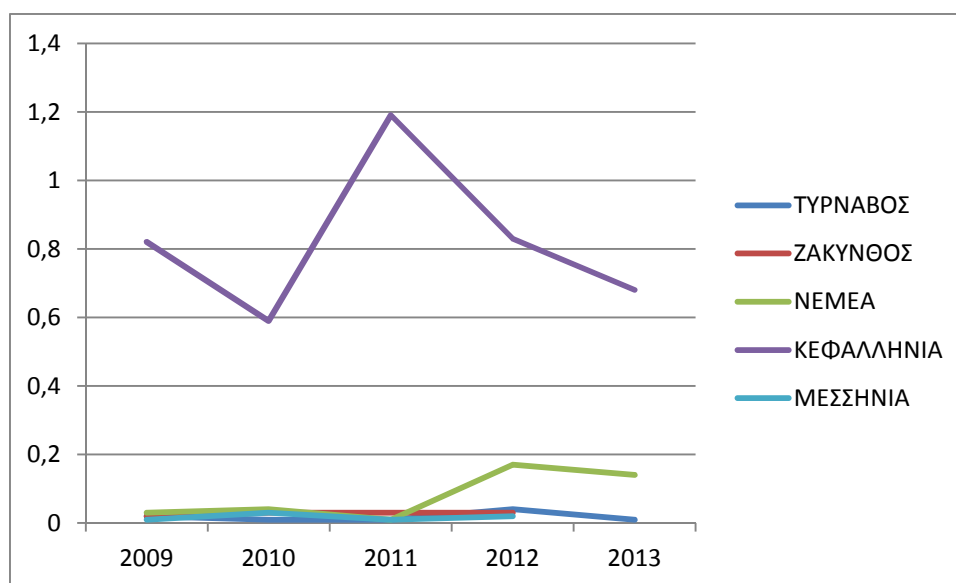
Αριθμοδείκτης Ταμειακής Ρευστότητας=

Διαθέσιμο ενεργητικό/ Ληξιπρόθεσμες Υποχρεώσεις

Πίνακας 10: Αριθμοδείκτης Ταμειακής Ρευστότητας

	2009	2010	2011	2012	2013
ΤΥΡΝΑΒΟΣ	0,02	0,01	0,01	0,04	0,01
ΖΑΚΥΝΘΟΣ	0,02	0,03	0,03	0,03	
NEMEA	0,03	0,04	0,01	0,17	0,14
ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑ	0,82	0,59	1,19	0,83	0,68
ΜΕΣΣΗΝΙΑ	0,01	0,03	0,01	0,02	

Σχεδιάγραμμα 4: Αριθμοδείκτης Ταμειακής Ρευστότητας

Η Κεφαλληνία έχει τον καλύτερο αριθμοδείκτη ταμειακής ρευστότητας σε σχέση με τις υπόλοιπες εταιρίες γιατί έχει μεγάλο διαθέσιμο ενεργητικό και μικρές ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις. Όλες οι υπόλοιπες εταιρίες έχουν αριθμοδείκτη ταμειακής ρευστότητας κοντά στο μηδέν και αυτό οφείλεται στο ότι έχουν μικρό διαθέσιμο ενεργητικό ή μεγάλες ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις.

Η Κεφαλληνία έχει τον καλύτερο αριθμοδείκτη σε όλους τους αριθμοδείκτες ρευστότητας που υπολογίσαμε. Αυτό σημαίνει ότι από πλευράς ρευστότητας η καλύτερη εταιρεία είναι η Κεφαλληνία.

3.2 Αριθμοδείκτες Δραστηριότητας

Πίνακας 11: Στοιχεία Αριθμοδεικτών Δραστηριότητας Τυρνάβου

	2009	2010	2011	2012	2013
Καθαρές Πωλήσεις	3.613.239,48	9.871.056,30	9.415.147,24	9.021.221,58	9.369.131,27

Μ.Ο. Απαιτήσεων	3.195.482,71	6.821.437,72	6.343.743,89	6.308.514,43	6.308.514,43
Κόστος Πωληθέντων	3.461.166,36	8.398.157,33	8.250.761,13	7.617.083,88	8.197.415,43
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	4.024.946,09	8.423.284,35	7.242.052,44	8.882.709,10	6.957.925,89
Αποθέματα	687.515,36	4.009.023,13	3.686.720,34	3.576.932,79	5.005.874,89
Καθαρό κεφάλαιο κίνησης	-76.952,02	2,505,536,72	2.892.476,33	1.395.988,48	
Σύνολο ενεργητικού	7.566.603,03	14.671.566,52	13.581.226,06	15.781.860,98	15.093.274,25
Πάγια	1.339.251.166,3 9	3.742.745,45	3.446.697,29	5.503.163,40	4.376.166,48
Ίδια κεφάλαια	2.165.881,93	6.248.282,17	6.339.173,62	6.899.151,88	8.129.933,61

Πίνακας 12: Στοιχεία Αριθμοδεικτών Δραστηριότητας Ζακύνθου

	2009	2010	2011	2012
Καθαρές Πωλήσεις	3.613.239,48	4.139.296,45	4.679.527,32	5.447.808,01
Μ.Ο. Απαιτήσεων	3.195.482,71	2.649.598,52	3.381.308,02	3.429.165,65
Αγορές	3.461.166,36	4.279.691,35	4.181.685,75	4.902.968,06
Βραχυπρόθεσμες	4.024.946,09	3.777.252,38	5.892.570,42	5.768.677,01

υποχρεώσεις				
Αποθέματα	3.333.971,97	3.465.149,59	3.515.255,73	3.620.655,30
Καθαρό κεφάλαιο κίνησης	-76.952,02	-330.681,74	-578.510	-938.432,44
Σύνολο ενεργητικού	7.566.603,03	7.964.323,83	9.846.337,58	9.400.781,95
Πάγια	3.592.140,19	4.483.842,20	4.505.334,68	4.536.789,78
Ίδια κεφάλαια	2.165.881,93	2.572.712,69	2.630.918,58	2.593.569,74

Πίνακας 13: Στοιχεία Αριθμοδεικτών Δραστηριότητας Νεμέας

	2009	2010	2011	2012	2013
Καθαρές Πωλήσεις	4.795.176,20	1.452.883,44	3.154.381,05	3.040.937,32	3.041.713,32
Μ.Ο. Απαιτήσεων	2.272.660,62	1.468.606,14	1.864.928,19	1.548.642,00	1.613.612,56
Αγορές	3.616.395,43	1.272.002,04	2.440.627,64	2.611.991,81	2.555.135,49
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	2.300.032,16	2.290.511,76	2.096.415,56	1.318.818,58	2.845.542,07
Αποθέματα	5.576.114,29	5.067.591,21	4.997.146,07	4.756.493,30	5.391.565,17
Καθαρό κεφάλαιο κίνησης	518.477,95	221.163,49	2.095.700,33	1.998.968,58	2.183.241,15
Σύνολο ενεργητικού	6.105.978,44	4.784.727,25	4.553.495,26	3.816.329,50	5.531.300,29

Πάγια	432.126,03	385.401,77	356.179,28	497.857,86	502.003,39
Ίδια κεφάλαια	3.748.559,02	2.469.455,68	2.383.959,63	1.946.768,62	2.617.151,62

Πίνακας 14: Στοιχεία Αριθμοδεικτών ΔραστηριότηταςΚεφαλληνία

	2009	2010	2011	2012	2013
Καθαρές Πωλήσεις	1.325.505,24	1.354.852,14	1.177.141,80	1.078.592,58	1.128.351,70
Μ.Ο. Απαιτήσεων	546.958,17	644.538	679.255,32	639.671,27	608.281,93
Αγορές	1.012.562,21	1.251.734,35	959.655,38	854.558,62	783.917,62
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	447.019,60	451.747,49	250.999,81	392.918,77	499.339,81
Αποθέματα	1.420.687,19	1.420.687,19	1.420.810,82	1.420.810,82	1.421.490,39
Καθαρό κεφάλαιο κίνησης	1.503.153,46	1.369.421,65	1.357.451,91	1.306.031,72	1.341.640,42
Σύνολο ενεργητικού	2.923.460,14	2.684.144,38	2.377.258,66	2.416.955,60	2.532.009,50
Πάγια	971.055,64	862.975,24	768.806,94	718.005,11	691.029,27
Ίδια κεφάλαια	2.476.440,54	2.228.203,89	2.125.048,85	2.024.036,83	2.032.669,69

Πίνακας 15: Στοιχεία Αριθμοδεικτών Δραστηριότητας Μεσοσημία

	2009	2010	2011	2012
Καθαρές Πωλήσεις	539.694,94	1.000.718,08	845.706,38	704.358,61
Μ.Ο. Απαιτήσεων	537.003,25	709.307,30	669.117,08	629.487,46
Αγορές	364.656,05	1.172.255,43	1.441.915,61	1.290.774,90
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	3.005.095,80	2.785.424,63	2.510.108,68	2.002.470,53
Αποθέματα	3.343.333,83	3.343.333,83	3.343.333,83	3.343.333,83
Καθαρό κεφάλαιο κίνησης	211.229,26	146.102,76	-529.376,52	-893.526,85
Σύνολο ενεργητικού	6.795.044,64	6.490.698,70	5.510.290,06	4.632.153,93
Πάγια	3.578.719,58	3.559.171,22	3.529.557,90	3.514.210,25
Ίδια κεφάλαια	3.342.991,26	3.258.316,49	2.535.995,82	2.158.395,01

3.2.1 Αριθμοδείκτης Ταχύτητας Εισπράξεως Απαιτήσεων

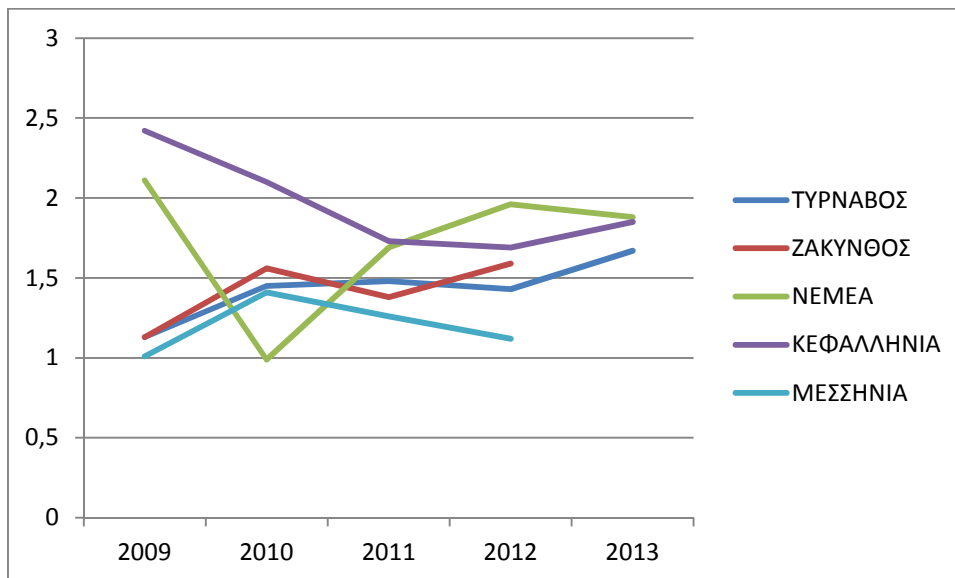
Αριθμοδείκτης Ταχύτητας Εισπράξεως Απαιτήσεων=

Καθαρές Πωλήσεις / Μ.Ο. Απαιτήσεων

Πίνακας 16: Αριθμοδείκτης Ταχύτητας Εισπράξεως Απαιτήσεων

	2009	2010	2011	2012	2013
ΤΥΡΝΑΒΟΣ	1,13	1,45	1,48	1,43	1,67
ΖΑΚΥΝΘΟΣ	1,13	1,56	1,38	1,59	
ΝΕΜΕΑ	2,11	0,99	1,69	1,96	1,88
ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑ	2,42	2,10	1,73	1,69	1,85
ΜΕΣΣΗΝΙΑ	1,01	1,41	1,26	1,12	

Σχεδιάγραμμα 5: Αριθμοδείκτης Ταχύτητας Εισπράξεως Απαιτήσεων

Ο αριθμοδείκτης ταχύτητας εισπράξεως απαιτήσεων είναι αρκετά ικανοποιητικός και βλέπουμε ότι μεσολαβεί μικρό χρονικό διάστημα μεταξύ των εισπράξεων των επιχειρήσεων. Καλύτερο αριθμοδείκτη ταχύτητας εισπράξεως απαιτήσεων έχει η Κεφαλληνία και αυτό οφείλεται στις μικρές απαιτήσεις που διαθέτει. Ο αριθμοδείκτης της όλα τα εξεταζόμενα έτη είναι κοντά στο 2 και αυτό σημαίνει ότι μεσολαβεί μικρό χρονικό διάστημα μεταξύ των εισπράξεων της επιχείρησης. Η Νεμέα έχει ένα πολύ καλό αριθμοδείκτη το 2009 αλλά μετά ο αριθμοδείκτης αυτός μειώνεται γιατί μειώνονται οι πωλήσεις της. Οι υπόλοιπες εταιρείες έχουν ένα ικανοποιητικό αριθμοδείκτη ταχύτητας εισπράξεως απαιτήσεων ο οποίος βρίσκεται πάνω από τη μονάδα.

3.2.2 Αριθμοδείκτης Ταχύτητας Εξοφλήσεως Βραχυπρόθεσμων Υποχρεώσεων

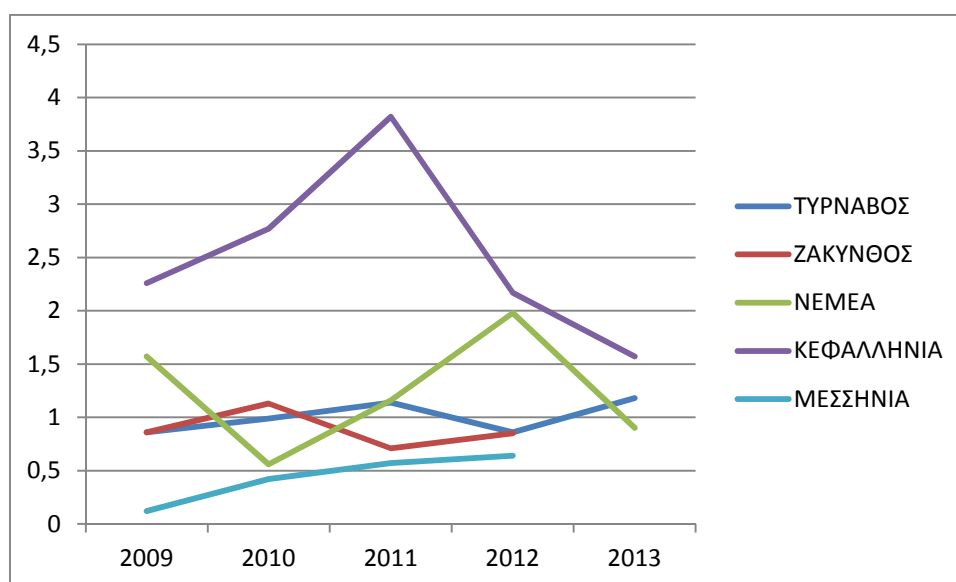
Αριθμοδείκτης Ταχύτητας Εξοφλήσεως Βραχυπρόθεσμων Υποχρεώσεων=

Αγορές / Μέσο Ύψος Βραχυπρόθεσμων Υποχρεώσεων

Πίνακας 17: Αριθμοδείκτης Ταχύτητας Εξοφλήσεως Βραχυπρόθεσμων Υποχρεώσεων

	2009	2010	2011	2012	2013
ΤΥΡΝΑΒΟΣ	0,86	0,99	1,14	0,86	1,18
ΖΑΚΥΝΘΟΣ	0,86	1,13	0,71	0,85	
NEMEA	1,57	0,56	1,16	1,98	0,90
ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑ	2,26	2,77	3,82	2,17	1,57
ΜΕΣΣΗΝΙΑ	0,12	0,42	0,57	0,64	

Σχεδιάγραμμα 6: Αριθμοδείκτης Ταχύτητας Εξοφλήσεως Βραχυπρόθεσμων Υποχρεώσεων

Ο αριθμοδείκτης ταχύτητας εξοφλήσεως βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων για την Κεφαλληνία είναι σε καλύτερο επίπεδο συγκριτικά με τις υπόλοιπες εταιρείες και αυτό γιατί έχει μικρές βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις. Καλό αριθμοδείκτη έχει επίσης και Νεμέα, εκτός από το 2010 που οι αγορές της μειώνονται αισθητά. Τον χειρότερο αριθμοδείκτη ταχύτητας εξοφλήσεως βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων τον έχει η Μεσσηνία γιατί έχει μικρές αγορές.

3.2.3 Αριθμοδείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Αποθεμάτων

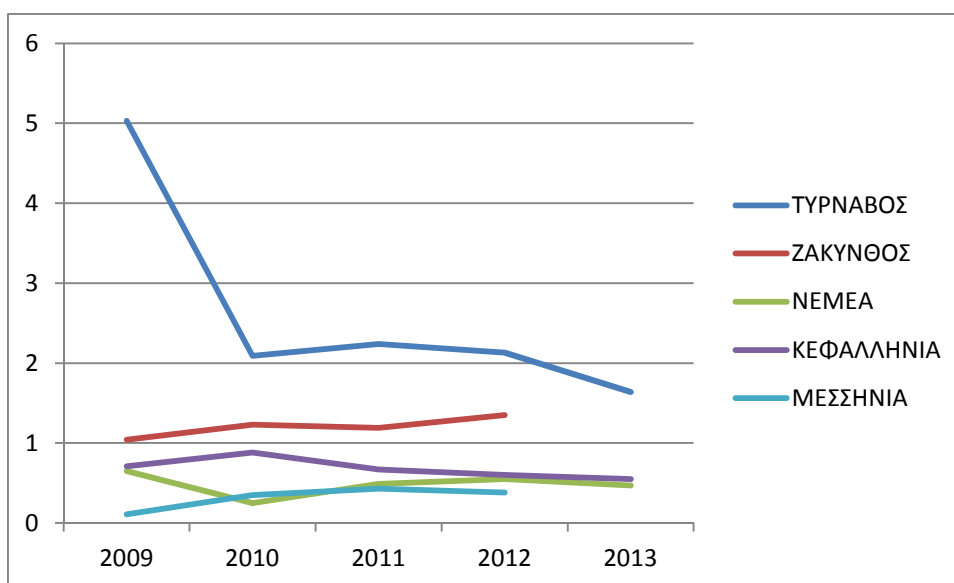
Αριθμοδείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Αποθεμάτων=

Κόστος Πωληθέντων / Μ.Ο. Αποθεμάτων

Πίνακας 18: Αριθμοδείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Αποθεμάτων

	2009	2010	2011	2012	2013
ΤΥΡΝΑΒΟΣ	5,03	2,09	2,24	2,13	1,64
ΖΑΚΥΝΘΟΣ	1,04	1,23	1,19	1,35	
NEMEA	0,65	0,25	0,49	0,55	0,47
ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑ	0,71	0,88	0,67	0,60	0,55
ΜΕΣΣΗΝΙΑ	0,11	0,35	0,43	0,38	

Σχεδιάγραμμα 7: Αριθμοδείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Αποθεμάτων

Ο αριθμοδείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας αποθεμάτων δείχνει την ικανότητα των επιχειρήσεων να πωλούν γρήγορα τα αποθέματά τους. Καλύτερο αριθμοδείκτη κυκλοφοριακής ταχύτητας αποθεμάτων έχει ο Τύρναβος το 2009, μετά ο αριθμοδείκτης μειώνεται αισθητά γιατί μειώνεται το κόστος πωληθέντων της εταιρείας. Παρόλη τη μείωση του αριθμοδείκτη, ο Τύρναβος έχει έναν πολύ καλό αριθμοδείκτη κυκλοφοριακής ταχύτητας αποθεμάτων και αυτό δείχνει ότι πωλεί γρήγορα τα αποθέματά του. Ακολουθεί η Ζάκυνθος και η Κεφαλληνία και η Νεμέα. Τον χειρότερο αριθμοδείκτη κυκλοφοριακής ταχύτητας αποθεμάτων τον έχει η Μεσσηνία γιατί διαθέτει πολύ μεγάλα αποθέματα.

3.2.4 Αριθμοδείκτης Ταχύτητας Καθαρού Κεφαλαίου Κίνησης

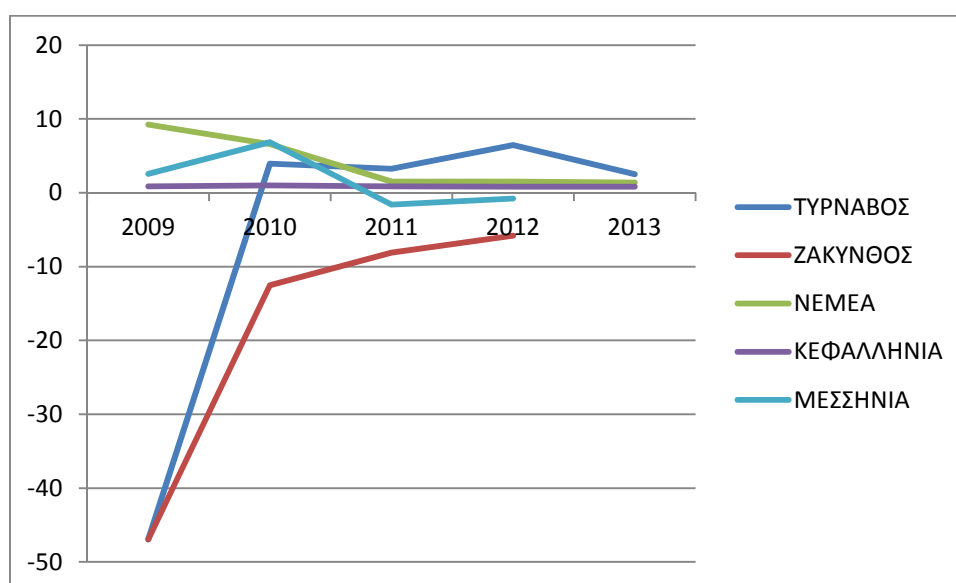
Αριθμοδείκτης Ταχύτητας Καθαρού Κεφαλαίου Κινήσεως=

Καθαρές Πωλήσεις / Καθαρό Κεφάλαιο Κίνησης

Πίνακας 19: Αριθμοδείκτης Ταχύτητας Καθαρού Κεφαλαίου Κινήσεως

	2009	2010	2011	2012	2013
ΤΥΡΝΑΒΟΣ	-46,95	3,94	3,25	6,46	2,49
ΖΑΚΥΝΘΟΣ	-46,95	-12,52	-8,09	-5,80	
ΝΕΜΕΑ	9,25	6,57	1,50	1,52	1,39
ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑ	0,88	0,99	0,87	0,82	0,84
ΜΕΣΣΗΝΙΑ	2,55	6,85	-1,60	-0,79	

Σχεδιάγραμμα 8: Αριθμοδείκτης Ταχύτητας Καθαρού Κεφαλαίου Κινήσεως

Ο αριθμοδείκτης ταχύτητας καθαρού κεφαλαίου κίνησης δείχνει το ύψος των πωλήσεων που επιτεύχθηκε από κάθε μονάδα καθαρού κεφαλαίου κινήσεως και αν η επιχείρηση διατηρεί μεγάλα κεφάλαια κινήσεως σε σχέση με τις πωλήσεις της. Ο Τύρναβος και η Ζάκυνθος αυξάνουν τον αριθμοδείκτη τους κατά τη διάρκεια των ετών και αυτό οφείλεται στο ότι αυξάνουν τις πωλήσεις τους. Σε αντίθεση με τη Νεμέα και με τη Μεσσηνία που μειώνουν τον αριθμοδείκτη κατά τη διάρκεια των ετών.

3.2.5 Αριθμοδείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Ενεργητικού

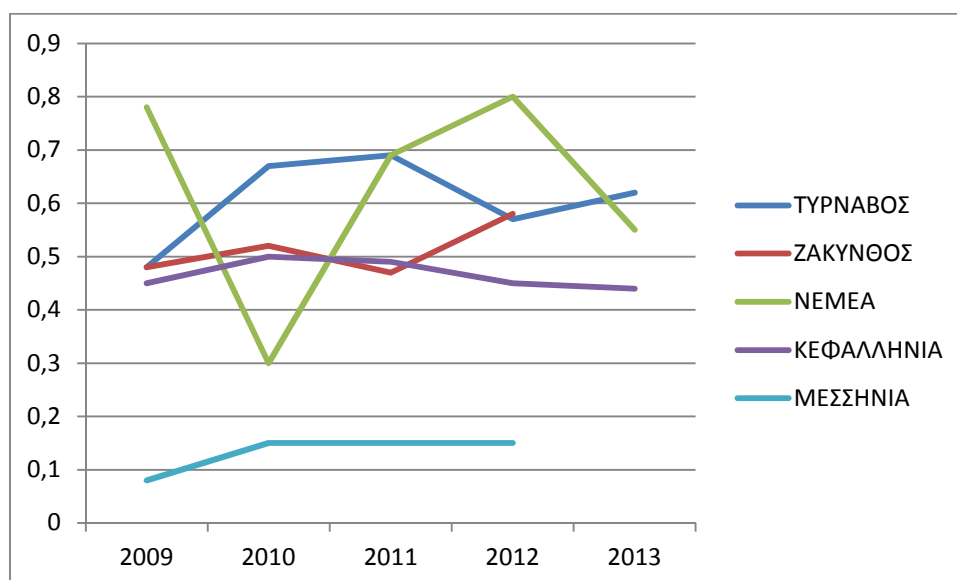
Αριθμοδείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Ενεργητικού=

Καθαρές Πωλήσεις / Σύνολο Ενεργητικού

Πίνακας 20: Αριθμοδείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Ενεργητικού

	2009	2010	2011	2012	2013
ΤΥΡΝΑΒΟΣ	0,48	0,67	0,69	0,57	0,62
ΖΑΚΥΝΘΟΣ	0,48	0,52	0,47	0,58	
ΝΕΜΕΑ	0,78	0,30	0,69	0,80	0,55
ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑ	0,45	0,50	0,49	0,45	0,44
ΜΕΣΣΗΝΙΑ	0,08	0,15	0,15	0,15	

Σχεδιάγραμμα 9: Αριθμοδείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Ενεργητικού

Ο αριθμοδείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας ενεργητικού είναι καλός για την Νεμέα για όλα τα έτη, εκτός από το έτος 2010 που μειώνονται οι καθαρές πωλήσεις της επιχείρησης. Ικανοποιητικό αριθμοδείκτη κυκλοφοριακής ταχύτητας ενεργητικού έχει και ο Τύρναβος γιατί έχει μεγάλες πωλήσεις και μεγάλο ενεργητικό. Τον χειρότερο αριθμοδείκτη τον έχει η Μεσσηνία γιατί έχει μικρές καθαρές πωλήσεις.

3.2.6 Αριθμοδείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Παγίων

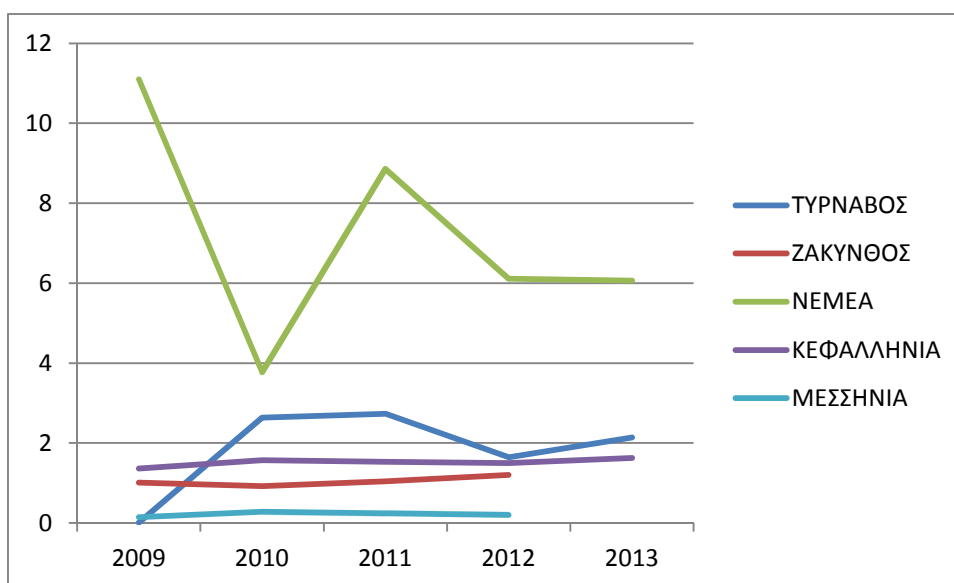
Αριθμοδείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Παγίων=

Καθαρές Πωλήσεις / Καθαρά Πάγια

Πίνακας 21: Αριθμοδείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Παγίων

	2009	2010	2011	2012	2013
ΤΥΡΝΑΒΟΣ	0,01	2,64	2,73	1,64	2,14
ΖΑΚΥΝΘΟΣ	1,01	0,92	1,04	1,20	
NEMEA	11,10	3,77	8,86	6,11	6,06
ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑ	1,36	1,57	1,53	1,50	1,63
ΜΕΣΣΗΝΙΑ	0,15	0,28	0,24	0,20	

Σχεδιάγραμμα 10: Αριθμοδείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Παγίων

Ο αριθμοδείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας παγίων είναι μεγαλύτερος στην Νεμέα γιατί έχει υψηλές πωλήσεις και μικρά πάγια. Ακολουθεί ο Τύρναβος, η Κεφαλληνία και η Ζάκυνθος. Η Μεσσηνία έχει τον μικρότερο αριθμοδείκτη κυκλοφοριακής ταχύτητας παγίων γιατί διαθέτει μικρές πωλήσεις.

3.2.7 Αριθμοδείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Ιδίων Κεφαλαίων

Αριθμοδείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Ιδίων Κεφαλαίων=

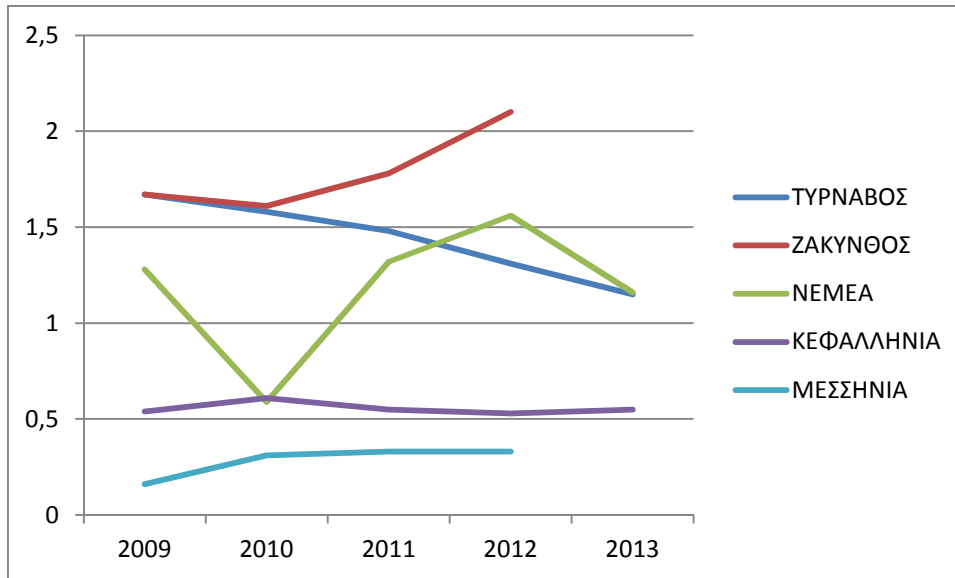
Καθαρές Πωλήσεις / Μ.Ο. Ιδίων Κεφαλαίων

Πίνακας 22: Αριθμοδείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Ιδίων Κεφαλαίων

	2009	2010	2011	2012	2013
ΤΥΡΝΑΒΟΣ	1,67	1,58	1,48	1,31	1,15
ΖΑΚΥΝΘΟΣ	1,67	1,61	1,78	2,10	
ΝΕΜΕΑ	1,28	0,59	1,32	1,56	1,16

ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑ	0,54	0,61	0,55	0,53	0,55
ΜΕΣΣΗΝΙΑ	0,16	0,31	0,33	0,33	

Σχεδιάγραμμα 11: Αριθμοδείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Ιδίων Κεφαλαίων

Ο δείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας ιδίων κεφαλαίων είναι μεγαλύτερος στην Ζάκυνθο, και δείχνει ότι χρησιμοποιεί τα ίδια κεφάλαια σε μεγάλο βαθμό σε σχέση με τις πωλήσεις της. Για τις άλλες εταιρείες ο αριθμοδείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας ιδίων κεφαλαίων είναι πιο μικρός. Η Μεσσηνία έχει τον μικρότερο αριθμοδείκτη κυκλοφοριακής ταχύτητας ιδίων κεφαλαίων γιατί έχει μικρές πωλήσεις και υψηλά ίδια κεφάλαια.

Η Νεμέα έχει τον μεγαλύτερο αριθμοδείκτη ταχύτητας εξοφλήσεως βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων, κυκλοφοριακής ταχύτητας ενεργητικού και κυκλοφοριακής ταχύτητας παγίων. Αυτό πιθανότατα οφείλεται στις υψηλές πωλήσεις που διαθέτει. Η Ζάκυνθος έχει τον μεγαλύτερο αριθμοδείκτη κυκλοφοριακής ταχύτητας ιδίων κεφαλαίων και αυτό οφείλεται στα ίδια κεφάλαια που διαθέτει. Τον καλύτερο αριθμοδείκτη ταχύτητας εισπράξεως απαιτήσεων έχει η Κεφαλληνία και αυτό οφείλεται στις μικρές απαιτήσεις που διαθέτει. Καλύτερο αριθμοδείκτη κυκλοφοριακής ταχύτητας αποθεμάτων έχει ο Τύρναβος και αυτό δείχνει ότι πωλεί γρήγορα τα αποθέματά του.

3.3 Αριθμοδείκτες Αποδοτικότητας

Πίνακας 23: Στοιχεία Αριθμοδεικτών Αποδοτικότητας Τυρνάβου

	2009	2010	2011	2012	2013
Καθαρές Πωλήσεις	3.613.239,48	9.871.056,30	9.415.147,24	9.021.221,58	9.369.131,27
Μικτά κέρδη	157.123,33	-82.440,05	-38.305,19	15.359,36	7.987,46
Καθαρά κέρδη	1.947,97	22.951,60	31.220,19	-55.957,58	-46.520,86
Χρηματοοικονομικά έξοδα	365.615,12	954.099,00	801.674,58	891.306,88	865.927,29
Συνολικά απασχολούμενα κεφάλαια/ Ενεργητικό	7.566.603,03	14.671.566,52	13.581.226,06	15.781.860,98	15.093.274,25
Ίδια κεφάλαια	2.165.881,93	6.248.282,17	6.339.173,62	6.899.151,88	8.129.933,61

Πίνακας 24: Στοιχεία Αριθμοδεικτών Αποδοτικότητας Ζακύνθου

	2009	2010	2011	2012
Καθαρές Πωλήσεις	3.613.239,48	4.139.296,45	4.679.527,32	5.447.808,01
Μικτά κέρδη	157.123,33	-292.406,92	113.909,65	33.022,72
Καθαρά κέρδη	1.947,97	-333.724,34	9.461,97	-144.400,94
Χρηματοοικονομικά έξοδα	365.615,12	467.934,12	410.026,41	420.563,95
Συνολικά απασχολούμενα	7.566.603,03	7.964.323,83	9.846.337,58	9.400.781,95

κεφάλαια/ Ενεργητικό				
Ίδια κεφάλαια	2.165.881,93	2.572.712,69	2.630.918,58	2.593.569,74

Πίνακας 25: Στοιχεία Αριθμοδεικτών Αποδοτικότητας Νεμέας

	2009	2010	2011	2012	2013
Καθαρές Πωλήσεις	4.795.176,20	1.452.883,44	3.154.381,05	3.040.937,32	3.041.713,32
Μικτά κέρδη	83.306,12	-726.930,38	55.093,54	-228.515,42	39.297,65
Καθαρά κέρδη	7.799,94	-770.580,26	29.430,67	-228.936,97	35.311,13
Χρηματοοικονομικά έξοδα	713.294,31	539.898,38	341.638,38	340.192,29	214.440,21
Συνολικά απασχολούμενα κεφάλαια/ Ενεργητικό	6.105.978,44	4.784.727,25	4.553.495,26	3.816.329,50	5.531.300,29
Ίδια κεφάλαια	3.748.559,02	2.469.455,68	2.383.959,63	1.946.768,62	2.617.151,62

Πίνακας 26: Στοιχεία Αριθμοδεικτών Αποδοτικότητας Κεφαλληνίας

	2009	2010	2011	2012	2013
Καθαρές Πωλήσεις	1.325.505,24	1.354.852,14	1.177.141,80	1.078.592,58	1.128.351,70
Μικτά κέρδη	-63.785,34	-224.538,63	-95.589,45	-92.499,26	16.511,47
Καθαρά κέρδη	8.927,85	-133.407,29	3.090,84	1.376,91	12.821,23
Χρηματοοικονομικά έξοδα		117.238,92	131.008,43	128.343,80	138.345,95

Συνολικά απασχολούμενα κεφάλαια/ Ενεργητικό	2.923.460,14	2.684.144,38	2.377.258,66	2.416.955,60	2.532.009,50
Ίδια κεφάλαια	2.476.440,54	2.228.203,89	2.125.048,85	2.024.036,83	2.032.669,69

Πίνακας 27: Στοιχεία Αριθμοδεικτών Αποδοτικότητας Μεσηνίας

	2009	2010	2011	2012
Καθαρές Πωλήσεις	539.694,94	1.000.718,08	845.706,38	704.358,61
Μικτά κέρδη	275.679,45	-55.477,76	-623.947,49	-647.011,57
Καθαρά Κέρδη	238.845,25	178.475,23	-455.061,95	-91.559,37
Χρηματοοικονομικά έξοδα				
Συνολικά απασχολούμενα κεφάλαια/ Ενεργητικό	6.795.044,64	6.490.698,70	5.510.290,06	4.623.153,93
Ίδια κεφάλαια	3.342.991,26	3.258.316,49	2.535.995,82	2.158.395,01

3.3.1 Αριθμοδείκτης Μικτού Περιθωρίου Κέρδους

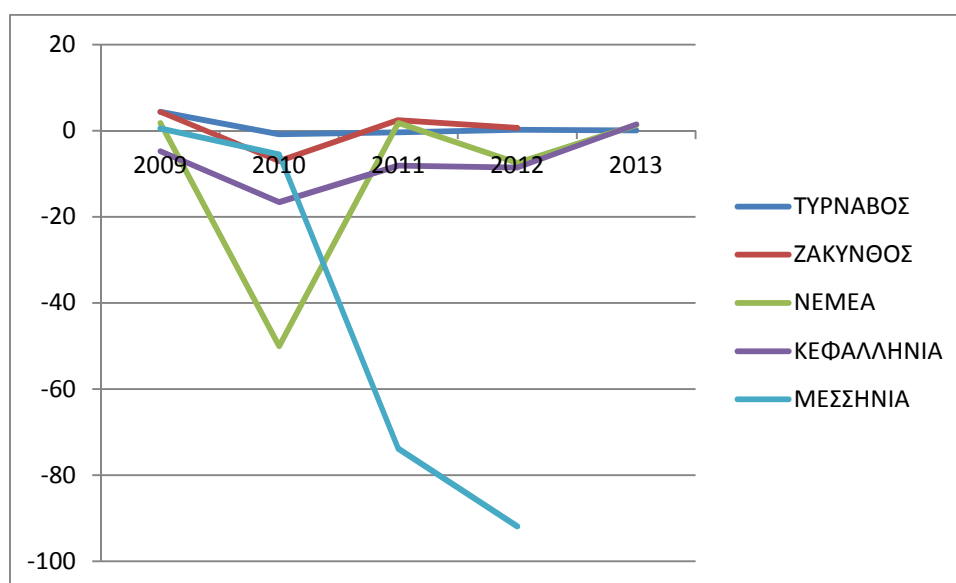
Αριθμοδείκτης Μικτού Περιθωρίου Κέρδους=

$$\text{Μικτά Κέρδη} / \text{Καθαρές Πωλήσεις} \times 100$$

Πίνακας 28: Αριθμοδείκτης Μικτού Περιθωρίου Κέρδους

	2009	2010	2011	2012	2013
ΤΥΡΝΑΒΟΣ	4,35	-0,83	-0,40	0,17	0,08
ΖΑΚΥΝΘΟΣ	4,35	-7,06	2,43	0,61	
NEMEA	1,74	-50,03	1,75	-7,51	1,29
ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑ	-4,81	-16,57	-8,12	-8,57	1,46
ΜΕΣΣΗΝΙΑ	0,51	-5,54	-73,78	-91,86	

Σχεδιάγραμμα 12: Αριθμοδείκτης Μικτού Περιθωρίου Κέρδους

Ο αριθμοδείκτης μικτού περιθωρίου μας δείχνει το πόσο επικερδής είναι μια επιχείρηση από την πώληση των προϊόντων της. Όλες οι εταιρείες παρουσιάζουν μεγάλα скаμπανεβάσματα στον συγκεκριμένο αριθμοδείκτη. Αυτό οφείλεται στα μεγάλα скаμπανεβάσματα των μικτών κερδών που διαθέτουν οι επιχειρήσεις.

3.3.2 Αριθμοδείκτης Καθαρού Περιθωρίου Κέρδους

Αριθμοδείκτης Καθαρού Περιθωρίου Κέρδους=

Καθαρά Κέρδη / Καθαρές Πωλήσεις X 100

Πίνακας 29: Αριθμοδείκτης Καθαρού Περιθωρίου Κέρδους

	2009	2010	2011	2012	2013
ΤΥΡΝΑΒΟΣ	0,05	0,23	0,33	-0,62	-0,50
ΖΑΚΥΝΘΟΣ	0,05	-8,06	0,20	-2,65	
ΝΕΜΕΑ	0,16	-53,04	0,93	-7,53	1,16
ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑ	0,67	-9,85	0,26	0,13	1,14
ΜΕΣΣΗΝΙΑ	44,25	17,83	-0,05	-13	

Σχεδιάγραμμα 13: Αριθμοδείκτης Καθαρού Περιθωρίου Κέρδους

Ο δείκτης αυτός μας δείχνει το κέρδος που επιτυγχάνεται από τις λειτουργικές δραστηριότητες (πωλήσεις) της επιχείρησης. Η Μεσσηνία είχε τον μεγαλύτερο αριθμοδείκτη καθαρού περιθωρίου κέρδους το 2009, όμως μετά ακολούθησε μια πτωτική πορεία γιατί τα καθαρά κέρδη της ήταν αρνητικά. Και οι υπόλοιπες εταιρείες έχουν και σε αυτόν τον αριθμοδείκτη σκαμπανεβάσματα εξ' αιτίας των καθαρών κερδών που είναι αρνητικά.

3.3.3 Αριθμοδείκτης Αποδοτικότητας Απασχολούμενων Κεφαλαίων

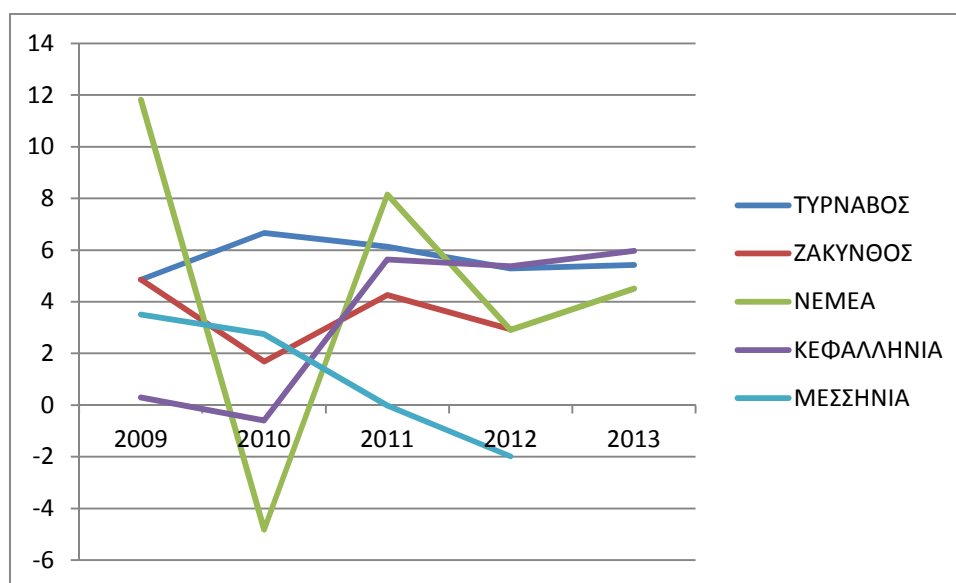
Αριθμοδείκτης Αποδοτικότητας Απασχολούμενων Κεφαλαίων=

$$\frac{\text{Καθαρά Κέρδη} + \text{Χρηματοοικονομικά Έξοδα}}{\text{Συνολικά Απασχολούμενα Κεφάλαια}} \times 100$$

Πίνακας 30: Αριθμοδείκτης Αποδοτικότητας Απασχολούμενων Κεφαλαίων

	2009	2010	2011	2012	2013
ΤΥΡΝΑΒΟΣ	4,86	6,66	6,13	5,29	5,43
ΖΑΚΥΝΘΟΣ	4,86	1,68	4,26	2,94	
ΝΕΜΕΑ	11,81	-4,82	8,15	2,91	4,51
ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑ	0,30	-0,60	5,64	5,37	5,97
ΜΕΣΣΗΝΙΑ	3,51	2,75	-0,01	-1,98	

Σχεδιάγραμμα 14: Αριθμοδείκτης Αποδοτικότητας Απασχολούμενων Κεφαλαίων

Ο αριθμοδείκτης αποδοτικότητας απασχολούμενων κεφαλαίων για τον Τύρναβο είναι ικανοποιητικός. Ο αριθμοδείκτης για τη Ζάκυνθο αν και είναι πιο μικρός έχει μικρά скаμπανεβάσματα. Ο αριθμοδείκτης αυτός για τη Νεμέα και για τη Ζάκυνθο παρουσιάζει μεγάλα скаμπανεβάσματα. Η Μεσσηνία έχει ένα αριθμοδείκτη ο οποίος μειώνεται με το πέρασμα των ετών και αυτό οφείλεται στα μικρά καθαρά κέρδη.

3.3.4 Αριθμοδείκτης Αποδοτικότητας Ενεργητικού

Αριθμοδείκτης Αποδοτικότητας Ενεργητικού=

$$\text{Καθαρά Κέρδη} / \text{Ενεργητικό} \times 100$$

Πίνακας 31: Αριθμοδείκτης Αποδοτικότητας Ενεργητικού

	2009	2010	2011	2012	2013
ΤΥΡΝΑΒΟΣ	0,03	0,16	0,23	-0,35	-0,31
ΖΑΚΥΝΘΟΣ	0,03	-4,19	0,10	-1,54	
ΝΕΜΕΑ	0,13	-16,10	0,65	-6	0,64

ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑ	0,30	-4,97	0,13	0,06	0,51
ΜΕΣΣΗΝΙΑ	3,51	2,75	-0,01	-1,98	

Σχεδιάγραμμα 15: Αριθμοδείκτης Αποδοτικότητας Ενεργητικού

Ο αριθμοδείκτης αποδοτικότητας ενεργητικού μετρά την απόδοση των συνολικών περιουσιακών στοιχείων της επιχείρησης. Ο αριθμοδείκτης αυτός για τη Μεσσηνία μειώνεται γιατί μειώνονται τα καθαρά της κέρδη. Για τη Νεμέα, τη Ζάκυνθο και τη Κεφαλληνία ο αριθμοδείκτης αποδοτικότητας ενεργητικού έχει πολλά скаμπανεβάσματα εξ' αιτίας των ζημιών που έχουν κάποια έτη.

3.3.5 Αριθμοδείκτης Αποδοτικότητας Ιδίων Κεφαλαίων

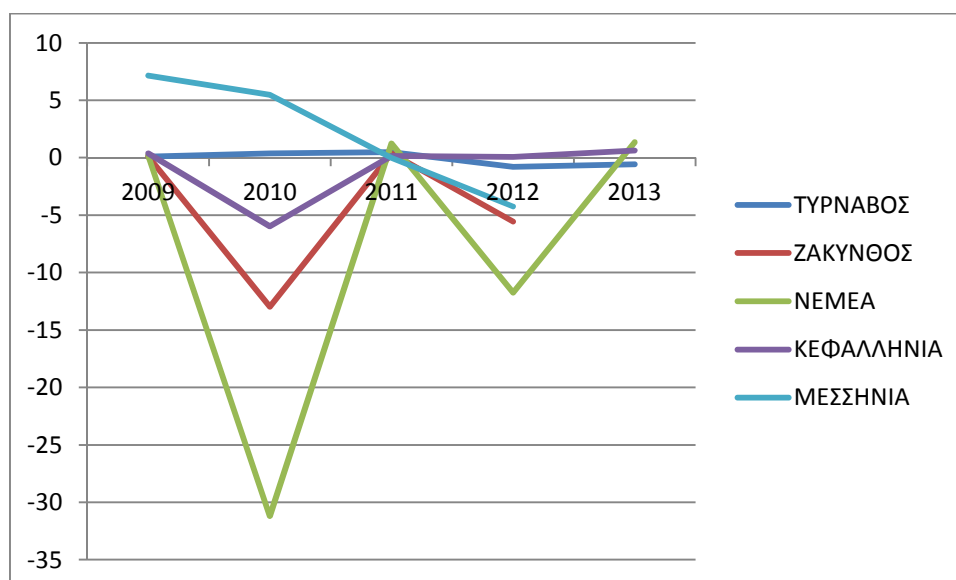
Αριθμοδείκτης Αποδοτικότητας Ιδίων Κεφαλαίων=

$$\text{Καθαρά Κέρδη} / \text{Ίδια Κεφάλαια} \times 100$$

Πίνακας 32: Αριθμοδείκτης Αποδοτικότητας Ιδίων Κεφαλαίων

	2009	2010	2011	2012	2013
ΤΥΡΝΑΒΟΣ	0,09	0,37	0,49	-0,81	-0,57
ΖΑΚΥΝΘΟΣ	0,09	-12,97	0,36	-5,57	
ΝΕΜΕΑ	0,21	-31,20	1,24	-11,76	1,35
ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑ	0,36	-5,99	0,14	0,07	0,63
ΜΕΣΣΗΝΙΑ	7,14	5,48	-0,02	-4,24	

Σχεδιάγραμμα 16: Αριθμοδείκτης Αποδοτικότητας Ιδίων Κεφαλαίων

Ο αριθμοδείκτης αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων είναι αρνητικός για την Νεμέα, τη Ζάκυνθο και την Κεφαλληνία τα περισσότερα έτη γιατί έχουν ζημίες. Η Μεσσηνία έχει έναν πολύ καλό αριθμοδείκτη αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων το 2009, ο οποίος όμως μειώνεται με τα έτη.

Οι αριθμοδείκτες αποδοτικότητας επηρεάζονται σημαντικά από τα κέρδη ή τις ζημίες της επιχείρησης. Γι' αυτό το λόγο σχεδόν όλοι οι αριθμοδείκτες αποδοτικότητας ακολουθούν την ίδια πορεία για κάθε επιχείρηση. Κάθε επιχείρηση έχει τα ίδια скаμπανεβάσματα σε κάθε αριθμοδείκτη αποδοτικότητας.

3.4 Αριθμοδείκτες Δαπανών Λειτουργίας

Πίνακας 33: Στοιχεία Αριθμοδεικτών Δαπανών Λειτουργίας Τυρνάβου

	2009	2010	2011	2012	2013
Καθαρές Πωλήσεις	3.613.239,48	9.871.056,30	9.415.147,24	9.021.221,58	9.369.131,27
Κόστος Πωληθέντων	3.461.166,36	8.398.157,33	8.250.761,13	7.617.083,88	8.197.415,43
Λειτουργικά έξοδα	365.615,12	954.099	801.674,58	891.306,88	865.927,29

Πίνακας 34: Στοιχεία Αριθμοδεικτών Δαπανών Λειτουργίας Ζακύνθου

	2009	2010	2011	2012
Καθαρές Πωλήσεις	3.613.239,48	4.139.296,45	4.679.527,32	5.447.808,01
Κόστος πωληθέντων	3.461.166,36	4.279.691,35	4.181.685,75	4.902.968,06
Λειτουργικά έξοδα	365.615,12	467.934,12	410.026,41	420.563,95

Πίνακας 35: Στοιχεία Αριθμοδεικτών Δαπανών Λειτουργίας Νεμέας

	2009	2010	2011	2012	2013
Καθαρές Πωλήσεις	4.795.176,20	1.452.883,44	3.154.381,05	3.040.937,32	3.041.713,32
Κόστος πωληθέντων	3.616.395,43	1.272.002,04	2.440.627,64	2.611.991,81	2.555.135,49
Λειτουργικά έξοδα	713.294,31	539.898,38	341.638,38	340.192,29	214.440,21

Πίνακας 36: Στοιχεία Αριθμοδεικτών Δαπανών Λειτουργίας Κεφαλληνίας

	2009	2010	2011	2012	2013
Καθαρές Πωλήσεις	1.325.505,24	1.354.852,14	1.177.141,80	1.078.592,58	1.128.351,70
Κόστος πωληθέντων	1.012.562,21	1.251.734,35	959.655,38	854.558,62	783.917,62
Λειτουργικά έξοδα		117.238,92	131.008,43	128.343,80	138.345,95

Πίνακας 37: Στοιχεία Αριθμοδεικτών Δαπανών Λειτουργίας Μεσσηνίας

	2009	2010	2011	2012
Καθαρές Πωλήσεις	539.694,94	1.000.718,08	845.706,38	704.358,61
Κόστος πωληθέντων	364.656,05	1.172.255,43	1.441.915,61	1.290.774,90
Λειτουργικά έξοδα				

3.4.1. Αριθμοδείκτης Λειτουργικών Εξόδων

Αριθμοδείκτης Λειτουργικών Εξόδων=

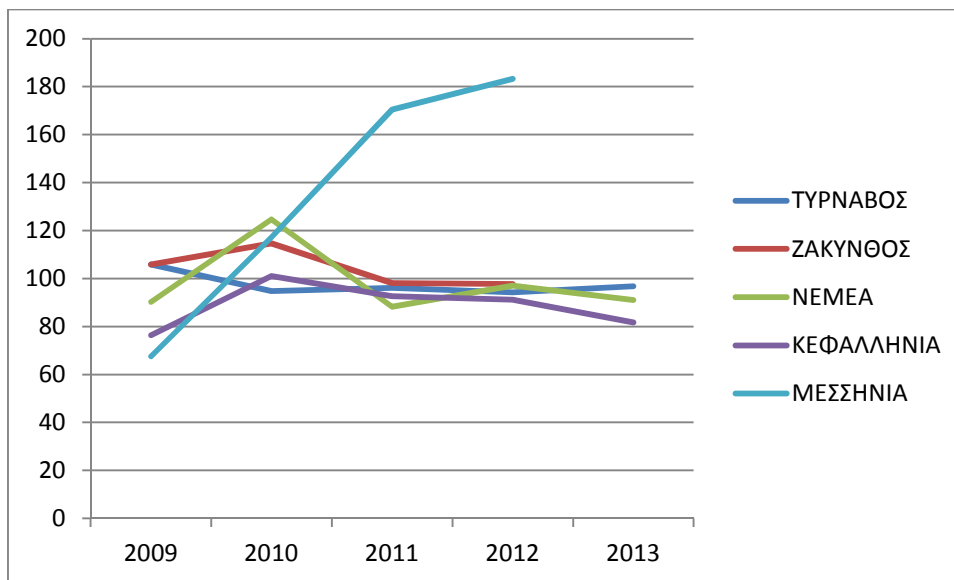
$$\text{Κόστος Πωληθέντων} + \text{Λειτουργικά Έξοδα} / \text{Καθαρές Πωλήσεις} \times 100$$

Πίνακας 38: Αριθμοδείκτης Λειτουργικών Εξόδων

	2009	2010	2011	2012	2013
ΤΥΡΝΑΒΟΣ	105,91	94,74	96,15	94,31	96,74
ΖΑΚΥΝΘΟΣ	105,91	114,70	98,12	97,72	

NEMEA	90,29	124,71	88,20	97,08	91,05
ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑ	76,39	101,04	92,65	91,13	81,73
ΜΕΣΣΗΝΙΑ	67,57	117,14	170,50	183,25	

Σχεδιάγραμμα 17: Αριθμοδείκτης Λειτουργικών Εξόδων

Ο αριθμοδείκτης λειτουργικών εξόδων δείχνει το ποσοστό καθαρών πωλήσεων που απορροφάται από τα λειτουργικά έξοδα και το κόστος πωληθέντων. Ο δείκτης αυτός είναι ικανοποιητικός για όλες τις εταιρείες, αλλά ο Τύρναβος και η Ζάκυνθος έχουν τον καλύτερο αριθμοδείκτη λειτουργικών εξόδων. Η Μεσσηνία έχει ένα αριθμοδείκτη λειτουργικών εξόδων, ο οποίος αυξάνεται γιατί αυξάνεται το κόστος πωληθέντων.

3.4.2 Αριθμοδείκτης Λειτουργικών Εξόδων Προς Πωλήσεις

Αριθμοδείκτης Λειτουργικών Εξόδων Προς Πωλήσεις=

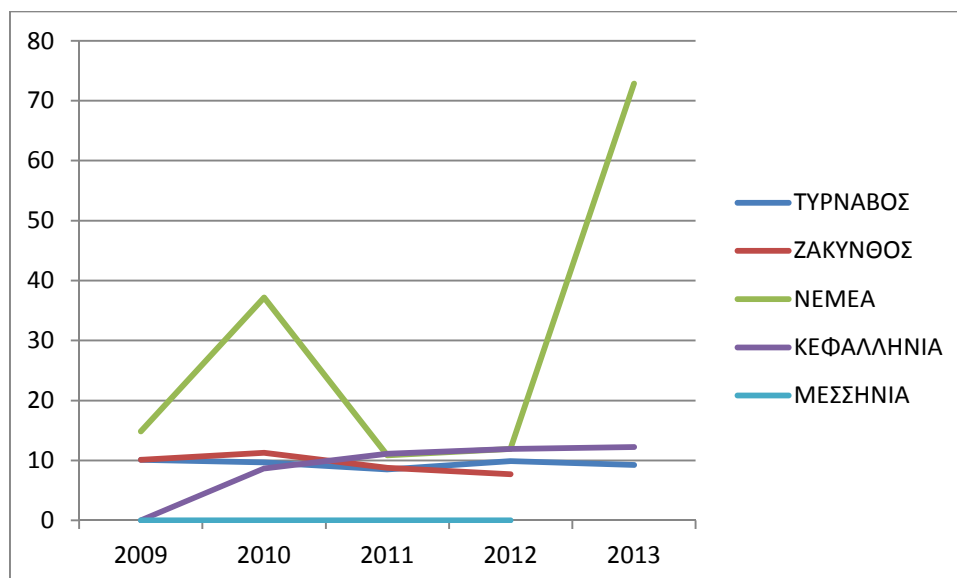
$$\text{Λειτουργικά Έξοδα} / \text{Καθαρές Πωλήσεις} \times 100$$

Πίνακας 39: Αριθμοδείκτης Λειτουργικών Εξόδων Προς Πωλήσεις

	2009	2010	2011	2012	2013
ΤΥΡΝΑΒΟΣ	10,12	9,66	8,51	9,88	9,24
ΖΑΚΥΝΘΟΣ	10,12	11,30	8,76	7,72	
ΝΕΜΕΑ	14,87	37,16	10,83	11,90	72,80
ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑ	0	8,65	11,13	11,90	12,26
ΜΕΣΣΗΝΙΑ	0	0	0	0	

Σχεδιάγραμμα 18: Αριθμοδείκτης Λειτουργικών Εξόδων Προς Πωλήσεις

Ο αριθμοδείκτης λειτουργικών εξόδων προς πωλήσεις δείχνει την τάση των λειτουργικών εξόδων της επιχείρησης σε σχέση με τον όγκο πωλήσεών της. Ο αριθμοδείκτης αυτός είναι αρκετά ικανοποιητικός για τη Νεμέα παρόλο τα μεγάλα σκαμπανεβάσματα γιατί μειώνονται τα λειτουργικά της έξοδα και αυξάνονται οι πωλήσεις της.

3.5 Αριθμοδείκτες Διαρθρώσεως Κεφαλαίων και Βιωσιμότητας

**Πίνακας 40: Στοιχεία Αριθμοδεικτών Διαρθρώσεως κεφαλαίων και βιωσιμότητας
Τυρνάβου**

	2009	2010	2011	2012	2013
Ίδια κεφάλαια	2.165.881,93	6.248.282,17	6.339.173,62	6.899.151,88	8.129.933,61
Ξένα κεφάλαια	5.400.721,10	8.423.284,35	7.242.052,44	8.882.709,16	6.957.925,89
Πάγια	1.339.251.166,39	3.742.745,45	3.446.697,29	5.503.163,40	4.376.166,48
Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	1.375.775,01				

**Πίνακας 41: Στοιχεία Αριθμοδεικτών Διαρθρώσεως κεφαλαίων και βιωσιμότητας
Ζακύνθου**

	2009	2010	2011	2012
Ίδια κεφάλαια	2.165.881,93	2.572.712,69	2.630.918,58	2.593.569,74
Ξένα κεφάλαια	5.400.721,10	5.391.611,14	7.150.683,00	6.798.476,21
Πάγια	3.592.140,19	4.483.842,20	4.505.334,68	4.536.789,78
Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	1.375.775,01	1.614.358,76	1.258.112,58	1.029.799,20

**Πίνακας 42: Στοιχεία Αριθμοδεικτών Διαρθρώσεως κεφαλαίων και βιωσιμότητας
Νεμέα**

	2009	2010	2011	2012	2013
Ίδια κεφάλαια	3.748.559,02	2.469.455,68	2.383.959,63	1.946.768,62	2.617.151,62
Ξένα κεφάλαια	2.300.032,16	2.290.511,76	2.096.415,56	1.313.818,58	2.845.542,07
Πάγια	432.126,03	385.401,77	356.179,28	497.857,86	502.003,39
Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις					

**Πίνακας 43: Στοιχεία Αριθμοδεικτών Διαρθρώσεως κεφαλαίων και βιωσιμότητας
Κεφαλληνία**

	2009	2010	2011	2012	2013
Ίδια κεφάλαια	2.476.440,54	2.228.203,89	2.125.048,85	2.024.036,83	2.032.669,69
Ξένα κεφάλαια	447.019,60	451.747,49	250.999,81	392.918,77	499.339,81
Πάγια	971.055,64	862.975,24	768.806,94	718.005,11	691.029,27
Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις					

**Πίνακας 44: Στοιχεία Αριθμοδεικτών Διαρθρώσεως κεφαλαίων και βιωσιμότητας
Μεσσηνία**

	2009	2010	2011	2012
Ίδια κεφάλαια	3.342.991,26	3.258.316,49	2.535.995,82	2.158.395,01
Ξένα κεφάλαια	3.452.053,38	3.232.382,21	2.974.294,24	2.464.758,92

Πάγια	3.578.719,58	3.559.171,22	3.529.557,90	3.514.210,25
Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	446.957,58	446.957,58	464.185,56	462.288,39

3.5.1 Αριθμοδείκτης Ιδίων Προς Δανειακά Κεφάλαια

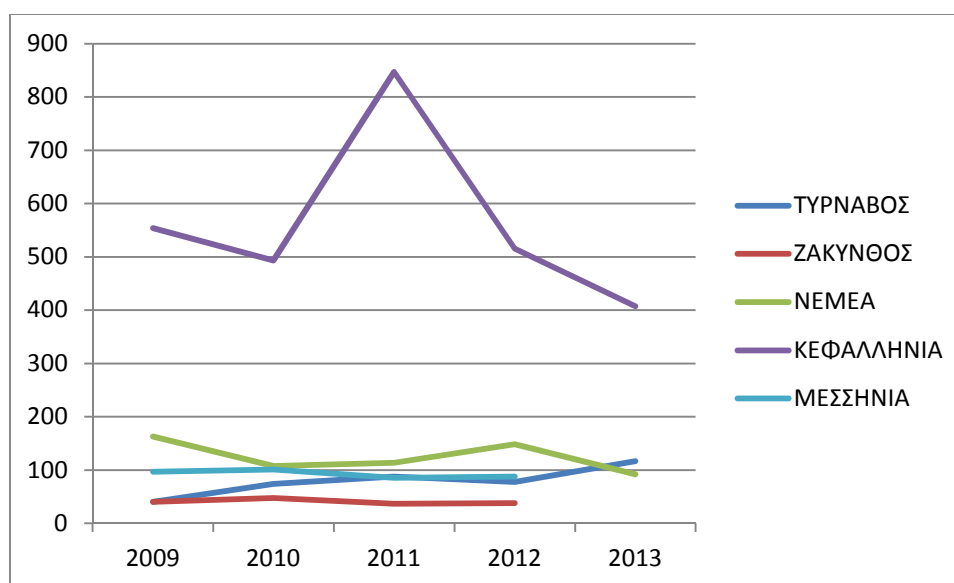
Αριθμοδείκτης Ιδίων Προς Δανειακά Κεφάλαια=

$$\text{Ίδια Κεφάλαια} / \text{Ξένα Κεφάλαια} \times 100$$

Πίνακας 45: Αριθμοδείκτης Ιδίων Προς Δανειακά Κεφάλαια

	2009	2010	2011	2012	2013
ΤΥΡΝΑΒΟΣ	40,10	74,18	87,53	77,67	116,84
ΖΑΚΥΝΘΟΣ	40,10	47,72	36,79	38,15	
ΝΕΜΕΑ	162,98	107,81	113,71	148,18	91,97
ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑ	553,99	493,24	846,63	515,13	407,07
ΜΕΣΣΗΝΙΑ	96,84	100,80	85,26	87,57	

Σχεδιάγραμμα 19: Αριθμοδείκτης Ιδίων Προς Δανειακά Κεφάλαια

Ο αριθμοδείκτης ιδίων προς δανειακά κεφάλαια δείχνει την ασφάλεια που παρέχει η επιχείρηση στους πιστωτές της. Η Κεφαλληνία έχει τον μεγαλύτερο αριθμοδείκτη ιδίων προς δανειακά κεφάλαια γιατί έχει ικανοποιητικά ίδια και ξένα κεφάλαια και έτσι παρέχει μεγάλη ασφάλεια στους πιστωτές της. Ακολουθεί η Νεμέα, η Μεσσηνία, ο Τύρναβος και η Ζάκυνθος.

3.5.2 Αριθμοδείκτης Ιδίων Προς Πάγια

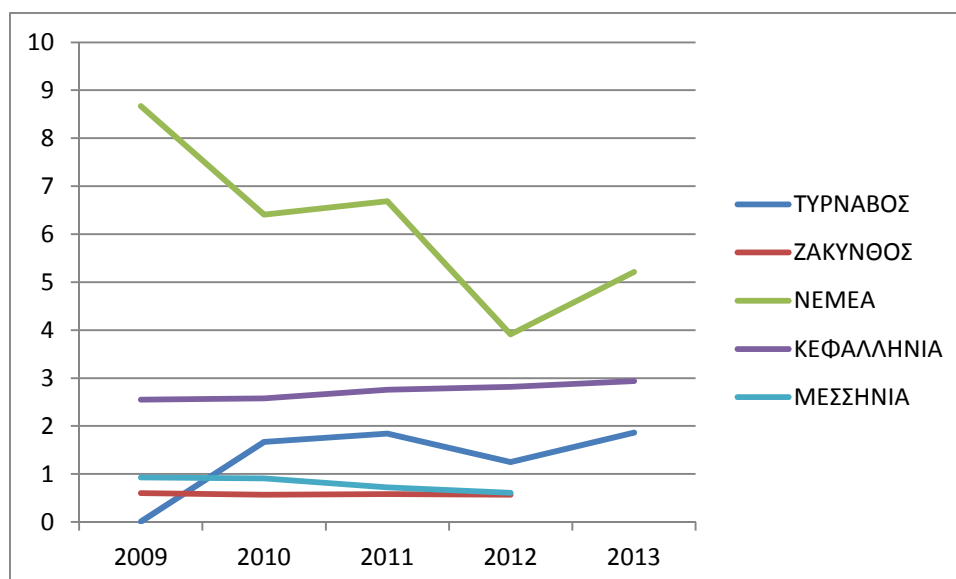
Αριθμοδείκτης Ιδίων Κεφαλαίων Προς Πάγια=

Ίδια Κεφάλαια / Καθαρά Πάγια

Πίνακας 46: Αριθμοδείκτης Ιδίων Κεφαλαίων Προς Πάγια

	2009	2010	2011	2012	2013
ΤΥΡΝΑΒΟΣ	0,01	1,67	1,84	1,25	1,86
ΖΑΚΥΝΘΟΣ	0,60	0,57	0,58	0,57	
NEMEA	8,67	6,41	6,69	3,91	5,21
ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑ	2,55	2,58	2,76	2,82	2,94
ΜΕΣΣΗΝΙΑ	0,93	0,91	0,72	0,61	

Σχεδιάγραμμα 20: Αριθμοδείκτης Ιδίων Κεφαλαίων Προς Πάγια

Ο αριθμοδείκτης ιδίων προς πάγια δείχνει τον τρόπο χρηματοδότησης των παγίων επενδύσεων της επιχείρησης. Η Νεμέα έχει τον μεγαλύτερο αριθμοδείκτη ιδίων προς πάγια παρόλο που ακολουθεί μία πτωτική πορεία εξ' αιτίας των ιδίων κεφαλαίων και των παγίων που μειώνονται. Ακολουθεί η Κεφαλληνία, ο Τύρναβος, η Μεσσηνία και η Ζάκυνθος.

2.5.3 Αριθμοδείκτης Παγίων Προς Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις

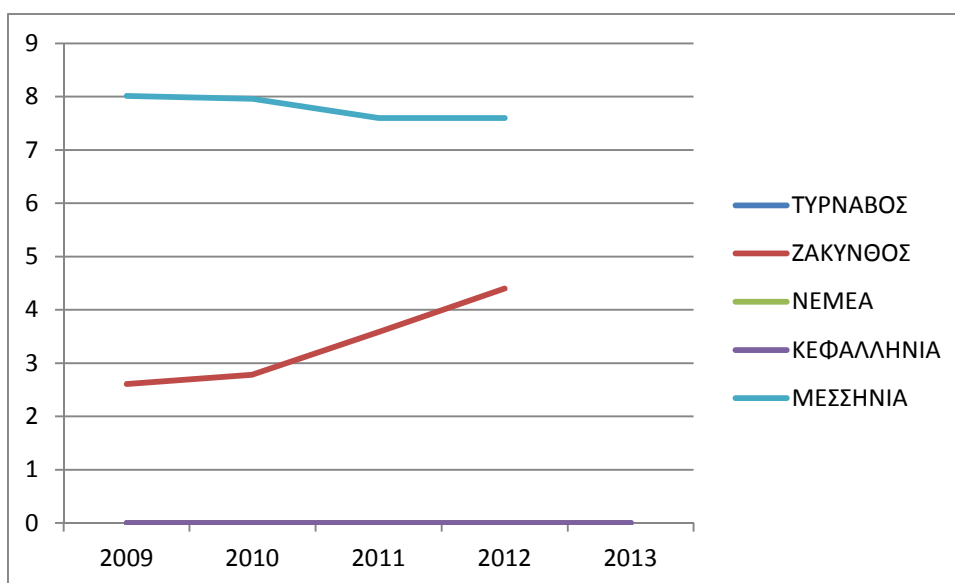
Αριθμοδείκτης Παγίων Προς Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις=

Καθαρά Πάγια / Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις

Πίνακας 47: Αριθμοδείκτης Παγίων Προς Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις

	2009	2010	2011	2012	2013
ΤΥΡΝΑΒΟΣ	0	0	0	0	0
ΖΑΚΥΝΘΟΣ	2,61	2,78	3,58	4,40	
NEMEA	0	0	0	0	0
ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑ	0	0	0	0	0
ΜΕΣΣΗΝΙΑ	8,01	7,96	7,60	7,60	

Σχεδιάγραμμα 21: Αριθμοδείκτης Παγίων Προς Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις

Ο αριθμοδείκτης αυτός δείχνει το βαθμό ασφάλειας των μακροχρόνιων πιστωτών της επιχείρησης. Αυτός ο αριθμοδείκτης υπολογίστηκε μόνο για τον Τύρναβο και για τη Ζάκυνθο και για τη Μεσσηνία. Για τις υπόλοιπες ήταν μηδενικός.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η ανάλυση των αριθμοδεικτών είναι ένα πολύ χρήσιμο εργαλείο για όλους τους ανθρώπους είτε βρίσκονται μέσα στην επιχείρηση είτε έξω.

Και οι πέντε εταιρείες που εξετάστηκαν είναι αρκετά μεγάλες εταιρείες του κλάδου της οινοποιίας. Στην χρηματοοικονομική ανάλυση των εταιρειών που έγινε για τα τελευταία πέντε χρόνια προέκυψαν πολύ χρήσιμα συμπεράσματα.

Ο Τύρναβος έχει καθαρές πωλήσεις σταθερές τα τελευταία τέσσερα χρόνια, παρόλα αυτά τα τελευταία δύο έτη παρουσιάζει ζημία. Εντύπωση προκαλεί το γεγονός ότι το 2011 παρουσιάζει ικανοποιητικά κέρδη.

Η Ζάκυνθος έχει και αυτή σταθερές σχετικά καθαρές πωλήσεις ανάμεσα στα έτη και μάλιστα ακολουθούν μια ανοδική πορεία. Το 2010 και το 2012 παρουσιάζει ζημία, ενώ το 2009 και το 2011 παρουσιάζει μικρά κέρδη.

Η Νεμέα μειώνει τις καθαρές πωλήσεις της κατά τη διάρκεια των ετών όμως όχι σε μεγάλο βαθμό. Και αυτή το 2010 και το 2012 παρουσιάζει ζημία. Τις επόμενες τρεις χρήσεις όμως παρουσιάζει ικανοποιητικά κέρδη.

Η Κεφαλληνία έχει τα δύο πρώτα εξεταζόμενα έτη ικανοποιητικές καθαρές πωλήσεις ενώ τα επόμενα τρία έτη μειώνονται σε μικρό βαθμό. Εκτός από το 2010 που παρουσιάζει ζημία, τα υπόλοιπα έτη παρουσιάζει κέρδη και ειδικά το 2013, τα κέρδη είναι αρκετά μεγάλα.

Η Μεσσηνία, τέλος έχει καθαρές πωλήσεις, οι οποίες αυξομειώνονται. Το 2010 έχει τις πιο ικανοποιητικές καθαρές πωλήσεις και από εκεί και έπειτα μειώνονται. Τα έτη 2011 και 2012 παρουσιάζει ζημιές, ενώ το 2009 και το 2010 παρουσίαζε κέρδη.

Όλες οι εξεταζόμενες εταιρίες ανήκουν στον κλάδο της οινοποιίας, ο οποίος έχει υποστεί ζημία εξ' αιτίας της οικονομικής κρίσης. Είναι επομένως λογικό και οι επιχειρήσεις αυτές οι οποίες ανήκουν στον κλάδο να ακολουθούν μία αρνητική πορεία. Πιο συγκεκριμένα, ο κλάδος διέπεται από αρκετά μεγάλο ανταγωνισμό αλλά και από μικρή διαφοροποίηση όσον αφορά τα προσφερόμενα προϊόντα. Ο βαθμός διαφοροποίησης σε επίπεδο χαρακτηριστικών αλλά και σε βαθμό τιμολόγησης είναι χαμηλός. Παρόλα αυτά βλέπουμε ότι όλες οι εταιρείες κρατάνε σταθερές τις πωλήσεις τους τουλάχιστον για τα δυο πρώτα έτη. Όλες οι εταιρίες παρουσιάζουν ζημία κάποια έτη και αυτό οφείλεται κυρίως στην μείωση της αγοραστικής δύναμης του κοινού. Τα κρασιά και γενικά ο οινοποιητικός κλάδος δεν προσφέρει είδη πρώτης ανάγκης και γι' αυτό το λόγο είναι αυτός που πλήττεται περισσότερο από κάποιους άλλους.

Οι εταιρείες έχουν μία σχετικά καλή εικόνα μέσα στον κλάδο όλα τα εξεταζόμενα έτη. Αυτό σημαίνει ότι δεν αντιμετωπίζουν κάποιο σοβαρό πρόβλημα. Μπορούν με λίγο πιο προσεκτικές κινήσεις να αυξήσουν τα κέρδη τους και να γίνουν περισσότερο ανταγωνιστικές. Μπορούν να προσπαθήσουν να μειώσουν το κόστος παραγωγής και γενικά κάποια έξοδα έτσι ώστε να μπορέσουν να αυξήσουν τα κέρδη τους. Επίσης, μπορούν να βελτιώσουν την εικόνα των εταιριών τους. Μπορεί η διοίκηση τους να χρησιμοποιήσει με διαφορετικό τρόπο τα κεφάλαιά τους προκειμένου να γίνουν πιο αποτελεσματικές.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

TAXnews, n.d. *Οικονομικές καταστάσεις- Αριθμοδείκτες*. [Ηλεκτρονικό]
Available at: www.taxnews.info

Βασιλείου, Δ. & Ηρειώτης, Ν., 2008. *Χρηματοοικονομική Διοίκηση: Θεωρία και Πρακτική*.
Αθήνα: Εκδόσεις Rosili.

Κάντζος, Κ., 2002. *Ανάλυση Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων*. Αθήνα: Εκδόσεις
Interbooks.

Καφούση Γ.Ν., 1987. *Ανάλυσις Ισολογισμών*. Αθήνα: s.n.

Κίτσος Γ., 2011. *Αριθμοδείκτες, Χρηματοοικονομική Ανάλυση και Αξιολόγηση Ισολογισμών
Επιχειρήσεων*. [Ηλεκτρονικό]
Available at: www.bizhelp365.com

Νιάρχος Ν.Α., 2004. *Χρηματοοικονομική Ανάλυση Λογιστικών Καταστάσεων*. Αθήνα:
Εκδόσεις Σταμούλη Α.Ε..

Ρεβανόλογου, Α. & Γεωργοπούλου, Ι., 1996. *Γενική Λογιστική με Ε.Γ.Λ.Σ.*. Αθήνα: Εκδόσεις
Interbooks.

Το βήμα, 1999. *Οι 10 σημαντικότεροι χρηματοοικονομικοί αριθμοδείκτες*. [Ηλεκτρονικό]
Available at: www.tovima.gr

Το Βήμα, 1999. *Οι 10 σημαντικότεροι χρηματοοικονομικοί αριθμοδείκτες*. [Ηλεκτρονικό]
Available at: www.tovima.gr

Πνευματικά δικαιώματα

Copyright © ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας. Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος.
Allrightsreserved.

Δηλώνουμε ρητά ότι, σύμφωνα με το άρθρο 8 του Ν. 1599/1988 και τα άρθρα 2,4,6 παρ. 3 του Ν. 1256/1982, η παρούσα εργασία αποτελεί αποκλειστικά προϊόν προσωπικής εργασίας και δεν προσβάλλει κάθε μορφής πνευματικά δικαιώματα τρίτων και δεν είναι προϊόν μερικής ή ολικής αντιγραφής, οι πηγές δε που χρησιμοποιήθηκαν περιορίζονται στις βιβλιογραφικές αναφορές και μόνον.

Μαρία Αθανασοπούλου& Σόνια Θεοδοσιάδου, 2015